

magasin SKÄRGÅRD.

sinne/smak/sevärdheter

Övärldar

– Läs mer om
bröllopet på Söderarn
på sid 50.

älvornas ö / sura strömningar
snorklig stig / nynäs skördefest
bomarsund / nåttarös robinson

FÖLJETONGEN
»OMÖJLIGT ÄR ETT
HJÄRNSPÖKE«
– DEL 2

Gratis Skärgårdsguide

sommar 2015

ÖFOLK / TÄVLING / BÖCKER / NOTISER / PRYLAR

Älskar du skärgården som vi!

I över 50 år har vi värnat om Stockholms skärgårdsidyll. Det vill vi fortsätta med tillsammans med dig. Stödjer du Skärgårdsstiftelsen bidrar du till att bevara Stockholms skärgårds egenart, naturvärde och landskapsbild. Dessutom främjar du skärgårdens utveckling av friluftsliv, rekreation och turism.

Bli vår vän redan idag!

Foto: Katja Kircher/Foto

SKÄRGÅRDSSTIFTELSEN

Bli stiftelsevän snabbt och enkelt via SMS

Att bli vän kostar 300 kr, familjevän 375 kr per år och då får du bl.a.

Tidningen Stångmärket, vårt skärgårdsmagasin.

Vår exklusiva vänbok med skärgårdstema.

Möjlighet att följa med på våra vänresor.

SÅ HÄR GÖR DU:

Skicka något av nedanstående SMS till nummer **0731-23 33 21**

För att bli Vän (pris 300 kr):

VÄN personnummer

För att bli Familjevän (pris 375 kr):

FAMILJ personnummer

Exempel på hur du skriver:

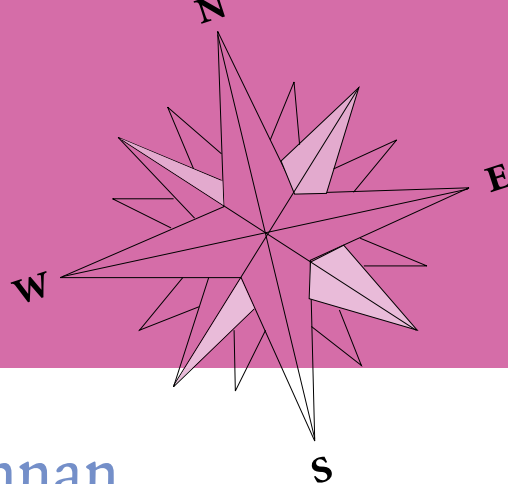
VÄN 7808180239 alt. **FAMILJ 7808180239**

Du erhåller kvitto/faktura via SMS och post.

För mer information besök www.skargardsstiftelsen.se.

Krönika

Från en ö till en annan

I SOMMAR STARTAR Waxholmsbolaget Nord- & Sydlinjen, då kan man åka mellan öarna från norr till söder och vice versa. Det finns ju så många öar och smultronställen att upptäcka i skärgården. Nu blir det lättare att båtluffa mellan öarna. Vi hoppas att det slår väl ut och att många tar tillfället i akt. För att väcka inspiration kan ni ta del av alla reportage i vårt sommarnummer du nu håller i handen. Vi bjuder på ett frestande smörgåsbord dignande av ett axplock av alla spännande öar.

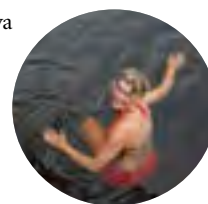
Varsågod – bland smultronställena finns Krämö i Trosa skärgård. Hit kommer långväga turister från Tyskland för att i gryningen bevittna älvor som dansar på ången. Det var söderut på sjökortet. Längst norrut har vi Hällnähälvön norr om Öregrund. Där sker landets enda surströmmingstillverkning utanför Norrland. Lars-Ivan Hällstrand gör allt själv. Fiskar, tillagar och konserverar strömmingarna, samt säljer burkarna hemma på gården. Mitt i vårt område hittar vi fyrplatsen Söderarm. Ett romantiskt ställe som gjort för ett litet intimt bröllop. Vi får vara med när Mia Lundgren och Patrik Åslin gifter sig.

Skärgårdsaktiviteter heter en grupp som ordnar med trevliga utflykter till olika platser i öarnas rike. Bland annat en Robinsonhelg på paradisiska Nättarö.

En sandig »Söderhavsö« i södra skärgården utanför Nynäshamn. Det blir kräftska, gitarr och sång på stranden. Och härligt umgänge. Nästa spännande ö är Kymendö eller Hemsön som Strindberg kallade den i sin klassiska roman Hemsöborna. Alla som bor här heter Wahlström i efternamn. Slakten består av nästan 30 personer och de är ättlingar till den litterära karaktären »Madam Flod«.

Vi åker även utomlands. Till Bomarsund på Åland. Där upptäcker vi ruinerna efter en rysk fästning som engelsmän och fransmän krigade sönder under 1800-talet. Sist men inte minst besöker vi Kapelludden på Öland. Här vilar också spännande historier ur det förlutna. »Kapellkriget« var kanske inte lika dramatiskt som det i Bomarsund, men tio man fick efter tumlet ut som utbröt på ett godtemplarmöte, böta uppåt 100 riksdaler. Mycket pengar med dåtidens mått mätt. En som lever på att upptäcka nya öar är Eva Kullgren. I det här numret kommer del två i en följetong om hennes jorden runt-seglats. Har du missat del ett? Ingen fara, vårnumret finns att ladda ner på vår hemsida magasinskargard.se. Angenäm läsning.

/REDAKTIONEN

»Mitt i vårt område hittar vi fyrplatsen Söderarm. Ett romantiskt ställe som gjort för ett litet intimt bröllop.«

Vad har vi som inte andra erbjuder?

– Vi har en insats för alla öppna spisar

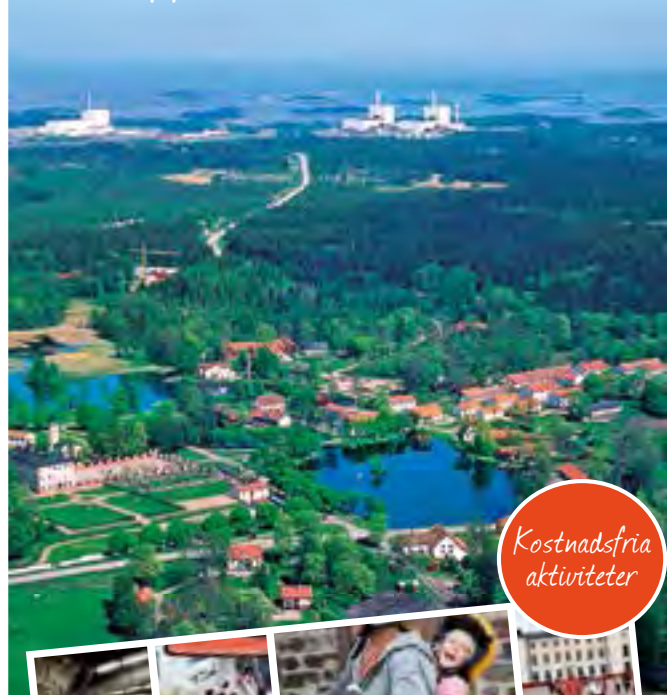
**Spisdoktorn
Brasvärme Sthlm**

Vi har även; Pergola • Solarventi Luftsolångare • reservdelar till vedspisar • hämtlager med skorsten m.m.

Ritar slingan 11, Arninge Täby • 08-540 203 95 • www.spisdoktorn.com

Välkommen till Forsmark

- en upplevelse för hela familjen

- Guidade bussturer
- Herrgårds-/bruksvandring
- Utställning om slutförvar
- Forsmarks kyrka
- Experimentverkstad
- Hoppborg
- Elbilar för barn
- Hantverk
- Bruks-/kvarn museum
- Café och värdshus
- Engelsk park
- Evenemang (se hemsida)

Läs mer

visitforsmark.se

ÖPPETTIDER

15 juni–9 augusti, öppet dagligen

Mån–sön, kl. 10:45–16

Stängt under midsommarhelgen.

10 augusti–4 september

Mån–fre öppet endast för busstur kl. 13

INFORMATION OCH BOKNING

visitforsmark.se

Svensk Kärnbränslehantering AB

Vi tre – presentation:

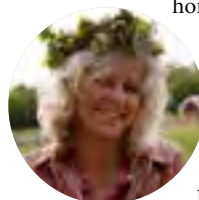
ANNA ARNERDAL – Skribent och kommunikator i Nynäshamn. Älskar variationen i sitt jobb. I det här numret skriver hon om bron i Tottnäs och skördefesten i Nynäshamn.

Annas smultronställe:

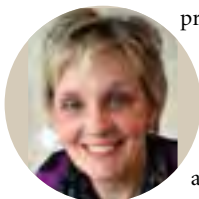
– Självklart Nätarö. Det är enkelt och tillgängligt, du behöver inte ha egen båt, det finns butik och restaurang men också massa natur att gömma sig i och så klart stränder och klippor att sola och bada vid. Det tar en knapp halvtimme med båten från Nynäshamn. Inte ens jag hinner bli sjösjuk.

HÉLÈNE LUNDGREN – frilansjournalist som älskar att resa runt och upptäcka nya platser. I det här numret berättar hon om Robinsonhelgen på Nättarö. *Hélènes smultronställe:*

– En av mina favoritöar är Bullerö. Här finns släta klippor, fina naturstigar, bastu när man vill, Bruno Liljefors gamla jaktstuga och den härliga tillsynsmannen Janne Olsén som får alla att känna sig välkomna.

MONICA WÄNÉUS – »rospinglan« i Östhammar som säljer annonser, hänger med på mässor, delar ut tidningar och pratar sig varm om Magasin Skärgård. Det är Monicas förtjänst att Skärplinge/Hällnäs och Lövstabruk kommit med i detta nummer.

Monicas smultronställe:

– Min favoritö är Gräsö. Njuter verkligen av att åka till Norrboda, Västerhamn. Brukar ha med egen fikakorg och sitta på någon klippa och titta ut över havet. En avkopplande och lugn plats. Brukar också få göra besök i bekantas båthus, där man kan sitta ned en stund och titta på den gamla skötbåten och känna den härliga tjärdoften.

Gilla oss på Facebook!

ANSVARIG UTGIVARE O. REDAKTÖR Josefin Ekberg,
JE Mediaproduktion, Gräddö varvsväg 12, 760 15 Gräddö,
0176–181 90, 0709–701 901, josefin@magasinskargard.se,
www.magasinskargard.se

OMSLAGSFOTO Roine Karlsson

GRAFISK FORMGIVARE Magdalena Lindelöw 070-303 64 24

FRILANSREPORTRAR Helena Forsgård / Eva Fischer /

Hans Brandt / Gunnika Isaksson-Lutteman /

Anna Arnerdal / Hélène Lundgren

KRÖNIKÖR Andreas af Malmborg

ILLUSTRATÖR Lars Holm

ANNONSSÄLJARE Monica Wänéus 0733-521 333

TRYCKERI Printall, Estland

DISTRIBUTION 100 000 ex/år (vår, sommar, vinter)

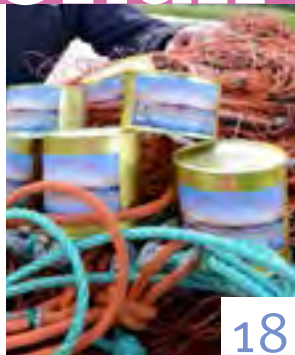
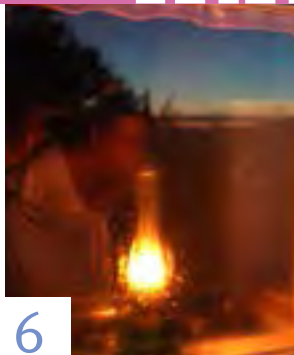
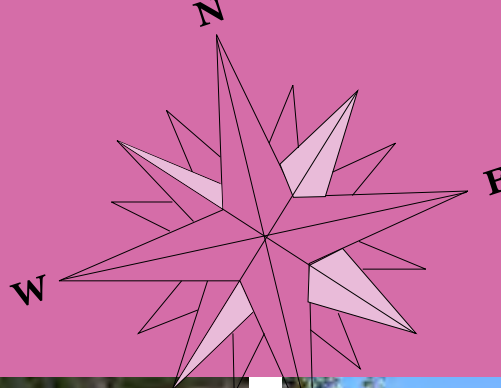
MagasinSkärgård är en fristående produkt.

För ej beställt material ansvaras ej.

Medlem i:

Innehåll

Trosas elfria ö

s 6

Till Krämö i Trosa skärgård kommer elallergiker som kan känna sig friska på ön utan el. Och några tyskar återkommer varje år för att uppleva »älvorna« som dansar på ängen.

Sura strömmingar

s 18

Visste ni att det tillverkas surströmming. Så långt söderut som i Hällnäs mellan Gävle och Öregrund. Hållstrands Fisk har ett hemligt recept för sina sura fiskar som han till och med fått pris för. Som enda surströmmingstillverkaren utanför Norrland i klassen »Hela strömmingar«

Snorklande led

s 42

Vad döljer sig under vattenytan? En ny värld? En annan dimension? Det måste upplevas. Men vad gör man om man inte har dykarcertifikat? Jo, snorklar. På Björnö längst ut på Ingarö finns en »snorkelled«.

Verklighetens Hemsön

s 62

Sju somrar bodde August Strindberg på Kymendö. När romanen Hemsöborna kom ut var han inte längre välkommen. Däremot – »Madam Flods« ättlingar bor kvar på ön. De kallas »Wahlströmmarna«. Alla är släkt med varandra. Nästan 30 personer. De sköter ett helt samhälle själva med allt från krog, gästhamn, stuguthyrning, sjötaxi, varv, internetbokhandel, affär, sjömack till betande djur och färkorvstillverkning.

Din Skärgårdsguide

s 87

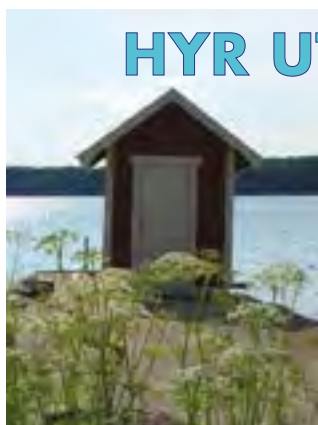
Här finns kontaktuppgifterna du behöver för att boka bord, sjötaxi eller övernattnig. Du kan också få tips och idéer om vad man kan göra i skärgården.

Akterspegeln

s 98

Vår roliga kunskapsävling. Den här gången är utmaningen att para ihop rätt ö med sitt namn. Känner du igen de nio öarna?

HYR UT DIN STUGA

Efterfrågan är stor på trevliga stugor i Stockholms skärgård och Roslagen. Vi är en lokal uthyrningsförmedling. Väletablerad med stort kunnande och personlig service. Hör av dig för mer information.

Partner med Stockholm Skärgårdsstugor.

LIJUSTERÖ
Skärgårdscenter
yvonne skanlert werner

HYR STUGA

Vi hjälper dig hitta semesterstugan som passar just dig.

yvonne@LSCAB.se
www.ljusteroskargardscenter.se
073-655 67 00

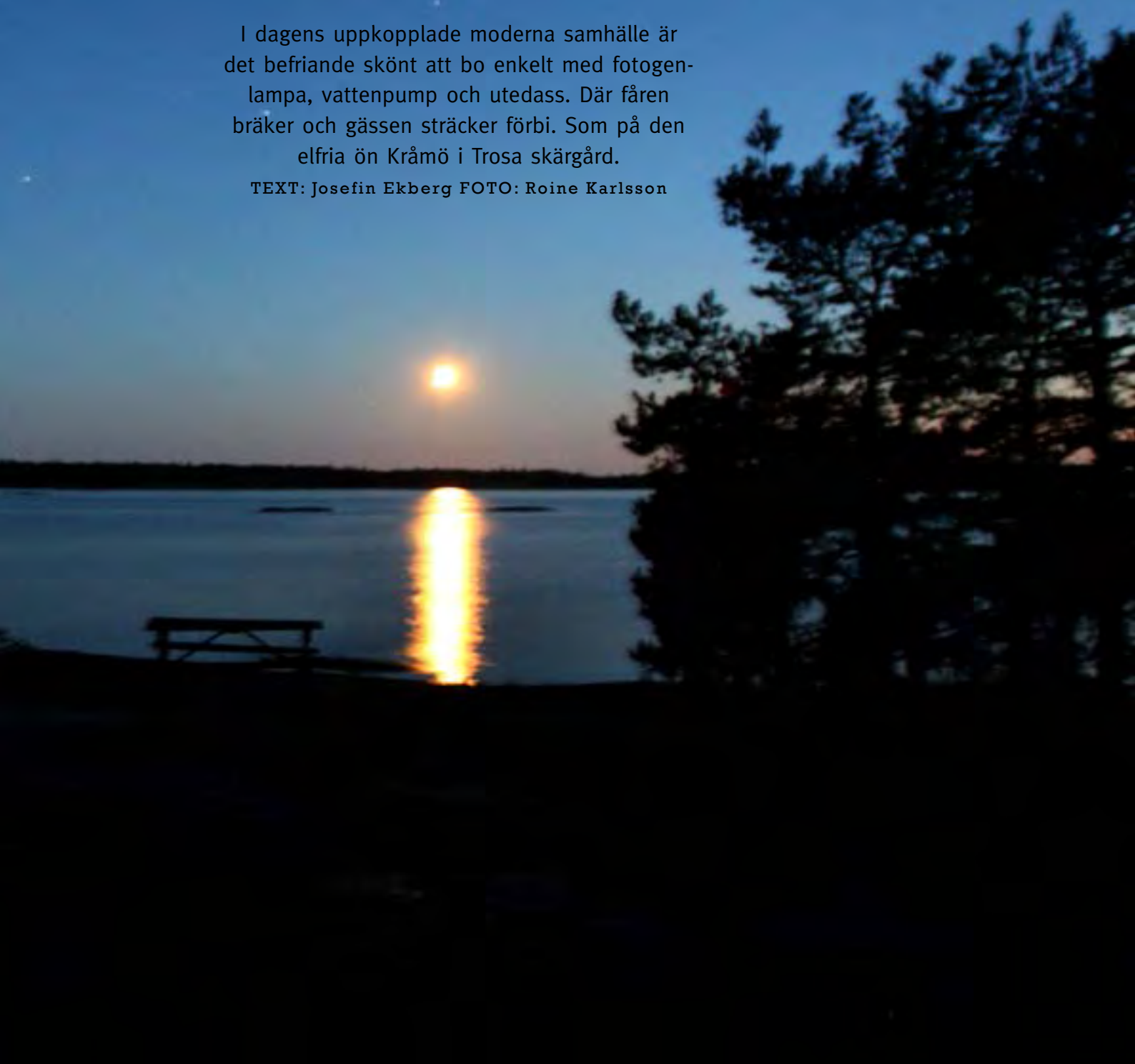
Smultronstället

Befriande med elfri ö

I dagens uppkopplade moderna samhälle är det befriande skönt att bo enkelt med fotogen-
lampa, vattenpump och utedass. Där fåren
bräker och gässen sträcker förbi. Som på den
elfria ön Kråmö i Trosa skärgård.

TEXT: Josefin Ekberg FOTO: Roine Karlsson

Håkan Jäderberg

»» **DET GÅR ALLDELES** utmärkt att leva utan el, rinnande vatten och avlopp. Kråmö's stugby har allt man behöver för att må bra i veckor. Ute-dass samt vattendunkar med tappkran, tvättlina, diskbalja för att sköta hygien, disk och tvätt. Bada gör man i havet. Är det kallt kan man ta en varm bastu före dop-pet. Istället för elektricitet går kylskåp och spisplatta på gasol och lampor på fotogen. Inte mycket slår mysfaktorn med behagligt ljus och doften från en fotogenlampa. Det väcker sköna minnen från barndomens seglatser i familjens skärgårdskryssare.

Vi får bo i stugan »Svanen« som ligger

på en klippa vid stranden med kvällssol och fin utsikt mot solnedgången. Vid mörkrets inbrott kommer tändsticksasken fram. Och vi tänder lampan och några värmeljus och sneglar mot brandsläckaren, som en påminnelse om att vara försiktig. Skenet räcker tillräckligt för att läsa ett kapitel i den medhavda boken. Men bara en kort stund. Det är hälsosamt att gå och lägga sig klockan 22 enligt forskarrön. Och vi vill inte missa soluppgången. Att vakna av sig själv är en lyx som fler borde uppleva. Helt naturligt – utan ilsken väckarklocka.

Den här morgonen har daggen fått spindlarnas nät att framträda som imponerande konstverk. Vi följer en stig in i skogen bakom ladugården där fåren går. På en äng därinne lär älvorna dansa arla morgnar har vi hört. Det vill vi inte missa. Morgonstund har guld i mun, heter det ju och nu är det lätt att förstå varför. Bakom en timmerstuga som kallas »Ängsstugan« breder ängen ut sig med sitt volmade hö. Och mycket riktigt, där ser vi hur dimslojor rör sig magiskt över fältet – likt älvor som dansar. Den tidiga morgonsolens strålar silas genom träden i öster. Ett naturens eget skådespel.

Kråmö's original »Tärken«

Håkan Jäderberg fick höra talas om fenomenet av några tyskar som är stammisar här.

– De kommer hit varje år för att hämta

kraft från »småfolket«, berättar han.

Håkan arrenderar och driver Kråmö Skärgårdsby åt Trosa Kommun. Det är en social och trevlig prick som mer än gärna berättar om öns original »Tärken«, som han lyckligtvis hann lära känna innan han gick bort.

– Einar Tärk bodde här i 52 år, börjar han berätta.

Runtom på ön finns spår kvar av den speciella estländaren.

– Tärken gjorde allt själv, berättar Håkan.

Från att fläta korgar, tillverka en trampsvarv till att bygga sina egna båtar. En del saker visas i ett nyinviat litet museum på bryggan. Temat är »Hem«. I andra byggnader på ön ryms utställningarna »Djur« och »Båtbyggeri«. Från det forna varvet (som har rasat) på »Tärkens« gård, har man räddat en köldragning till minne. Fyra båtar byggde Einar under sin livstid. Han var visst urtypen av en riktig skärgårdskarl – stark som en ox och frisk som en nötkärna trots att han inte spottade i glaset.

– Han levde på gröt, fisk och renat, avslöjar Håkan.

Idag jobbar en ung man som kallas »Lill-Tärken« här.

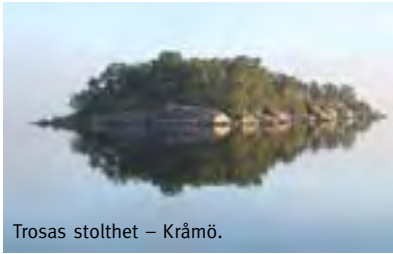
– Han var en rackarunge i Trosa som inte ville gå i skolan och kastade böckerna i sjön, berättar Håkan som tog sig an honom och gav honom ett vettigt arbete.

Här finns gott om handfasta sysslor för en rastlös kille som inte vill

Tärkens köldragning

Trosas stolthet – Kråmöö.

På ängen dansar älvorna.

bli akademiker. Med 12 sommarstugor, vedeldad bastu, gästhamn, kiosk, kafé, möteslokaler samt får och höns som ska skötas om. »Lill-Tärken« heter egentligen *Niklas* och kommer körandes på en fyrhjuling när han ska tömma dasstun-

Fotogenlampan tänds vid solnedgång.

Daggen får spindlarnas konst att framträda.

norna och ser till att hålla toaletterna rena och fräscha.

Kan ladda »nallen«

Elallergiker mår extra bra här. Av förståeliga skäl. Håkan berättar att många uppskattar just avsaknaden av el. »Du får inte ändra något eller dra hit el«, varnar folk honom. Det finns trots allt en liten solpanel. På Håkans sjöbod. Till honom kan man komma och ladda sin »nalle« eller »padda« om det krisar.

Den första maj öppnas anläggningen varje år. Innan dess brukar fritidsfiskare och annat båtfolk komma ut. Fram till midsommar har man dygnsuthyrning av stugorna och sedan blir det per vecka. Trosa Rederi trafikerar ön två gånger om dagen under sommaren. Man kan åka hit på dagsutflykt med passbåten eller egen båt om man inte har förmånen att bo kvar.

– Folk brukar boka sin stuga flera år i förväg, säger Håkan.

Man gillar stillheten och är ute efter rekreation och återhämtning. Det är en lisa för både kropp och själ att vistas i rogivande miljö som denna. Men man måste gilla enkelheten och inte gnälla över att gå runt knuten för att göra sina behov. Dassen doftar i alla fall gott av tjärtampen som ligger där. Och det är rent. Jämfört med offentliga toaletter i städer.

Några har vänt på klacken när de fått veta att det är utedass här. »Då tar vi in på Stads- hotellet istället« har man sagt, berättar Håkan.

Bröllop och privata fester bokar gärna hela ön. Stora företag, både svenska och multinationella brukar förlägga sina konferenser här.

– En gång kom sex affärsmän från USA som hade fått veta att de skulle »ha ledig klädsel«. Det kom sex kostymnissar utan slips. Ha, ha, skrattar Håkan hjärtligt.

Totalt finns det 60 bäddar. En konferens kan boka alla stugor för bästa möjlighet att jobba ostört. Det eliminerar eventuell

»Och mycket riktigt, där ser vi hur dimslöjor rör sig magiskt över fältet – likt älvor som dansar.«

Tyskar åker hit varje år för att se älvorna på ängen.

I Håkans sjöbod kan man ladda mobilen.

Redskap för att volva höet.

»Lill-Tärken tömmer dassen«

risk att affärshemligheter läcker ut. Förutom Håkans företag Krämö Skärgårdsby erbjuder även Berg & Dahl samt Skärgårds-konsulten hela paket med teambuilding. En populär aktivitet kallas »Kockduellen«. Då delas man in i lag och får till uppgift att hämta något som finns på ön och tillaga en god rätt av det. Det kan vara svamp, ramslök, brännässlor eller till exempel hal-lon. Egenfångad fisk ger extra höga poäng i tävlingen.

Bra att veta ifall man glömt handla allt. Att naturens skafferi finns nära. Vi har tagit chansen att besöka Krämö i september när

det är i slutet på säsongen. En bra tid om man vill rå om ön så gott som för sig själv. De enda andra besökare vi har sett till är tre män som seglat hit för att nyttja den vedeldade bastun. I övrigt är det bara gäsen som sträcker förbi och de svagt inande myggen som hörs när ögonlocken faller ihop till en skön natts sömn. I vår enkla stuga »Svanen«. 🐼

Det finns många anekdoter om Krämöbon Einar »Tärken« Tärk. Håkan Jäderberg återger bland annat denna:

– Einar hade inte sovit på tre nätter. Han

hade så ont. Hans fru Hilja ringer doktorn och frågar. »Läkaren kommer inte hit«, säger Hilja. Einar räcker fram handen till mig och frågar vädjande »Följ med?« som ett litet barn. Han hade aldrig varit till vårdcentralen i Trosa förut. Vi åker in till Trosa och i väntrummet skriker Einar som hör dåligt »När kommer doktorn?«. Till slut får han komma in till läkaren. Han visar »har ont här«. »Då tar vi EKG« sa doktorn. »Det är inte fel på hjärtat« säger Einar bestämt. Och det var inget fel på EKG:t. Han hade »bara« sträckt sig när han bar på ett 100 liters fotogenfat.

Fåren betar så att naturen blir ännu vackrare.

Fakta/Krämö

Redan i början av 1700-talet bodde folk på Krämö då det fiskades åt herrgården Tureholm. I mitten av 1800-talet fanns en arrendator vid namn Carl August Blomberg. Han täljde trågubbar som lär finnas bevarade hos äldre Trosabor. På 1920-talet köpte fem bröder ön. Tre av bröderna var ungarlar och bodde härute. Martin, Otto och Karl Asplund. De hade häst och tre kor. 1947 sålde de till Nils Erhard Nilssons mejeri. Då blev Krämö en semesterö till personalen. Nya stugor byggdes. Under några år hyrde man sen ut till STF som drev stugbyn. Det blev kärvare tider och Sörmlandskommunerna tog över driften 1970. 1972 blev ön och intilliggande hol-mar naturreservat. Sedan 1992 har Trosa kommun varit fastighetsägare till Krämö. Anläggningen arrenderas och sköts av Håkan Jäderberg på Krämö Skärgårdsby. Mer info finns på www.trosakramo.se

Missainte: Lördagen den 1 augusti firas traditionsenligt Ängens Dag. Festligheterna avslutas med bryggdansen på kvällen.

**Besök TROSA
i sommar**

TROSA.COM

Trosa
Turism
& Marknadsföring AB

ANTONS KROG
www.antonskrog.se

Sommarkrogen i Trosa! Välkommen!
Västra Långgatan 9 * 0156-127 49 * www.antonskrog.se

Trosa »Världens ände«

Trosa är känt som stad sedan 1300-talet och är därmed en av Sveriges äldsta städer. Eftersom landskapet runt ån är flackt, har landhöjningen resulterat i att havet dragit sig tillbaka och landarealen ökat. Staden låg från början cirka en halv mil inåt landet fram till slutet på 1500-talet. Redan i början av 1400-talet var Trosa en betydande handelsplats och stadsprivilegium erhöles år 1610 på den plats Trosa ligger idag.

Nilssons Bageri

*Nybakat bröd
varje dag
Med ekologiska
råvaror*

*Ta en fika inomhus i den gamla fina hemmamiljön
med anor från förra sekelskiftet, eller varför inte
en lugn stund i vår mysiga uteservering i parken.*

Västra Långgatan 27, Trosa • Tel: 0156-123 94
Öppet: måndag–fredag 8.30–18, lördag 10–16

**Byt ruffen mot ett Trädhus
för en natt!**

Vandrarhem vid Trosavikens mynning
www.studiolagno.se
0156-224 70 info@studiolagno.se

Lagnö
Studio

Hamncafé

Gästhamnen i Trosa Hamncafé med restaurang.
Välkomna från kl 8.00 varje dag! *Lasse & Sofia*

www.trosagasthamn.se • tel 0156-130 10

BLI FÅNGAD AV SIARÖFORTET
 En egen ö mitt i farleden med boende i vackert trähus från 1916, nybyggd toppfräsch konferenslokal, charmig vedeldad bastu och ett eget Fort! Boka nu för fest eller möte. Öppet maj-oktober. Läs mer på www.blidosundsbolaget.se eller ring 08-24 30 90.

Blidosundsbolaget

HYR UT DIN STUGA MED OSS

Tryggt – Enkelt –
 Betalning i förskott
 Skattefritt upp till
 50 000:-

Kontakta oss:
 020-625625
info@stugsommar.se
www.stugsommar.se

Stugsommar.se
 HYR I HELA SVERIGE

Skärgårdens utflyktskarta

Kartblad och serier över hela Stockholms skärgård nu till nya **lägre** priser!

- Enkelkartor 95 kr
- Dubbletter 145 kr
- Serier (4 kartor) 245 kr

www.utekartan.se

COOP KONSUM

Trosa

BUTIKEN I CENTRUM VID TORGET.

ÖPPET ALLA* DAGAR 8-21!

DB SCHENKER

*Midsommarafton/dagen andra tider.

Tel. 010-741 46 90

”Vid världens ände”

Varmt välkomna till butiken önskar Sollan & Erik med personal

W

FOTO: MONICA WÄNÉUS

Grattis Glasklart och Ingmarsö Kajak

Den 12 maj drog vi två vinnare i vårt lotteri bland annonsörer som bokat i god tid. Den här gången blev det Glasklart i Östhammar som vann halvsidan och Ingmarsö Kajak & Gästhamn som vann en servicefolk-annons. Vi gratulerar. Nästa dragning sker 20 oktober – så skynda att boka innan dess om ni vill vara med.

Vaxholms Hembygdsgårds Café

Här njuter du av god mat och dryck och en otrolig kakbuffé med hembakat av alla de slag. Kaffe från Vaxholms eget rosteri, öl, vin och champagne. Du sitter

på första parkett vid havet och kan bara njuta av atmosfären av lugn, båtar och havsluft. Vi finns i Norrhamnen i Vaxholms äldre bebyggelse.

Trädgårdsgatan 19 • 08-541 319 80
www.facebook.com/vaxholmshembygdsgardscafe

Cacoon – praktiskt hängande tält. Att hänga i trädet, på uteplatsen eller i båten. Olika färger. Tre storlekar. Barn 199 euro, en person 299 euro och två personers 399 euro. Mer info på cacoonworld.com

Boktips Ingarös förflutna

Sällsamma Ingarö

Ingarö – sällsamheter och strövtåg är en sällsamt välgjord, intressant och lättläst bok om människor och allt som finns kvar att tolka för eftervärlden om tider som flytt.

Från ett otal antal epoker till relativt nyligen. Jag älskar att studera gamla svartvita bilder med vuxna, gamlingar och barn som ser levande ut i ett förstenat ögonblick. Människor som gått ur tiden. Tittar jag riktigt noga suggs jag in i dåtidens atmosfär. Bilden ger alltid första intrycket. När jag sedan börja läsa sätter fantasin igång än mer.

På måfå hittar jag ett kapitel om adelskvinnan Beata Soop. Ett porträtt och sätesgården Beatelund är vad som finns kvar av hennes liv. Om hennes make riksrådet Clas Rålamb har det skrivits spaltkilometer. Via honom kan vi få reda på mer om henne. Han tillhörde lågadeln. Beata var av noblare adelsläkt. Genom att gifta upp sig fick han bra kontakter. Det var ganska stor ålderskillnad mellan dem. De fick tre barn men bara en levde till vuxen ålder. Beata dog en alldeles för tidig död. Hennes son var då endast fyra år.

Av den här knapphändiga informationen om ett människoliv sätts en massa fantasier och frågor igång. Var de kära i varandra? Hur dog hon? Varför dog barnen? Var det självmord? Sjukdom? Misshandel och mord? Eller en olyckshändelse? I mitt huvud blir hon djupt olycklig. Över ett kärlekslöst äktenskap och två döda barn. Vad sätts igång i ditt huvud när du läser boken? Det finns något intressant för allas smaker i de lagom långa kapitlen. Man behöver inte alls ha någon koppling till Ingarö för att tycka om boken.
 /Josefin Ekberg

TITEL: Ingarö – sällsamheter och strövtåg
FÖRFATTARE: Katarina Schoerner, Barbro Maassen, Mimmi Öberg, Johan Aspfors, Rolf Ellnebrand och Ingegärd Andersén.
FÖRLAG: Ingarö Hembygdsförening och Columbus Förlag
ANTAL SIDOR: 176
PRIS: För medlemmar i Ingarö Hembygdsförening: 200 kr. Övriga 250 kr.
ISBN: 978-91-856-1723-4

Oaxen Bygdegård

Rumsuthyrning
 Festlokal
 Sommarcafe

www.oaxenbygdegard.se

FOTO: ROBERT JANSSON

Tango och Beethoven i lotsbåk

Kultur och natur i samma paket. I sommar ordnas fyra konserter i båken på ögruppen Kobbaklintar utanför Mariehamn. Det blir en blandad kompott – från jazz och svenska psalmer till argentinsk tango och Beethoven. Konserterna hålls 28 juni, 5 juli, 19 juli och 26 juli. Båken är av trä och akustiken fantastisk. Man har en härlig utsikt över Ålands hav. Biljetter kan förköpas från Visit Åland i Mariehamn. Många kommer till kobbarna med egen båt och förtöjer i den skyddade hamnen. Andra paddlar kanot eller åker med taxibåten som går från Korrviks fiskehamn. Mer info på www.kobbaklintarsvanner.ax. /Helena Forsgård

Claudias smycken.
Smycke med sjökort 390 kronor.

Vi kan södra skärgården

Specialister på fastigheter i Stockholms södra skärgård
08-501 518 80, www.dalaroskargard.se

Välkommen till
Fjärdlångs vandrarhem
enkelt boende i en underbar miljö!

Telefon: 0735 - 955 303, 08-501 560 92
www.fjardlang-huvudskar.se

Välkommen till Dalarö - Öppet året runt!

På Dalarö kan du bo bra, äta gott och konferera året runt. Här finns gästhamn med Seglarskola och med Stockholm Water Events med segling, kajak och kitesurfing på programmet. Här kan du spela golf och tennis samt minigolf. Och vi har Stockholms bästa väder.

Vi ordnar gärna paketresor och guidade turer och vi har öppet året om.

Aktuell info hittar du på www.dalaro.se

DALARÖ
företagarförening

SJÖKROGEN

ÖSTHAMMAR

Välkommen till
Östhammars skärgårdskrog

SOMMARÖPPET ALLA DAGAR

Sjötorget 2, 0173-730 770

Vi möblerar sommaren!

Sommarmöbler från **Gratib**

Karlavagnen

Bredvid Granngårdens utemarknad
Östhammar
070-687 18 76

Östhammar-Öregrund »grannstäderna vid havet«

Namnet Östhammar består av den fornnordiska ordet »hamar« som betyder stenig backe. Staden omnämns första gången 1368 då den fick sina stadsprivilegier. I slutet av 1400-talet hade farleden till Östhammar blivit så grund att borgarna anhöll om att få flytta till Öregrunds näs. Vilket bifölls och staden Öregrund föddes. Namnet betyder »grusgrundet« och antas syfta på Dummelgrundet utanför hamnen.

A-K's

Present & Hemtextil

Gardiner, hemtextil, presentartikel och mycket mer...

Öppettider:
Mån-Fre 10-18, Lör 10-14
Drottninggatan 2,
Östhammar
Tel 0173-212 04
Varmt välkomna!

Bänkbord till uteplatsen

www.SvantesBänkbord.se
070-363 27 59

Årets Företagare
i Östhammar **2014**
aföretagarna

DELKA

Ditt stängsel- och staketproffs

Försäljning
Montering

- Projektering
- Konsultation

DELKA.SE - 0173-230 77

**VI PRESSAR INTE
BARA SLANG, VI KAN
HYDRAULIK OCKSÅ!**

Butiksförsäljning i Roslagen: Gammelbygatan 18 i Östhammar
www.parkerstore.com/se • www.industrihydraulik.se

Parker Store **INDUSTRI HYDRAULIK AB**

SKÄRGÅRDS CATERING

Christina Oksanen: 072-324 7333 • Jenny Johansson: 073-971 5112
www.skargardscatering.se • info@skargardscatering.se

RESTAURANG KINA-THAI
vid Klackskärs camping
ÖSTHAMMAR

LUNCHBUFFÉ inkl. sushi
Vardagar 11.00-14.00
inkl. sallad, dricka,
kaffe och glass. **85:-**

MIDDAGSBUFFÉ inkl. sushi
inkl. sallad, frukt och glass. **139:-**

ÖPPETTIDER:
mån-tors 11-22
fred 11-23
lörd 12-23
sönd 12-22
Ring och boka bord NU!
TEL. 0173-175 54

1 JUNI - 15 AUG. Hjärtligt välkommen!

**Inredningar
& Dynor**

Bil • Lastbil • Båt
MC • Husvagn • Skoter

Mob: 070-545 57 83
Besöksadress:
Uppsalavägen 8, Gimo
E-post:
helens.ladersmedja@one.se
www.ladersmedjan.se

**Heléns
Lädersmedja**

»Visste du att... Öregrund räknar sin tillvaro som stad från 1491 och är ursprungligen en koloni från Östhammar.«

**Nordsjö
Idé&Design**

Roslagens Golv
Energivägen 1, Östhammar
Tel: 0173-212 35
Öppet: Vard 7-18,
lörd 10-14
www.nordsjoideedesign.se

Kom in
så hjälper vi dig
med färg, tapeter,
kakel, klinker
och golv!

Gå från **idé** till
verklighet!

**GÖR DET
PROFFSIGT!**

**MW
FORMLYCKA**
INREDNING • PRESENT

Webbshop: formlycka.se
073-352 13 33

NOSTALGI ÖREGRUND

RÅDHUSGATAN 23

Sveriges sydligaste surströmming

Där vägen tar slut och Bottenhavet tar vid ligger Hållstrands Fisk. Här bor och verkar Lars-Ivan Hållstrand. Han är fiskare i tredje generation. Förutom att tillverka surströmming röker han böckling och lax enligt eget recept i sitt rökeri.

TEXT & FOTO: Eva Fischer

FÖR TIO ÅR SEDAN började *Lars-Ivan* producera surströmming som står för syrad strömming, mest för att se om det skulle lyckas. Efter att provat sig fram var receptet klart för tio år sedan.

– Strömmingsreceptet är hemligt men den bästa förutsättningen är att strömmingen har mycket rom och mjölke, där fångas fisken under lektiden på våren. Under försommaren fram till midsommar är den mest hektiska tiden. Det blir lite dåligt med sömn men det är det värt, konstaterar Lars-Ivan, som 2012 knep förstaplatsen som enda surströmmingstillverkare utanför

Norrland, i klassen »Hela surströmmingar« vid Hudiksvalls Tidnings årliga surströmmingstest.

Strömmingen fiskar han i maj och juni med skötar och strömmingsnät, där varje sköt är cirka 60 meter lång.

– Nio skötar ger ungefär ett ton strömming per natt. En gång fick jag fem ton då var det »svettigt«. Jag fick åka två gånger fram och tillbaka för att lasta av, säger Lars-Ivan.

Innan fisken läggs i tunnor sorteras den. De större strömmingarna går till rökning. Därefter tas huvud och tarmar bort innan den sköljas av. Allt görs för hand.

– I genomsnitt tar vi hand om cirka 500 kilo på sex timmar. Och visst känns det i ryggen efter några timmar. Men det är ett sätt att leva, säger han.

Hemligt recept

Efter att strömmingen rensats läggs den i tunnor med saltlake, det vill säga saltmättat vatten under ett dygn för att därefter läggas i jäslake, som innehåller vatten och salt samt hemliga ingredienser från Lars-Ivans recept.

– Det här är en gammal metod att konservera fisk på. Förr var det ett sätt att hantera livsmedel på. Idag gör man det för

»Strömmingsreceptet är hemligt men den bästa förutsättningen är att strömmingen har mycket rom och mjölke«

Lars-Ivan Hållstrand tillverkar 1 500 burkar per säsong.

Surströmmingen är ett komplement till fisket.

smakupplevelsens skull, säger Lars-Ivan.

Själva jäsningsprocessen som tar cirka sex till åtta veckor, kräver värme och Lars-Ivan berättar att han därför ofta rullar ut tunnorna i solskenet.

– I god tid innan surströmmingspremiären fyller jag konservburkar för hand med surströmming och sluter till dem med falsmaskin, berättar han.

Lars-Ivan tillverkar ungefär 1 500 burkar per säsong vilka han dels säljer hemma på gården i sin fiskebutik och till Stora Risten, ett grossistföretag i Öregrund.

– Jag säljer inte så stora volymer och vill hålla det på den nivån. Surströmmingen är ett komplement till fisket, förklarar han.

I fiskebutiken på gården hänger ett diplom på väggen från Gastronomiska

akademien.

– Det fick jag 2009 för bevarande av traditioner med eget fiske och produktion. Det enda jag kände till sedan tidigare om Gastronomiska akademien var att min farmors gamla braxenrecept »ungstekt brax med plommon« en gång fanns med i gastronomiska kalendern, berättar Lars-Ivan och skrattar. ☺

Fisken konserveras enligt gammal metod.

Lars-Ivan har fiskebutik hemma på gården.

Strömmingen ska jäsa i sex till åtta veckor.

»Själva jäsningsprocessen som tar cirka sex till åtta veckor, kräver värme och Lars-Ivan berättar att han därför ofta rullar ut tunnorna i solskenet.«

Surströmmingsklämma

FOTO: WWW.SVENSKFISK.SE

Fakta/surströmming:

Surströmming luktar mycket kraftigt och smaken är salt. Innan året är slut kommer cirka 650 ton surströmming att slinka ner tillsammans med tunnbröd, smör, mandelpotatis, skivad rödlök och en klick crème fraîche. Ett sätt att äta surströmming är i en så kallad klämma. En klämma kan göras av två lika stora smörade bitar av hårt tunnbröd med skivad eller mosad mandelpotatis

som kokats med skalet på och finfördelad surströmming emellan som »kläms ihop« till en slags stor dubbelmacka som äts med händerna. En klämma kan också göras av mjukt tunnbröd och kallas då ibland för »stut« där ingredienserna rullas ihop i brödet. Andra tillbehör som blivit vanliga på senare tid i synnerhet i de södra delarna av Sverige, är rå eller smörfräst gul lök eller rå röd lök, messsmör, gräddfil och ibland kan

även tomat och dill kan förekomma. Man har hittat dokument som visar att syrad strömming fanns redan på 1500-talet. Fram till för 15 år sedan fick man enligt lag inte sälja surströmmingen förrän premiärdagen – tredje torsdagen i augusti. Det gäller alltså inte längre men de riktiga entusiasterna håller på traditionen.

Källa: www.svenskfisk.se

W

FOTO: ROINE KARLSSON

20-årsfirande jakt- och fiskemuseum

I år fyller Ålands Jakt & Fiskemuseum i Käringsund på Eckerö 20 år. Det firas med öppet hus söndagen 14 juni. Klockan 10 till 18. På programmet står bland annat underhållning av Visans Vänner, kåseri av Kalle Kvist samt servering av vildsvinsburgare. Det sker klockan 12-14. Basutställningen handlar om jägarens och fiskarens vardag. »Havets Silver« är en ny utställning som handlar om trålfisket. Fotoklubben Obscura ställer ut bilder på tema »jakt och fiske«. För barnen finns en pysselhörna och torgbordet »Barnens Strömmingsmarknad«. Det blir även aktiviteter som pärlgrävning, gipsfigurmålning och en geostig som berättar om den åländska berggrunden. Mer info på www.jaktfiskemuseum.ax.

Bilden berättar

Kooperativa boendet Solhem på tur i Vaddö kanal.

Nystart på Notholmen vid Tyresö Slott

Systrarna Anette Berg och Pia Hedberg har nyligen tagit över caféverksamheten på Notholmen vid Tyresö Slott. Utöver café erbjuds sängplatser, konferensmöjligheter, mat, att hyra båt, gästhamn och utomhusteater. Allt mycket vackert beläget på Notholmen dit man kommer med egen båt, bil, cykel eller med kollektiv buss. Den 12 juni blir det premiär på teatern »Kalabaliken på Notholmen« som spelas i juni. För vidare info se www.cafenotholmen.se. /Hans Brandt

Tore Herlin på Ornö museum

I sommar blir det en utställning om båtkonstruktören Tore Herlin och hans familj på Ornö Museum. Tore konstruerade många båtar och fartyg och tillbringade somrarna på Ornö. Bakom utställningen står Herlinsällskapet i samarbete med Ornö hembygdsförening. Invigning sker lördag 13 juni klockan 12. Utställningen pågår 13 juni–15 augusti alla dagar klockan 12–16, utom måndagar.

Ornö museum ligger vid Ornö Kyrka vid Kyrkviken på Ornö. Ett besök rekommenderas varmt också för att se detta lilla museums stora rikedom på skärgårdshistoria. /Hans Brandt

FOTO: ROINE KARLSSON

Fredriksborg Hotel & Restaurang

Varmt välkomna till Fredriksborg, det lilla personliga hotellet i en oslagbar miljö.

”Underbar plats, suverän personal, gudomlig mat!
Vad mer kan man önska?” ★★★★★

Öppettider och mer info:
www.fredriksborghotel.se

Tel: 08-541 380 50
info@fredriksborghotel.se

Veteranbåten

Tidning för svensk veteranbåtskultur

Bli medlem du också! 5 nummer
veteranbåtskultur per år.
Sätt in 250:- på PG 204697-7
eller BG 5418-1128.

Ansök om medlemskap på vår hemsida,
så missar du inte nästa nummer.
Du kan också beställa tidigare nummer á 50 kr.

Museiföreningen Sveriges Fritidsbåtar
www.veteranbaten.se
info@veteranbaten.se 08-7837904

Skärplinge

En viktig vägknut som fungerar som en betydande handels- och serviceort vid riksväg 76.

Hällnashalvön - en aktiv bygd

Hällnäs ligger vid norra Upplands kust 9 mil norr om Uppsala och 5 mil söder om Gävle. Här finns smultronställen som bl.a Lingnåre, Sihjälma, Fågelsundet, Rossholms stigar, Ängskär, Fagerviken, Gudinge, Slada, Kaplasse naturreservat.

Foto: Håkan Karlsson

Allsång i Griggebo bergtäkt
19 juli 2015

GRIGGEBO BERGTÄKT

**Skärplinge
Grus AB**

PG PERSSONS

FISKERI

Gudinge hamn

FÄRSK & RÖKT FISK

0294-303 47

073-035 80 71

ge43@telia.com

ICA
nära

Kastbergs

Edvallav.19, Hällnäs

0294-220 05 www.ica.se

Butik & Servering

0294-231 10, 070-551 39 58

www.kallesfisk.nu

Celia's

Damkläder
Humlegårdsvägen 6
Skärplinge
maud@celias.se

Carinas Kara Ting
Presentbank

Graverar till dop, bröllop,
födelsedag & studenten
SOMMARCAFÉ & LOPPIS

Löten 311, Skärplinge
070-672 99 23
info@carinaskarating.se

ICA
TORGET
SKÄRPLINGE

OI-Anders väg 1,
Skärplinge
0294-102 55 www.ica.se

0294-221 51

www.enbomotor.se

0294-107 57, 070-265 69 53
www.lotensgard.se

HÅLLSTRANDS FISK

Hästkär

FÄRSK & RÖKT FISK • SURSTRÖMMING

0705-44 85 56
www.hallstrandfisk.se

JMR
reklam

WWW.JMR-REKLAM.COM

Öregrund - stad

Där havet öppnar sig ligger idyllen Öregrund – en av Sveriges bäst bevarade trästäder och ostkustens enda stad där man kan se solen gå ner i havet. Öregrund anlades 1491 och blev en viktig sjöfartskonkurrent till Stockholm. Den lilla staden blev sedermera känd som populär kurort.

ÖRSKÄRS FYR

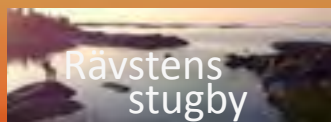
Vandrarhem & Servering
Roslagens nordligaste utpost.
Boka nu! boka@orskarsfy.se
www.orskarsfy.se

Bed & Breakfast
0173-302 20, 070-316 59 99
www.uddensbb.se

Inredning & leksaker
i hjärtat av Öregrund
www.fardigshuset.se

Stugbyn i skärgården
0173-360 18, info@ravsten.se
www.ravsten.se

Förmedlar boende, hyr ut kajaker mm.
070-280 54 42
www.bokajak.se

Epokgården

Lägenhetshotell –
Konferens - Vandrarhem
med de sköna sängarna
0173-302 00
www.epokgarden.se

Bo ett stenkast från havet på ett
charmigt skärgårdspensionat
0173-305 12
www.ankargarden.se

B&B, Snesslingeberg
0173-170 00
www.villarosenberg.se

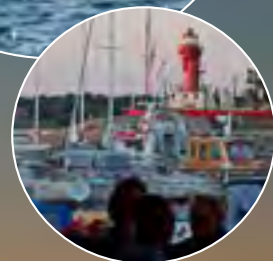
En lifestylebutik för honom & henne.
Hamngatan 10
www.muskotfashion.se

Hamngatan 18, Öregrund 0173-314 26

en vid havet

Guldorn: Solnedgången i havet / Stadsvandringar / Hembygdsgården med Sjöfartsmuseet / Medeltida stenkyrkan och klockstapeln / Fyrskippet Västra Banken / Strandpromenaden med Societetshuset / Badortsdagarna / Allsång vid Fyrskippet Västra Banken / Roslagsloppet / Tallparken med utsiktsplatser, sandstrand och klippor

Strandgatan 30, Öregrund
Sommaröppet v 24-33
Öppet alla dagar 8-21

FORMLYCKA
INREDNING • PRESENT
www.formlycka.se • 073-352 13 33

Öregrunds skafferi ost & delikatesser
Öppettider i sommar
Mån-fre 11-18 • Lör 11-16 • Sön 11-15
Rådhusgatan 15 • 070-2640604

Oasen mitt i stan,
1700-tals miljö
0173-300 65
www.klockargardenoregrund.se

Öregrunds Järn & Färg AB

Rådhusgatan 17. Mitt emot systemet.
0173-300 48

Celia's

Dam- & herrkläder,
accessoarer & inredning
Strandgatan 3
Vi öppnar 16 maj kl. 10.00

16
kreatörer
1 gammal nedlagd bank
Hantverket Öregrund

Helgöppet fr.o.m. Påsk 11-16
Sommaröppet varje dag 13/6-16/8
• STRANDGATAN 8 •
• WWW.FACEBOOK.COM/HANTVERKETOUREGRUND •
• 070 - 600 27 43 •

Ett riktigt hotell
0173-150 55
www.gamlajarnhandeln.se

Hotell, restaurang, konferens, bröllop
0173-316 00
www.strandhotellet.nu

Östhammar - Roslagens äldsta stad

Östhammar fick sina stadsprivilegier redan 1368.
Namnet Östhammar skrevs 1433 Østhammar.
Det består av det fornsvenska ordet Hamar = "stenig backe".

BLOMQVISTS MEDICINSKA
FOTVÅRDSMOTTAGNING
Lena Blomqvist
Dipl. Medicinsk Fotvårdsterapeut
Prästg. 12A. (P vid Sjötorget). 072-702 14 62
www.blomqvists-fotvard.se

**VETERANFORDONS-
TRÄFFARNA**
"Kul på Hjul"
Sjötorget
Östhammar
varje torsdag fr o m
25 juni till 6 augusti,
kl. 18-21

Ett familjearrangemang.
Veteranbilar, mc, mopeder
och andra ovanliga saker
på hjul. Veteranfordon
30 år och äldre välkomnas.
Hot Rods och andra byggen
på gammalt tema.

Malins SecondHand
"SecondHand med nykänsla"
0709-461300
www.malinssecondhand.se
Öppet: Mån-Fre 10:00-18:00 Lör 10:00-14:00

Eds Trädgård
Lena och Monica Östhammars trädgård
Träd, blomplanter,
rosor, krukväxter
Öppet: mån-fred 10-18 lördag 10-18
Tel. 0173 108 99 [Instagram](#) / [Facebook](#)

coop
KONSUM
Öppet: Mån-lörd 8-21, sönd 9-21
010-741 27 23
Klockstapelg.1, ÖSTHAMMAR

Öppettider:
Mån-fred 8-17
Lördag 9-15
Parkgatan 4,
Östhammar
0173-128 88
Mjölarens Mat & Café erbjuder
• Luncher • Smörgåsar • Bakverk • Kulglass
• Tårter • Smörgåstårter • ...och mycket annat gott!
• Fullständiga rättigheter • Välkommen in! Angelica & Personal

インドラ
Sushi Indora
Öppettider
Mån - Fre 10 - 20
Lör - Sön 12 - 20
Rådhusorget 5
142 31 Östhammar
tel. 073 996 87 97
facebook.com/sushindora

Restaurant Staden
0173-218 00 • Guldkärsgatan 1

elkedjan
Hushållsmaskiner, Belysning, Elmaterial, Grillar,
Värmepumpar, toaletter för fritidshus mm
Edsvägen 6, Östhammar, Tel. 0173-217 44
Öppet Vardagar 9.00-18.00, Lördag 10.00-13.00
Välkomna!

Berättelser om Lars Molin

När jag ser att Gunilla Jensen givit ut en biografi om Lars Molin och ser under rubriken – »Mitt i berättelsen« vill jag passa på att berätta om ett av mina möten. Jag arbetade på Norrtelje Tidning som fotograf och fick vara med vid flera av Lars Molins filmningar. Minns särskilt en kall vinterkväll i början på 80-talet då långfilmen Höjdhopparen spelades in på Arkadien i Rimbo. Jag och Ann-Christin Johansson arbetade kväll och fick i uppdrag att åka till Rimbo för att ha ett reportage med morgondagens tidning. När vi kom till inspelningsplatsen haffade Lars Molin oss direkt och undrade om vi kunde vara statister i hans film.

Det skulle bara ta några minuter. Samtidigt pågick en ishockey-match på uterinken med publik. Vår uppgift blev att med ryggen mot spelet följa den ensamme höjdhopparen. Det blev omtagning på omtagning och klockan tickade. När vi så småningom kom till redaktionen hade deadline redan passerats. Vi fick skäll av nattchefen men reportaget kom med trots förseningen. Och vi blev statister i en äkta Molin-film. Ett minne för livet.

Gunillas berättelse om arbetarförfattaren som gjorde klassresa och blev berömd för sina varma, vemodiga och humoristiska historier är en efterlängtat biografi. /Roine Karlsson (vars favoritfilm är Badjävlar)

TITEL: Lars Molin. Mitt i berättelsen.

FÖRFATTARE: Gunilla Jensen

FÖRLAG: Piratförlaget

ANTAL SIDOR: 330

CIRKAPRIS: 195-248 kr

ISBN: 978-91-642-0417-2

Boktips
Folkkär
berättare

Forsmarks Wårdshus

I detta vackra 1700-talsbruk ligger Wårdshuset med stor uteservering mot Bruksdammen.

Giftastankar? Boka ert bröllop hos oss.

Enkel och dubbelrum i gamla betjäntflygeln och tvätthuset.

www.forsmarkswardshus.se Tel 0173-501 00

forsmarks café

(i regi av forsmarks wårdshus)

Öppet dagligen 15 juni–9 augusti 10.30–16.00

Midsommarhelgen stängt.

Goda smörgåsar, lättare rätter, kakor och glass.

Välkommen!

Tel 0173-501 09

Eds Trädgård

1 km norr om Östhammars rondell Tel. 0173 - 108 99

edstradgard.se / Facebook / epost: order@edstradgard.se

- Stenparti? Slänt? Rabatt eller Entré? Vi erbjuder olika kollektioner av lättskötta perenner, buskar och träd som ger blommning genom hela säsongen!

- Rosor är lättskötta, robusta växter och trivs mycket bra i vår kustklimat! Gammeldags-, klätter- och rabattrosor.

- Klä en vägg eller spalje med humle, klematis, kaprifol vinrankor, eller klätterhortensia.

- Vi har en bred sortering av Frukträd och Bärbuskar samt snabbväxande pil och andra prydnadsbuskar!

Vi hjälper dig med Din trädgård från idéskiss till färdigt projekt!

Ekologiska Grönsaker, Kryddor, Fröer, Krukor, Konst för trädgården, Redskap & Tillbehör
Trädgårdscafé med glass och hembakat - ring gärna dagen innan om ni är fler än tio stycken.

Frågor om trädgårdsdamm eller vatten i trädgården? Hämta gratis broschyr från Pondteam

Hallå där!

FOTO: ROINE KARLSSON

Team Elda Racing. Laddar ni upp nu inför alla tävlingar i Off Shore?

– Jaa, svarar 18-årige William Söderlind, medan han pysslar om sin vassa racerbåt med samma nummer som pappa Mikael's båt hade på sin tid. 68.

William är båtens ägare och förare. I aktern sitter navigatören Marcus Grönwall, 18 år samt en vass Evinrude 115 hk utombordsmotor som är miljöklassad. Tillsammans ska de blåsa ifrån sina konkurrenter. Båda har skärgårdsbakgrund. William har vistats mycket på Ångskär och Marcus bor i Furusund. Killarna går i samma klass på Marina Läroverket och började tävla tillsammans för tre år sedan. Ifjol ställde de upp i Roslagsloppet för första gången.

Hur gick det?

– Vi storledde hela tiden men så missade vi en boj vid sista rakan innan mål. Det var en ändring bland målbojarna, säger William lite besviken.

Snöpligt. De åkte på 20 minuters tilläggstid och slutade trea i sin klass. Klass E. Nu är de sugna på revansch. Tio tävlingar ska de avverka. Bland annat VM och Roslagsloppet. De satsar även på att vinna Mekonomen Cup.

Vad krävs för att bli duktig i den här sporten?

– Det är bara att åka mycket, säger William.

Som om det vore den enklaste sak i världen. Man ska nog inte vara farträd i alla fall. Båten kan göra runt 63 knop. Vilken propeller de tänker använda är hemligt. Om det blir fyrbladigt eller trebladigt beror på vädret.

Känns det pirrigt?

– Det är alltid jättenervöst innan start. Men så fort starten gått så är man så fokuserad och tänker inte på det, svarar Marcus.

Hemma på prishyllan står 12 pokaler som Team Elda Racing kört in trots pojkarnas ringa ålder. Pappa Mikael har hunnit med desto fler.

Är målet att bräda honom?

– Hmm, svarar William.

Längtar ni till sommarens tävlingar nu då?

– Jag ser mest fram mot VM och Roslagsloppet, svarar William.

– Roslagsloppet är roligast. Det är mer utmaning, tycker Marcus.

Vad hoppas ni på för väder?

– Mellanväder. Inte helt spegelblankt men inte för vågigt heller, svarar William.

– Sol, säger Marcus. /JOSEFIN EKBERG

Kustlaboratoriet i Öregrund

”Vi övervakar fiskbestånd
och miljö i Sveriges hav och
sötvatten”

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences
Institutionen för akvatiska resurser

www.slu.se/akvatiskaresurser

NFY Event AB och Lindbergs Musik & Transport presenterar

Allsång i Griggebo

Söndag 19 juli kl 18.00 Griggebo bergtäkt

Artister Lasse Berghagen, Molly Sandén, Andreas Weise,
Elisa Lindström och Sara Ljung

Allsångsledare Johan J:son Ljung tillsammans med
Allsångsorkestern under ledning av Martin Lindberg

BILJETTER Tickster, Biltema Östhammar, ICA, Boka uppland 0295 20300

Griggebo, 7 km från Skärplinge

www.griggebobergtakt.se

Lövstabruk

En gång i tiden Sveriges största järnbruk

Ägd av ätten de Geer i 13 generationer. En genuin 1700-tals miljö med smedsbostäder, herrgård och park. Här finns värdshus, trädgårdsmästeri samt konst och hantverksförsäljning. Bruksarkiv, Brukskyrka, Barnens bruk och badplats m.m.

Leufstas Handkraft
DINA LOKALA HANTVERKARE

Lilla magasinet Lövstabruk

Öppettider:
dagligen 20/6 - 16/8
kl. 11 - 17

www.leufstahandkraft.se

Butik & Ateljéer i Hantverkets Hus

Öppet: dagl. 20/6-16/8 kl. 11-17
www.L.hantverketshus.se

Gamla Brukshandeln
Bed & Breakfast

- Frukost i vacker 1700-talsmiljö
- Stora dubbelrum
- Kakelugn
- Öppet året om 070-676 59 94

gamlabrukshandeln@gmail.com
www.leufstabruk.com

Lövsta

- Smedsbostad
- Snickarverkstad
- Bruksarkiv

Bygderåd

www.leufstabruksarkiv.se/bygderad

LEUFSTABRUKS

WÄRDSHUS

0294-311 22

www.leufstabrukwardshus.se

LÖVSTAÖLETTS VÄNNER

ÖLETTS DAG 1 AUG.2015

Se www.lovstaolet.org

Lövstabruks
Trädgårdsmästeri

073-739 12 22

www.lovstabrukstradgard.nu

Gott kaffe med brö'
i en anrik miljö!

Tel. 0294-310 67

Ditt besök är väntat...
cafenorraporten.com

1700-talet är här!

Stiftelsen Lövsta

Lövstabruks Herrgård

0294-310 97, 310 70

info@leufsta.se www.leufstabruk.se

LÖVSTABRUKS
KULTURFÖRENING

- Skrivarkurser
- The Organ Academy
- Konserter
- Utställningar
- Cahmanorgeln

LÖPPIS
V.26-32

Lövstabruks Bygdegård
Vill du hyra lokal? - Se hemsidan

0294-311 29

www.bygdegardarna.se/leufstabruk

Foto: Per Lidvall

ÖFOLK Journalisten och författaren Erik Eriksson är kändis och profil i Grisslehamn. Hans vandringar där han berättar om byn och platserna i hans böcker drar mycket folk. Man kan också hitta honom i »Boklådan« där han säljer böcker och bjuder på pratstunder.

TEXT: Josefin Ekberg

FOTO: Roine Karlsson

Skrivklåda och boklåda

GRISSEHAMN PÅ NORRA VÄDDÖ i Roslagen är bland annat känt för att författaren *Albert Engström* bodde här på sin tid. Idag kan byn stoltsera med en ny författare – *Erik Eriksson*. Men att bli jämförd med Albert vill han inte.

– Nej, vi är inte ett dugg lika, säger han å det bestämdaste och ger en utförlig förklaring till varför, som går ut på deras vitt skilda värderingar. Men Engström var en rolig historieberättare och en fantastisk naturskildrare tycker han.

Erik flyttade till Grisslehamn för 27 år sedan. Det var mer eller mindre en slump.

– Jag bröt upp från Stockholm och ville bo nära havet, berättar han.

Han började upptäcka byns historia och läste allt han kom över. Bland annat fångades han av att

NAMN: Erik Eriksson
UPPVÄXT: Lidingö och Stockholm

YRKE: Författare, journalist, föredragshållare, guide.

KARRIÄR: Folkskollärare, journalist på Aftonbladet, startade tidningen Kommentar, reporter och producent på SVT.

PRISER: Vår Bostads Novellpristävling, Bokjuryns pris, Norrtälje Arbetarrörelses Kulturpris, Norrtälje Stads Nyckel, Aniarapriset.

KURIOSA: Det finns 10 000 Erik Eriksson i landet. Och en kung från medeltiden – Erik den läspe och halte.

600 ryska kosacker en dag år 1809 kom ridande över isen från Åland och intog Grisslehamn under finska kriget. Erik slukade all kunskap och fick reda på alltmer. Både från litteraturens värld och genom att prata med byborna.

Var rospiggarna svåra att lära känna när du kom som ny till byn?

– Inte alls, tvärtom. Som journalist har jag alltid haft lätt att umgås med folk. Jag smälte in bra och fick bra kontakt med fiskare och andra, svarar han.

I takt med att Erik blev allt mer kunnig på sin hemort blev han också tillfrågad när turister och andra undrade över något. Allt oftare hörde man av sig från turistverksamheten på Albert Engströms Gården och bad honom komma och berätta. Slutligen ledde det

till organiserade guidade vandringar.

– Det var så det började. Till slut var det 100–150 personer som kom. Då fick jag ta med en portabel högtalare, berättar han.

Nu har han haft sina vandringar i tio år. Och fortsätter med det än. Åldern är inget hinder.

– Jag har blivit rätt gammal nu, 78 år. Men jag känner inget åldrande i huvudet, säger han.

Erotik och krig

Kanske håller han sig så alert och i fin form tack vare vandringarna, sitt engagemang och intresse, skrivandet, möten med människor och den charmiga lilla »boklåda« som han öppnar upp om somrarna. Det var också en tillfällighet att den blev till. Erik berättar:

»Till slut var det 100–150 personer som kom. Då fick jag ta med en portabel högtalare, berättar han.«

– Det var Hallstaviks bokhandel som hade en »boklåda«. Där hade man sålt bland annat mina böcker, som jag brukade sitta och signera. Men så en dag hade man inte folk till att hålla öppet. Då skaffade jag en liten friggebod och öppnade min boklåda. Den ligger bredvid Bagarboden. Där kan folk ta en kopp kaffe. Och jag kan berätta för folk om Grisslehamn. Snacka böcker. Det kan bli väldigt kul samtal.

Vad har du för bakgrund? Hur blev du författare?

– Jag var folkskolelärare först och jobbade i Stockholms skolor i fem år. Sedan började jag studera och engagerade mig i Vietnamfrågan och deltog i debatter. Det kom väldigt lite information från norra Vietnam på den tiden. Så jag åkte dit. Körde omkring i en jeep och gjorde reportage. Jag var där i månader. Men det var inte lätt att få komma in. Det tog ett år. Till slut fick jag visum, berättar han.

Då hamnade han mitt i ett brinnande krig. Lite tryggare är livet idag kanske. Eller rättare sagt – mycket. Han har sin pension, är skuldfri och lever på sitt skrivande. Lugnt i övrigt är det också. Utan fru,

barn, syskon eller ens ett husdjur. Katten begravdes för något år sedan. Inget som stör när han ska skriva med andra ord. Erik har gett ut romansviten »Kärlek & Krig i Grisslehamn«. Karaktärerna är oftast påhittade. Historiska miljöer och det som är tidstypiskt har han däremot gjort noggrann research om.

– Bland annat tog jag kontakt med Nordiska Museet för att ta reda på vad man hade för kläder, berättar Erik.

I en erotisk scen hjälpte en pojke en flicka från allmogen av med underbyxorna. Men så fick Erik veta att det var bara överklassen som hade underbyxor på den tiden. Han fick skriva om den förförliska scenen, som nog blev än mer erotiskt laddad då.

Har det varit mycket erotik i ditt liv?

– Inte speciellt, ha, ha, skrattar han.

– Däremot har jag skrivit om kärlekspassioner och längtan, särskilt under krig.

Stammade som barn

Bortåt fyrtio böcker har det blivit hittills. Flera med miljöer från Grisslehamn. I en historia spelar byns optiska telegraf en

central roll. Snart ska den invigas och Erik håller nu på med ett tal om telegrafan som är en replik av originalet. Förutom allt annat hinner han även med att skriva krönikor i Norrtelje Tidning varannan vecka.

Får du aldrig skrivkramp någon gång?

– Inte när jag skriver till tidningar. Men när det gäller romaner. Då kan det gå några månader innan jag kommer igång med skrivandet, svarar han.

Att Erik började skriva samt prata inför mycket folk är en bedrift i sig, med tanke på att han som barn stammade. Tills – han upptäckte »synonymernas underbara värld«. Och lärde sig att byta ut ord som han visste kunde få honom att stamma.

– Om någon hade sagt till mig att jag skulle hålla föredrag inför en massa folk. Eller att ju fler människor som kommer desto bättre föredrag blir det. Och att jag skulle hålla en mikrofon i handen. Om jag fått veta det när jag var ung. Då hade jag sagt »Jag hoppar hellre från Katarinahissen«, säger han.

Vi rundar av intervjun när Erik tvingas hasta inför ett möte med en skrivargrupp i Norrtälje som han håller i. 🐼

Erik Erikssons bokvandring är populär.

Boklåda:

I dagligt tal är en bokhandel det samma som en butik i detaljhandelsledet. I äldre svenska kallades butikerna istället boklådor (motsvarande tyska »Buchladen«).

Källa: Wikipedia.

Eriks boklåda öppnar midsommarhelgen och har öppet till augusti. Varje dag utom mån- och tisdagar. Klockan 11–15.

Bokvandringar:

Erik Erikssons romansvit Kärlek & Krig har kommit ut i fyra delar. Havet, Stranden, Stormen och De svarta molnens tid. I hans bokvandringar följer man med till historiska platser ur romanerna. I sommar sker vandringarna torsdagar i juli och onsdag den 5 augusti. Samling klockan 13 i fiskehamnen. Vill du veta mer? Gå in på Eriks websida www.erikeriksson.nu.

W

FOTO: ROINE KARLSSON

Kom till Vaxholm

»Destination Vaxholm« är Vaxholms nya destinationsorganisation. Här samverkar näringsliv, föreningar, fastighetsägare och Vaxholms stad för att utveckla och marknadsföra Vaxholm med omnejd. Visionen är ett levande centrum och en blomstrande besöksnäring, både i Vaxholm och på kringliggande öar. Året runt. Mer info på www.avtryck.com.

Vandring med fotograf på Lidö

Lördagen den 15 augusti arrangerar Rådmansö Hembygdsförening en vandring på Lidö i Norrtälje skärgård. Guide på vandringen blir fotograf Roine Karlsson som är bosatt på ön. Han kommer bland annat att ta med besökarna till en av skärgårdens bäst bevarade ryssugnar. Föranmälan till Kjell Ekdahl 070-722 18 78. Kostnad 150 kr.

FOTO: ROINE KARLSSON

Ulligt gulligt lammsläpp

På Karl-Ers Gården i Älmsta intill Väddö i mellersta Roslagen har man startat en ny tradition – lammsläpp. Den 9 maj släpptes de små ulliga djuren ut på grönbete, för många allra första gången. De yngsta blott nio dagar gamla. Besökare fick även klappa gårdens lilla kelgris »Prinsen«. I gårdens butik Jolster säljs lammskinn och lammkött (om hösten). Samt kläder, inredning, hudvård och smycken.

FOTO: JIM NILSSON

Boktips
Välmatad
årsbok

Rospiggen fyller 75 år

Roslagens sjöfartsminnesförening har oavbrutet givit ut den populära skrften Rospiggen sedan 1940. Genom åren har det blivit närmare 10 000 sidor med spännande hembygds- och sjöfartshistoria. Jubileumsboken 2015 är en ovanligt välmatad årsbok med intressanta människoöden. Här skildras kvinnornas vardagsliv och samländsvenskarnas flykt till Roslagen hösten 1944. Lars Nylén skriver om flygbaronens Carl Cederströms hädanfärd. En bok där alla som är intresserade av sjöfart och historia kan hitta mycket läsvärt. Det är bara att gratulera föreningen till ännu en ideell kulturgärning. Boken finns att köpa hos Roslagens Sjöfartsmuseum i Älmsta eller kontakta museet på info@sjofartsmuseet.se eller ring 0176-502 59. /Roine Karlsson

Bob Hund tillbaka till Barnens Ö

Tioårsjubilerande Barnens Ö Krog & Scen har bokat en rad spännande artister i år. Bland andra kommer Bob Hund och spelar sin indierock i det faluröda båthuset inne i viken. Efterlängtad av många. Programmet för säsongen inleds den 2 juli med Vattenmannen & Speed klockan 16 och Anders Wendin (tidigare kallad Moneybrother) klockan 21.30. Andra kvällar kommer Goran Kajfes Subtropic Orkestra med sin jazz som möter Balkan, brasilianska rytmer och en dos turkisk psykfunk, Woodlands med gästerna Titiyo och Martin Hederos samt Merit Hemmingson som tolkar bortgångne jazzpianisten Jan Johansson på sin hammondorgel. »Le grande finale« blir den 7 augusti då Darya & Månskensorkestern med gästen Markus Krunegård avslutar den här sommarens musikkvällar på Barnens Ö, på Väddö mitt i Roslagen. Mer info finns på www.barnenskrog.se

Lekplats för maritima barn

Känner du dig som ett skärgårdsbarn? Besök Anders Franzéns Park i Henriksdalshamnen vid Danviksstull i Stockholm. En mycket fin lekplats benämnd efter mannen som hittade Vasaskeppet. Ett väl sammansatt aktivt museum där man får röra allt och som rekommenderas varmt för alla som känner sig som barn... och övriga. /Hans Brandt

L8
I HAMNEN
www.L8ihamnen.se

MAT • BAR • CAFÉ
VÄLKOMMEN TILL GRISSLEHAMNS EGEN BODEGA!

Fiskehamnen i Grisslehamn • Härliga måltider • Gott kaffe, öl eller vin i unik miljö.
Prova vår berömda och utsökta fisksoppa • TAKE AWAY och fullständiga rättigheter.
Välkommen! Ring för info. 0175-305 35 eller 070-273 20 42

ICA VÄDDÖ
 Supermarket 0176-778 80

**VI HAR ÖPPET 8-21
 ALLA DAGAR**

Välkommen!

ROSLAGENS SJÖFARTSMUSEUM
 Älmsta Vaddö

Museum (550 m²) med rika samlingar från Roslagens sjöfart under gängen tid
 Beläget på Kaplansbacken
 Egen brygga vid Vaddö kanal

ÖPPETTIDER:
 1 juni to m 31 augusti kl 10.00 – 16.00
 Midsommarafton stängt
 Extra öppethållande för grupper efter överenskommelse

Telefon 0176-502 59
www.sjofartsmuseet.se
 Försäljning av kaffe, läsk, bröd och glass

Vaddö »Här trivs man«

Vaddö (Waddö) är den norra delen av en ö i norra Roslagen (i Norrtälje kommun) och ligger cirka 10 mil norr om Stockholm. Vaddö räknas tillsammans med den södra delen av ön, som går under namnet Björkö, som Sveriges till storleken sjunde största ö. I söder övergår Vaddö till Barnens Ö och Björkö och i norr finns broförbindelse till Fogdö och Singö. Från Grisslehamn går färjor till och från Åland. Ön har cirka 3 000 permanentbostäder och drygt 8 000 fritidshus. Näringslivet på ön är beroende av sommarturismen. Många hantverkare arbetar som egna företagare.

SKEPP O' HOJ!
 HÄR FINNS:
 SJÖKORT, BÅTSPORTKORT, KARTOR,
 KOMPASSER, LINJALER OCH PASSARE
 SÅ DU HITTAR RÄTT!

VÄLKOMMEN
 TILL TRIVSAMMA
PAPPERSTUGAN
 NORRTÄLJEV 3 0176-523 69
 ÄLMSTA

VI ÄR ÄVEN OMBUD FÖR SYSTEMBOLAGET
 TEL 0176-500 57

SALNÖ GÅRD
 ETT SKÄRGÅRDSHEMMAN I ROSLAGEN

*Konferens • Kurs • Möten
 Bröllop • Fest • Logi*

TEL: 0176-93130

INFO@SALNOGARD.SE WWW.SALNOGARD.SE

0176-525 12
www.sirpercys.se

**Spännande & traditionell
 mat med skärgårdskänsla**

Olika bufféer • Bröllopsmenyer • Företagsfester
 Glas & porslin • Bord & stolar

Ni ordnar festen – vi ordnar resten

Lyckhem

www.lyckhem.se
 telefon 0176-14332

Följetong Del 2

Omöjligt är ett hjärnspöke

av Eva Kullgren

Resumé: I vårnumret presenterade vi Eva Kullgren som mitt i livet bestämde sig för att segla på de sju haven. Själv. Hon skaffade sig en segelbåt och tog med sig sin massagebänk och drog iväg.

På bloggen eva7seas.wordpress.com och facebooksidan eva7seas kan man följa hennes resa.

Eva har även skrivit boken »Omöjligt är ett hjärnspöke«. Här följer del två.

Har du missat del ett? Ingen fara. Texten finns på www.magasinskargard.se.

Det var en underbar resa genom Main-Donau-kanalen och till slut kom jag till Regensburg och ut på Donau. Många hade berättat för mig om de starka strömmarna på Donau och jag måste erkänna att det var lite pirrigt men lyckligtvis så var det fortfarande lågvatten och inga som helst problem. Det är härligt att flyta medströms, motorn använder du egentligen bara som styrhjälp och för att lägga till. Den första sträckan på den snarare bruna än blå Donaufloden ner till Wien, kallas »Nibelungen«. Kanske är det mitt vikingablod eller för att jag lyssnade på Wagner som det kändes likt en resa i sagornas värld.

Floden Donau eller Danube på engelska är mer känd under namnet Duna eller Dunarii, med betydelsen »vatten«. Duna är 2 800 km lång och på sin väg passerar hon fyra huvudstäder: Wien, Bratislava, Budapest och Belgrad. Om Rhen är »fadern« då är Duna definitivt »modern«. Moder till stora civilisationer, utgrävningarna i Lepinska Vir bevisar att människor bodde

vid Dunas stränder för 8 000 år sedan. Otroligt. »Panta Rei« (– allt flyter) Duna flyter vidare medan civilisationer uppstår och faller omkring henne. Hon har sett så mycket – tänk om hon kunde tala. Duna, dunarii som levt så länge och bär på så mycket visdom i sitt vatten slutar att ge mer liv. En fruktbarhetens kvinna med ett delta som växer med 40 meter per år och där djurlivet frodas, en fridsam och suverän plats för alla flyttfåglar att vila på. Jag reste nerför denna makalösa flod och trots att jag stannade och besökte många sevärdheter på vägen kändes det som om det gick för fort. Om jag någonsin får möjlighet att komma tillbaka så måtte det bli i kanot. Jag skulle vilja berätta en historia från min dagbok.

»Pråmar är enorma, flera meter långa och kommer lastade med allt mellan himmel och jord. Att jobba på en pråm är mer som en livsstil än ett vanligt jobb. Sjömän kan de knappast kallas, snarare landkrabbor. Ibland är det hela familjer ombord med barnhage och allt, eller så har de ungarna i internatskola. Oftast är det bara karlar

med egna lägenheter ombord som de stolta visar upp. De holländskt reggade pråmarna är finast för de har fått friare händer från försäkringsbolagen och låtit fantasin flöda i sina konstruktioner. Fina bilar står på däck som det ideligen putsas på och inte så sällan ligger det inredningstidningar på soffborden, många har ett projekt att jobba på iland också. Ekonomiskt sinnade är de flesta, jag har sett hur de lagrar upp mängder med till exempel senap eller smörgåsgurka för att just i den här byn är det billigt. Historiekunniga och allmänbildade är de också, kanske för att de lyssnar mycket på radio och kikar i guideböcker. Det är

»Jag hade precis rundat en kurva när jag såg en enorm pråm framför oss. Olina kom ikapp och jag insåg att vi skulle kunna köra om den. Det var en underbar känsla att få plocka fram VHF:n och anropa »S/y Olina går om er på er babordssida«.«

aldrig några problem att ligga vid en pråm över natten eller få en hjälpare hand med förtöjningarna. Ibland skulle en backspegel ha varit bra att ha för det är otäckt att helt plötsligt bli omkörd av en skräckinjagande pråm i en trång passage. Det händer aldrig något men eftersom pråmarna är enorma så är det ändå skrämmande. Kaptenerna är professionella och väl medvetna om situationen, så det händer ibland att de anropar mig på radion »Vi går om dig på din styrbordssida«.

I Bulgarien mastade jag på Olina igen, vi gick för motor och segel nerför floden. En dag gick Olina för fulla segel i medvind, med motorn igång och dessutom fick vi hjälp av de fördelaktiga strömmarna. Då gick det undan må ni tro. Jag hade precis rundat en kurva när jag såg en enorm pråm framför oss. Olina kom ikapp och jag insåg att vi skulle kunna köra om den. Det var en underbar känsla att få plocka fram VHF:n och anropa »S/y Olina går om er på er babordssida«. Besättningen kom ut på däck, de vinkade och tutade, jag skrattade lyckligt och vinkade tillbaka. *Olina kan!*

När jag inte slog fartrekord, besökte jag turistattraktionerna längs floden, lärde mig om Europas historia eller bara njöt av Dunas vita sandstränder. Under resans gång förändrades människorna och landskapet omkring mig, lite mer smak av orienten och vildmark ju längre österut jag färdades. Det blev svårt att hitta affärer, det svåraste var språket när jag handlade, så jag brukade bara köpa några konserver på vinst och förlust och blev alltid lika förvånad när jag öppnade dem. En gång höll jag på och kokade ris, öppnade den konserverburk som luktade kattmat och eftersom jag inte var tillräckligt hungrig för att tycka den var ätbar så använde jag den som bete. Ingen fisk nappade och det blev bara ris till middag. Vatten blev ett problem och jag började använda flodvatten.

Man rädde mig att ta kanalen från Cernavoda till Constanta eftersom rumänska pirater attackerade segelbåtar. Jag har nästan ingen utrustning ombord och min allra dyrbaraste skatt är ett par tavlor som mina barn har målat. Jag hoppades att

»Ja, alla berättade hur enkelt det var men visst var det lite oroande med »out, out« som förstärktes med yviga gester. Efteråt fick jag höra att folk faktiskt använder lots för att stället är fullt av farliga sandbankar. »Out, out« var definitivt det viktiga tricket.«

ingen skulle vara intresserad av att råna mig och for genom deltat utan att ens låsa Olina. Rumänerna förtjänar inte sitt dåliga rykte, jag mötte trevliga och hjälpsamma människor men inga pirater. Deltat är fascinerande, som en dokumentärfilm från vildmarken. Få människor vet att efter Stora Barriär-revet och Galapagosöarna är Donaudeltat nummer tre i mängden av olika arter. Jag är glad att jag inte lyssnade på rådet att ta kanalen till Svarta Havet. *Vem sa att det var omöjligt?*

Jag drack mitt morgonkaffe i sällskap av stora färgglada fjärilar och alla möjliga lustiga små kryp. Sedan gjorde jag en liten utflykt med min jolle och rodde genom någon smal liten kanal letandes efter en vacker öde sjö, där jag drev omkring och

åt lunch bland pelikanerna. På eftermiddagarna körde jag några kilometer till nerför floden och ankrade innan solnedgången. Middagen kom på bordet under kvällens grodkonsert. Känslan av att vara i en dokumentärfilm antar jag är en kombination av de vilda djuren och de frodiga gröna träden som liksom hänger över mig med sina rötter eller är det lianer? Ingen aning, men jag vet att det som gjorde det största intrycket på mig var alla ljud när skymningen föll. Det är svårt att hitta de rätta orden att beskriva Donaudeltat med, så jag säger bara »Tack Moder Jord, för att du delar Duna Dunarii med mig«.

Efter den magiska tiden i deltat kom jag fram till Saint Georges, det sista stoppet innan Svarta Havet och tänkte skaffa mig

sjökort där. Till min stora förvåning var det ingen som visste vad jag pratade om, men jag fick fatt i fyrmästaren och när jag frågade honom om sjökort svarade han »Rumanian military no want maps, but very easy going Constanta. You go out, out far, then turn south long time. No go close coast, okay? Then see big town. Constanta.

Easy.« Häpen över svaret nickade jag och tackade för informationen. När jag kom tillbaka till marinan, där det var gratis eftersom det ändå aldrig kom några gäster, blev jag bjuden att äta middag. När jag försökte återberätta vad fyrmästaren hade sagt mig, så var man överens om att det var den bästa vägen och upprepade »Out, out, then south and see Constanta, go in. Easy«. Ja, alla berättade hur enkelt det var men visst var det lite oroande med »out, out« som förstärktes med yviga gester. Efteråt fick jag höra att folk faktiskt använder lots för att stället är fullt av farliga sandbankar. »Out, out« var definitivt det viktiga tricket.

Svarta Havet

Jag lämnade Saint Georges innan soluppgången och var fullt upptagen med att smaka på vattnet för att på så vis kunna fastställa när jag var ute i Svarta Havet. »Ja,

det är salt« sa jag till mig själv och tittade upp i det mest fantastiska scenariot. Månen var stor och klotrund och på väg ner i väster. Solen steg som en stor orange apelsin i öster. Överväldigande, ett ögonblick som man gärna vill dela med någon bara för att kunna prata om det om och om igen. Näväl, nu kan jag berätta det för er och då

»Månen var stor och klotrund och på väg ner i väster. Solen steg som en stor orange apelsin i öster. Överväldigande, ett ögonblick som man gärna vill dela med någon bara för att kunna prata om det om och om igen.«

jag sluter ögonen kan jag återuppleva detta magiska ögonblick i min inre biograf.

Svarta Havet är varken svart eller skräckinlagande som ryktena säger, det låg bara där och väntade fridfullt på Olina och mig. Vi seglade »out, out« och in i detta djupt blåa vänliga vatten. Några delfiner kom och hela mitt medvetande fylldes av glädje. Jag blev poet och skrev: »Jag bär Moder Jord och hennes vatten i mitt hjärta. Vinden i min kropp. Kompassrosen i mitt huvud. Och. Vågorna gungar min själ till ro.«

Senare på kvällen såg jag »big town« och seglade in i hamnen. På hamnkontoret tittade jag mig omkring efter tecken på var jag var. Det kändes dumt att fråga så jag satt bara där och undrade i mitt stilla sinne. När han räckte tillbaka mina papper sa han: »Welcome to Constanta«. Jag hade hittat rätt utan sjökort och GPS, vilket verkligen inte är något jag rekommenderar andra att pröva. *Men det är möjligt.*

Jag seglade ner längs kusten och besökte alla förtjusande små hamnar längs vägen. Rumänien, Bulgarien, Turkiet och slutligen Bosporen. På floderna hände det att jag reste mellan två länder, nu seglade jag mellan två kontinenter, Europa på styrbords sida och Asien på

babordssidan. Jag fylldes av självförtroende och var stolt över att Olina och jag hade klarat oss ända hit, seglandes in till Istanbul. Att åka genom Berlin var fantastiskt men att segla in till Istanbul var fullkomligt enastående. Att segla sakta längs denna stads historiska byggnader var en så stark känsla att jag skrek ut min glädje.

Inklareringar kan verkligen vara ansträngande och jag har lärt mig att ha tålmod, ibland tar jag med mig en termos med fika och lite kakor att bjuda på. Det

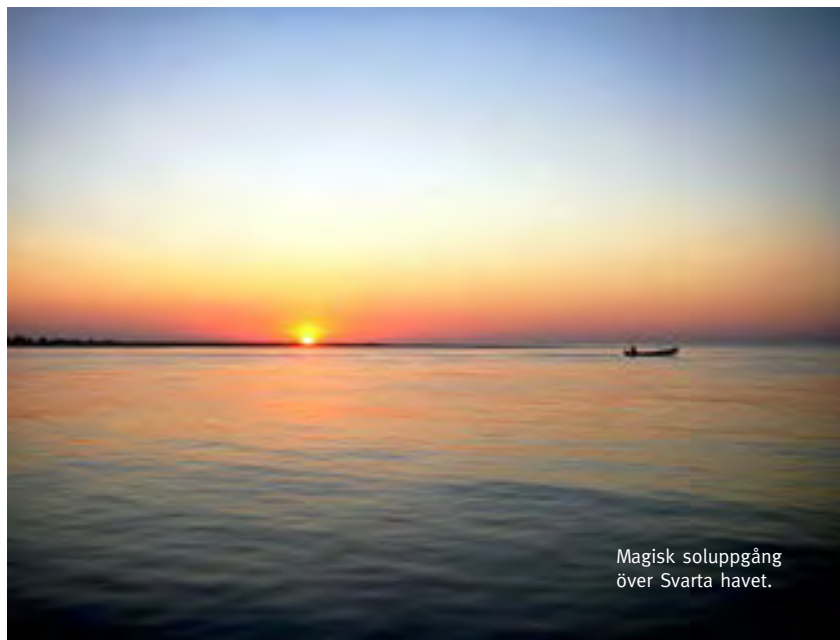
Trångt om saligheten, men gratisplatser.

Det blir liten haj till middag.

kan snabba på processen. De vill nämligen att du anlitar en dyr agent, troligtvis en släkting till dem men jag vill inte slösa mina pengar på pappersexercis när marknaderna dignar av söta frukter och i baren intill serveras utsökt vin. Tålmod brukar fungera bra men jag måste säga att i Turkiet stötte jag på den mest otroliga byråkrati jag sällan skådat och mitt tålmod höll på att brista. Jag rusade mellan immigrationsmyndigheten, hamnkaptenen, polisen och doktorn (hälsokontroll ifall jag skulle ha gula febern ombord). Alla instanser var utspridda över hela staden och jag gjorde det utan taxi. Jag såg en hel del av Istanbul den dagen, för det tog precis hela dagen.

Även om det var en kraftansträngning att klarera in i Istanbul, så skulle jag gladeligen gå igenom hela proceduren igen, bara för att få stanna där igen. Det är en så

Magisk soluppgång över Svarta havet.

»En av de fina sakerna med att sitta ensam i en båt är att man kan låta känslorna flöda utan att bry sig om någon annan. Pirrar det i magen så tjuter jag av skräck, blir jag hänförd så gråter jag en skvätt. Det är så lätt att bara vara sig själv när man är för sig själv...«

förtrollande stad, full av överraskningar och jag är övertygad om att det skulle ta en hel livstid att upptäcka allt, men Marmarasjön och Dardanellerna väntade och jag lyckades kasta loss till sist. Det var några sköna och avslappnande dagar när jag sakta kryssade ner längs Asiatiska kusten mot Medelhavet. I Dardanellerna fick jag både medström och medvind. Plötsligt var jag ute i Medelhavet. Salta stänk! Jag skrek ut min glädje. En av de fina sakerna med att sitta ensam i en båt är att man kan låta känslorna flöda utan att bry sig om någon annan. Pirrar det i magen så tjuter jag av skräck, blir jag hänförd så gråter jag en skvätt. Det är så lätt att bara vara sig själv när man är för sig själv... 🍷

Fortsättning följer i vinternumret som kommer ut 13 november.

Eva och Olina är ett med varandra.

Skutsegling med t/s Constantia

Segelskutan t/s Constantia har ett digert schema i sommar. Ungdomssegling 16–18 juni. Start från Beckholmen och avslutning Stavnäs. Midsommarsegling 18–20 juni i Stockholms skärgård. Start i Stavnäs den 18 juni och kommer till Eknäs (Ingarö) midsommardagen 20 juni. Sedan blir det dagturer som utgår från Oxelösund 4, 5 och 6 juli. Efter det blir det segling Oxelösund – Åbo 6–9 juli. Sedan går färden till Åland 12–17 juli, med start

i Långnäs, Åland och glider iväg till Kökar under kvällen. Där blir det träff med andra svenska och finska skutor, sedan kappsegling till Degerby och Mariehamn för att delta i evenemanget Ålands Sjödagar. Fredagen den 17 juli går färden över Ålands hav till Björkö-Arholma. Där blir det dagseglingar från Björkö (Sterbsnäsvisken) 18, 19, 20 och 21 juli.

Mer info på www.constantia.se

»Visste du att...
...Vaxholm tros komma från ett ord som betyder vakande eller vårdkase?«

Solsegel och vindskydd

Blir bäst när de måttbeställs i kvalitetsduk. Trekant, fyrkant eller romb. Kompletta lösningar med segelmast i stål eller wireupphängd duk. Även balkonglösningar. UV-beständig duk i flera färger eller flamskyddad duk för caféer. Mejla en bild så får du ett förslag.

Staffan Tolsén
073-615 20 85
optimisten.se

VANDRA DÄR SKÄRGÅRDEN ÄR SOM VACKRAST – I ROSLAGEN!

Foto: Basse Lind.

Foto: Rone Karlsson.

VANDRA VACKRA ROSLAGSLEDEN mellan Danderyd och Grisslehamn. Här väntar hänförande havsutsikt, skimrande skärgård, sjöar, stigar, skogar och hagar på dig som vill vandra i vilda vackra Roslagen.

- Anmäl dig till vandringsloppet Roslagsmarschen den 12 september!
- Beställ vandringsguide med karta och vandra på egen hand.
- Boka ett vandringspaket med boende.

visit **roslagen**
+46 767 650 660 • www.roslagen.se

NYA TOMTER FÖR INDUSTRI OCH HANDEL

Nu har vi startat försäljningen av tomter för industri och handel på vårt nya område Karlshöjden, invid Görla företagsby.

FAKTA

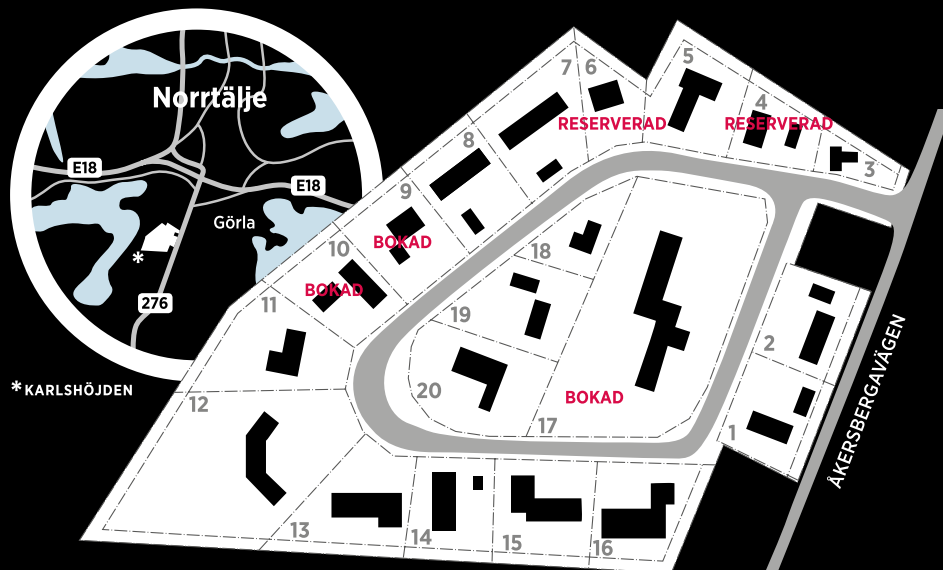
Tomtstorlekar: 1000 kvm och uppåt (totalt finns 117 000 kvm)

Tillträde: våren 2016

Områdets placering: strax söder om Norrtälje centrum vid Åkersbergavägen (Södra Kustvägen 26-28)

KONTAKT

För mer information/priser Ring oss på 0176-66 68 00

KARLSVIKEN
www.karlsviken.se

Norrtälje - Roslagens huvudstad

Redan på 1200-talet skall en handelsplats ha funnits Norrtäljeviken.

MTS HANDEL
DJURARTIKLAR
KNUTBY TORG • NORRTÄLJE
Telefon: 0176-191 20
Öppettider:
Mån-fre:10-18
Lördagar:10-16
mtsddjurartiklar@telia.com

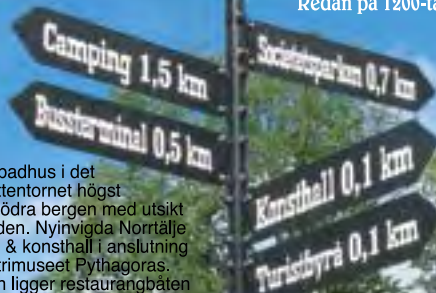
JENNY'S DAGSPA
Posthusgatan 6 (inne på gården)
Boka enkelt på Bokadirekt.se
www.jennysdagspa.se

Damkläder från:
• Love Forever
• Ester Elenora
• Line of Oslo
• Ajlak

Begagnade möbler & bruksföremål

BRANNVINSMAGASINET
Lilla torget 4
0176-108 58
www.brannvinsmagasinet.se

Nytt fint badhus i det forna vattentornet högst upp på södra bergen med utsikt över staden. Nyinvidda Norrtälje Museum & konsthall i anslutning till industrimuseet Pythagoras. I hamnen ligger restaurangbåten s/s Norrtälje förtöjd. På Lilla Torget finns stadens äldsta hus - de Wallinska gårdarna. Populära årliga evenemang är Custom Bike Show, Blues & Rock-festivalen, Jazzdagarna och American Car Show

VÄSKOR 50%
SKINNPLAGG 50%

Sjötullsgatan 4
0176-165 13
www.malungs.se

Roslagens Bokhandel

Kunskap i centrum
Lilla torget
Norrtälje
Tel: 0176-199 70
www.roslagensbokhandel.se

Friluftsgymnasiet

Lilla torget 1
08-758 25 46

www.friluftsgymnasiet.com

Foto: Roine Karlsson

Välkommen till Skansholmens Sjökrog och Bistro

Skansholmens Sjökrog fick 1998 som första krog i Sverige sedan 1865 tillstånd att bränna sitt eget brännvin. Ett brännvin som endast serveras till gäster på denna krog. På Skansholmen finner Ni Sveriges första lagliga hembränningsapparat. Ni bjuds på exklusiv mat i Skansholmens Sjökrog eller förstklassig Barbecue i vår Bistro. Tillagat av vår köksmästare med personal.

Skansholmens
SJÖKROG

Skansholmens Sjökrog
Mörkö 153 93 Mörkö
Tel Växel: 08-551 550 66
Fax: 08-551 550 65
E-post: info@skansholmen.com
www.skansholmen.com

W

Ostmakeriets borgrum invigt

I Oskar Fredriksborgs fästning på Rindö har Ostmakeriet numera ett unikt ostlager.

Här får ostarna mogna naturligt på granplank från Skarpö gård. I maj invigdes borgrummet officiellt och den nya cheddarosten fick sitt efterlängtrade namn; Oscar Fredrik. Namnet härleds till Oscar II, som inte bara var kung utan även skrev diktsamlingar som gavs ut under signaturen Oscar Fredrik.

För den som önskar går det att boka ostprovningar i borgrummets vackra källarvalv. www.ostmakeriet.se
/GUNNIKA ISAKSSON-LUTTEMAN

- Starta paddlingen mitt i skärgården -

Tel. 08-571 650 78
www.stavsudda-handel.se

Båtturer

Tor: Kallskär och Rödlöga
Fre: Håkanskär och Söderarm
Lör/Sön: Skarv och Röder

Per Eliasson sjötjänst

070-660 03 62
www.per-eliasson.se

Segelsällskap firar 100 år

För alla som älskar båtar kommer det att firas stort i Nynäshamn i sommar. Man arrangerar veteranbåtsträffar, tävlingar med kanoter, segelbåtar och snabb offshore-racing. 100-års jubilerande Nynäshamns segelsällskap har nyligen släppt sitt praktverk »Nynäshamns Segelsällskap 100 år« med klubbens historia. Boken är en utmärkt tidsresa över fritidsbåtens och båtlivets histo-

ria. Klubben som i dag har över 200 medlemmar och är en av Sveriges största segelsällskap med både VM, EM och SM-medaljer på sin meritlista. Segelsällskapet har hela tiden präglats av en arbetarkultur antagligen för att den startades av en grupp arbetare från Televerket 1915. Att fotografen Sören Colbring har varit huvudredaktör märks på ett positivt sätt då han låtit de fantastiska bilderna få gott om plats. /Roine Karlsson

TITEL: Nynäshamns Segelsällskap 100 år
REDAKTÖR: Sören Colbring
 Utgiven av: Nynäshamns Segelsällskap. www.nhss.se
ANTAL SIDOR: 232
ISBN: 978-91-637-7982-4

RÄTTELSE: I vårnumret kom av misstag fel webadress till notisen om Societetshuset Källör i Östhammar. Det ska vara www.kallor.se och inget annat. Vi beklagar.

Sommaren 2015

lör 13 juni – sön 16 aug
 tis - sön kl 11 - 16
 kvällsöppet ons kl 18 - 20
 mån stängt

Utställning

Verk av Tristan da Cunha,
 3 veckor fr o m 7 juli
 Museets Dag med auktion:
 lör 12 sep, kl 13 - 15

Roland Svensson Museum, Möja - Tel. 0705-539 73 23

Pensionat Villa Dagmar
 FURUSUND

Rum, café
 sommarloppis
 galleri

Välkomna!
 070-757 57 46 • 076-212 98 97
facebook.com/villadagmar
villadagmar.se

NORRTELJE BRENNERI

Spirit of Roslagen...

Boka besök hos oss!
Visning och provning
www.norrteljebrenneri.se

Snillrik led för snorkling

Snorkling längs en undervattensled vänder upp och ner på tillvaron och ger nya perspektiv på vår skärgård. En fantastisk chans att upptäcka arkipelagen under ytan. En spännande snorkelled finns på Björnö längst ut på Ingarö.

TEXT & FOTO: Gunnika Isaksson-Lutteman

På väg mot Björnös snorkelled.

Tjejerna gör sig redo att uppleva undervattensvärlden.

Såhär kul tycker Rebecka, Melissa och Anna att det är att snorkla.

SNORKLARNÄ VIPPAR I TAKT med tjejerna som under upprymda tjut galopperar över den lena sanden mot bryggan. Nämdöfjärden är dock helt oberörd av ståhejet vid Torpesand på Björnö. Inte en krusning på Östersjön så långt ögat når. Morgonljuset smeker de vresiga tallarna med varsam hand. Här på de sydöstligaste delarna av Ingarö skimrar klipporna av solens försiktiga strålar.

Melissa Bergwerf stoppar ner handen i vattnet, drar upp den reptilsnabbt och meddelar högljutt:

– Det är vääääldigt kallt!

Det är första veckan på sommarlov men oavsett badtemperatur, det här äventyret kan inte vänta längre. *Rebecka Mutschlechner* har redan börjat krångla på sig våtdräkten medan *Anna Rettig* justerar

Rebecka upptäcker under ytan.

»Här nere är världen grön. Ett tyst och förunderligt grönt universum.«

cyklopet så att det sitter lagom hårt. Snart är vi alla redo att utforska de skatter som döljer sig under ytan.

Naturstig under vatten

Det finns en handfull snorkelleder i Sverige. Två av dem ligger i Stockholms skärgård.

– Vad är en snorkelled egentligen, frågar Anna plötsligt.

Samtidigt som jag trär på mig en alldeles för tajt våtdräkt förklarar jag att det är en naturstig under vatten. En vanlig snorkelled är ungefär 200 meter lång och innehåller cirka tjugo skyltar på mellan en till tre meters djup.

– Med snorkel och cyklop upptäcker du naturen under ytan, berättar jag.

Anna nickar och spanar ut över viken. Det kyliga vattnet letar sig in under våtdräkten när jag sänker ner kroppen från badstegen. Tjejerna är redan i full färd med att följa repet som markerar snorkelleden. Jag simmar nyfiket efter, smittad av deras entusiasm. Här nere är världen grön. Ett tyst och förunderligt grönt universum. Längre fram bland ett inferno av luftbubblor signalerar Rebecka att hon hittat något. Jag håller andan och dyker ner. Det är den första skylten.

Längs leden är informationstavlor fästa

på cementblock som berättar vad du kan upptäcka om du badar här. Anna håller i handtaget och läser med stora ögon medan Melissa känner efter med fingret istället. Luften tar slut och vi måste hämta ny ovan ytan.

– Kände ni, det var massa prickar på skylten, utbrister Melissa när hon spottat ut snorkelns munstycke.

– Det är blindskrift, förklarar Rebecka myndigt och blåser ut vattnet som hamnat i hennes snorkel.

Snorkelleden på Björnö är tillgänglighetsanpassad vilket innebär att en flytbrygga går att nå även med rullstol och

Snorkel och cyklop är allt du behöver för att upptäcka snorkelleden.

Strandfynd.

Anna värmer sig mellan doppen.

personer med nedsatt syn kan prova snorkelleden tack vare den taktila texten och punktskriften på skyltarna. Mer undervattensäventyr för alla med andra ord.

Spännande undervattensvärld

Tjejerna simmar vidare med ena handen på linan som löper mellan skyltarna. Deras snorklar guppar ovan ytan likt vilsna fantasi-sjöodjur, för att sedan försvinna när leden går på djupet. De kommer frustande upp till ytan och rapporterar att det ska finnas hjärtmusslor här.

– Leta efter ett hjärta, skämtar Anna och dyker ner igen.

Annas fenor plaskar när hon strävar nedåt för att leta sig vidare längs stigen under vattnet. På ytan är leden markerad med bojar som i sin tur är fästa vid bot-

tenblockens skyltar. Rebecka har hittat en hjärtformad sten och ett långsmalt djur som hon visar för Melissa.

– Uaaäh, en miniäl eller nåt, säger Melissa och hackar tänder av köld.

Det börjar bli tid för lunch, torra kläder och en värmande brasa. Jag simmar ikapp tjejerna och tecknar att det är dags att gå upp en stund. Ett mildt kaos utbryter när vi ska upp och ett annat gäng ska ner vid bryggan, men snart sitter vi alla fyra vid en knastrande eld och dricker varm choklad. Jag lyssnar roat på samtalet som sprudlande fladdrar över viken.

– När kan vi hoppa i igen, frågar Rebecka och Melissa i mun på varann och tittar längtansfullt mot havet. 🐬

Mer information: <http://skargardsstiftelsen.se/besok-stiftelsens-snorkelleder-i-sommar/>

»På ytan är leden markerad med bojar som i sin tur är fästa vid bottenblockens skyltar.«

Gänget samlar ny energi innan nästa snorkling.

W

Operatrio till Sandhamn

Divine – the opera trio kommer till Sandhamns kapell på Sandhamn i Värmdö skärgård den 2 juli klockan 19. Operagruppen har blivit prisade i pressen för sina vackra röster, sin stora charm och inte minst för sin humor.

Divine består av Gabriella Lambert-Olsson, Caroline Gentele och Jacqueline Miura.

PRESSBILD

Glädjande nyheter om alkfåglar

Rapporten Levande Skärgårdsnatur 2015 visar glädjande siffror och ett rekordår för alkfågeln. Över 1 700 alkfåglar, det vill säga sillgrisslor och tordmular har hanterats och räknats under 2014. Rapporten berättar att sälarna fortsätter att öka liksom havsörnen medan skarvens utbredning planat ut. För berguven ser det mer oroande ut. Och för svärta, alfågel, och sjöorre är oron stor. /ROINE KARLSSON

Gunnar Hjerstrand Skärgårdsstiftelsens fältsamordnare, gläds åt sillgrisslans framgång.

FOTO: ROINE KARLSSON

Nya Tärnan i trafik

Roslagens Sjötrafiks passagerarbåt Tärnan totalförstördes i en brand ifjol. En tuff smäll för rederiet på Söderöra i Roslagen. Nu har man hittat en ersättare – båten Kungsholm

FOTO: ROSLAGENS SJÖTRAFIK

har döpts till Tärnan och går nu i helgtrafik ruten Stavnäs-Lökholmen-Trouville.

I veckorna är hon tillbaka i hemmahamnen på Söderöra. Rederiet är lättade att det gick att lösa så snabbt.

Roslagsbostäder
- ett hem att längta till

Nyproduktion i Norrtälje

Nu bygger vi fler hyreslägenheter i Norrtälje!
Vill Du veta mer? Besök vår hemsida där aktuell information finns eller kontakta oss på telefon.

Din hyresvärd i Roslagen! Vi förmedlar hyreslägenheter samt lokaler på sju orter i kommunen.

Lommarvägen 1, plan 2
Box 56, 761 21 Norrtälje
Tfn: 0176-20 75 00
info@roslagsbostader.se

www.roslagsbostader.se

Stor traktordag
8 aug 2015, 11-16
Fårsna gård

Facebook
www.veterantraktorklubben.nu

Jøtul C 400 Harmony
15.000 kr | 704 kr/mån

KÄRLEK VID
FÖRSTA VEDKLABBEN

Jøtul F 263 S
26.600 kr | 1.208 kr/mån

Eldabutiken Norrtälje
Söderlinds vedspisar
Storstensvägen 6 (bredvid Byggmax)
Tel: 0176-142 00
Mån-Tors 10-18 | Fre 10-17 | Lör 11-14
Stängt lördagar mellan 17 juni- 17 aug
www.eldabutiken.se

**BRA SOMMARPRISER
PÅ UTOMHUSFÄRG**

Flügger grundades år 1783. Idag har kedjan 600 butiker i Skandinavien och är de professionella målarnas förstaval.

Baldersgatan 25, 761 50 Norrtälje
Tel. 0176-20 61 00
Öppet 6.30-18, Lörd 10-14

Flügger färg
flugger.se

Garn Sabotör Produkter
GARN & AFFÄREN
Knäppning Accessories

Välkommen till en välsorterad garnaffär – mitt i Norrtäljes stadskärna.
Här finns vad du behöver för ditt handarbete! Du hittar även inredningsdetaljer i marin stil, dekorativa plåtskyltar mm.

Posthusgatan 6
Tel 0176-146 55

»Visste du att... namnet Norrtälje år 1409 skrevs Norra Tælgha. Ett med tälja besläktat namn på inbyggare: »deras som bor vid inskränningen«, med vilket avses »vid den långa viken«.

GULDSMEDERNA

Posthusgatan 6 · 761 24 Norrtälje · Tel. 0176 156 56
www.guldsmederna.se #@guldsmederna

Barnkläder & skor

Nytt & secondhand

GÄRIGEN

Tullportsgatan 15, Norrtälje • 076-881 81 21 • www.garigen.se

**s/s Norrtälje
behöver fler
stödmedlemmar.
150 kr/år
Bankgiro
5229-2968**

**PORATHS
GULD**
ETABLERAD 1891

REA på SABO

Thomas Sabo
STERLING SILVER
WWW.THOMASSABO.COM

TULLPORTSGATAN 1, NORRTÄLJE 0176-101 62

W

PRESSBILD: WWW.ARTISTOCHEVENTBOLAGET.COM

Allsång i grustag

Visste ni att i Hållnäs norr om Öregrund i norra Roslagen finns en bergtäkt dit det varje sommar kommer kända artister och sjunger allsång? Som ett eget litet »Dalhalla«. Årets artister är Lasse Berghagen, Molly Sandén, Andreas Wiese, Sara Ljung, Elisa Lindström med flera. Platsen heter Griggebo och datumet är söndag 19 juli klockan 18. Mer info på www.griggebobergtakt.se

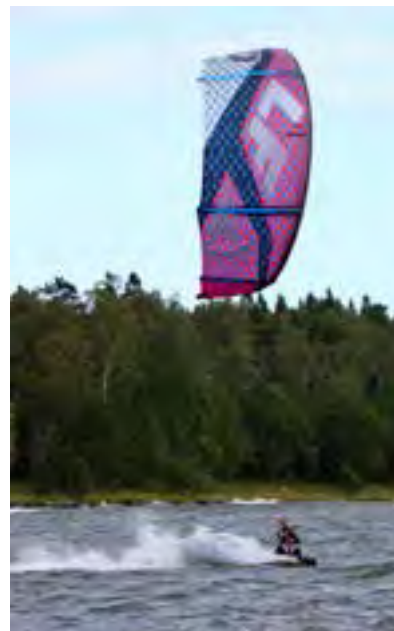

FOTO: ROBERT JANSSON

Kitesurfare på Åland

Det ser häftigt ut. Patrik Larsson flyger fram över vågorna med hjälp av en färggrann drake högt uppe i luften. På fötterna har han en surfbräda. Patrik är instruktör och driver företaget Larssons Vattensport. Det verkar knepigt – många och långa linor att hålla reda på medan man ska klara av att stå på en bräda på ett guppigt underlag – men Larsson är tvärsäker:

– Jag kan lära vem som helst grunderna på fem timmar.

Det finns flera fina sandstränder på Åland som lämpar sig för kitesurfing. Man väljer strand efter dagens vindriktning.

– Dessutom är säsongen är lång. Man kan åka på vattnet även på vintern med rätt utrustning. Jag och mina kompisar brukar ha nyårssurfing. Man kan också åka på isen, antingen med skridskor eller slalomskidor, säger han. /Helena Forsgård

Rättelse: I vårumret skrev vi om hur det är att leva på en husbåt. Där står att Victor Landergård är 23 år. Men han har nu hunnit bli 26 år.

Flytta till en modern skärgårdsdröm

Rindö Hamn

VAXHOLM

Rindö Hamn fortsätter att blomstra. I Kanslihuset skapas 15 unika bostadsrätter för dig som uppskattar ett exklusivt och bekvämt boende. Genomtänkt design och omsorgsfullt utvalda material kombineras med gamla värden som högt i tak, praktfulla fönster med stort ljusinsläpp och djupa fönsternischer.

I Rindö Hamn behöver du inte välja mellan en aktiv fritid och ett bra boende. Det är en levande skärgårdsidyll med skola och barnomsorg, en marina, utegym och tennisbana och flera småföretag. Allt på ett bekvämt pendlingsavstånd till Vaxholm och Stockholm.

**KANSLIHUSET
MED INFLYTTNING
HÖSTEN 2016**

Gör din intresseanmälan på:
www.rindohamn.se

 VASALLEN • www.rindohamn.se • www.facebook.com/rindohamn

Från Rindö Hamn når man Vaxholm med bil på 15 minuter och Stockholm på 45 minuter från både norr och söder. SL trafikerar Rindö Hamn och Waxholmsbolaget lägger till vid Grenadjärbryggan.

bullandö krog

WERMDO

N 59° 17'9, E 18° 39'2

Öppet

April - Oktober

Musikkvällar på bryggan

Juli - Augusti

Julbord från skärgården

December

Restaurang
Festvåning

Catering
Konferens

08-571 458 54

bullandokrog.se

EXPERIENCE THE COLD WAR

BATTERI ARHOLMA

EST. 1968

Guidning | Mat | Konferens

Allmän guidning lördagar 9/5-13/6 och 22/8-17/10
Dagliga guidningar 20/6-15/8

www.batteriarholma.se | info@arholmanord.se | Tel.0176-560 40

Boende | Kajak | Servering
Bad | Konferens | Bastu

www.arholmanord.se | info@arholmanord.se | Tel.0176-560 40

Litet bröllop i det fria

Mia Lundgren och Patrik Åslin valde mellan ett stort bröllop i stan och ett litet i yttre skärgården. Paret enades om att de skulle få en lättsam och trevlig fest med få nära vänner på en naturskön plats. Valet föll på Söderarm.

TEXT: Josefin Ekberg FOTO: Roine Karlsson

IDAG ÄR DET inte självklart för alla att gifta sig i kyrkan. Alltfler väljer andra platser för sitt livs högtidligaste dag. Det har blivit populärt att gifta sig mitt ute i »Herrens skapelse«, det vill säga – naturen. Och inte mycket slår en romantisk ö. Mest exotiskt är det längst ut i yttre skärgården. Med karga klippor, blommande gräslök, dånande vågor och sjöfåglar i skyn. Samt som pricken över i – en förförisks fyr.

Mia och Patrik möttes för första gången för 27 år sedan på dansstället Glädjehuset i Stockholm. Bägge var 22 år unga då.

– Vi träffades i en trappa. Jag var på väg upp och Patrik skulle ner. Han frågade mig »Varför är du på väg åt det hållet? Det är mycket bättre musik härnere«, berättar Mia.

Hon vände på klacken och det blev starten på en begynnande livslång kärlek. Efter något år kom frieriet. På gammaldags traditionellt vis där mannen går ner på knä med en blomma och ställer den magiska frågan »Vill du gifta dig med mig?«

Blev du förvånad?

– Nej, inte alls. Vi hade varit förlovade länge då, svarar Mia.

Svaret blev såklart »ja«. Någon betänketid behövdes inte, efter så många år. Att bröllopet skulle hållas på en avlägsen ö långt ut i havsbandet där Ålands hav tar vid, var däremot en slump. Paret har ett

lantställe i Rörvik på Vaddö och älskar skärgårdsnaturen. För några år sedan hade Mia ramlat över »Söderarm« när hon letade efter aktiviteter å jobbet vägnar. Det fanns kvar i bakhuvudet när det började vankas bröllop.

Mia Lundgren Åslin
och Patrik Åslin

– Antingen har vi en stor fest i stan (i Stockholm) eller så bjuder vi bara våra närmaste kompisar, tänkte vi.

Valet föll på ett litet bröllop, ute på Söderarm för att kunna slappna av och njuta mer. Den 12 juli ifjol. Samma datum som förlovningen hade skett.

Perfekt väder

Hur var bröllopet?

– Vi gifte oss ute på klippan under en båge med blommor. Det var fantastiskt väder. Soligt och fint. När vi stod där kom en båt seglandes bakom oss. Det var så fint, beskriver Mia.

De valde vigselförrättare istället för präst. Det blev politikern och ishockeyprofilen Hans Stergel. Det mesta av det praktiska överlät de till *Anngret Andersson* som driver anläggningen Söderarm AB. Mia och Patrik hade med sig egna servetter och placeringskort. I övrigt var allt fixat. Något som dock är hart när omöjligt att styra över, hade de tur med. Den strålande solen som förgyllde dagen.

– Vädret gjorde mycket men även ett åskväder hade varit välkommet. Det hade bara varit mäktigt, tycker Mia.

Är det något väder du inte velat haft?

– Ja, grått och molnigt mellanväder, svarar hon.

Paret hade bara bjudit de allra närmaste vännerna. Ingen släkt utom dottern och sonen var bjuden. Mia och Patrik var överens om att de ville ha en liten gemytlig ceremoni.

Bara de allra närmaste vännerna var bjudna.

– Vi har ju varit tillsammans så länge. Då räcker det med ett litet bröllop, tycker Mia.

Sällskapet bestod av 12 personer. Det var lätt att hinna umgås och prata med alla. De tog taxibåt ut och blev hjärtligt välkomnade på bryggan av Anngret som bjöd på skumpa och visade vart de skulle bo. På Söderarm (ön heter egentligen Torskär och ligger i Söderarms skärgård – »den södra armen«) levde förr lotsar, sjöräddningspersonal och fyrfolk.

– Vi bodde i gammaldags rum. Det var charmigt. Men man måste gilla det enkla. Det är ingen modern anläggning men det

var vi väl medvetna om, säger hon.

Även försvarsmakten har lämnat spår. Med bland annat hemliga bergrum. En bunker har inretts till en originell bastu med utsikt mot Ålands ibland så stormiga hav. Utanför i en bergsskrevla finns ett naturligt skapat badkar, den så kallade »klippoolen«. För den som vill bada i mindre kallt vatten än i havet. Och så kan man bada ångande hett i en skyttevärnsläk badtunna.

– Gästerna mådde bra i sina blå badrockar och var glada och nöjda, berättar Mia.

Självs hade hon en som det stod »Bride«

på. Uppe i utkiken åt man sedan bröllopsmiddagen. Med gös och risotto till huvudrätt och Söderarms eget Pinot noir-vin. Kvällen avrundades med dans i utkiken och något av det kanske mest romantiska man kan uppleva.

– Alla gick ut på balkongen för att titta på den fantastiska solnedgången. Himlen var knallröd, beskriver Mia.

Sällskapet stannade uppe länge, gick runt på ön om natten och bara njöt.

Vilket är ditt starkaste intryck?

– Vädret. Den knallröda solnedgången. Naturen. Att det var så vackert och att vi fick så bra bemötande och service. Helheten blev bra, förklarar hon.

Anngret fixar allt

Vi får tag på Anngret per telefon en dag när solen skiner i Gräddö och mistlurens tutande tyder på att det är dimma utåt Söderarm.

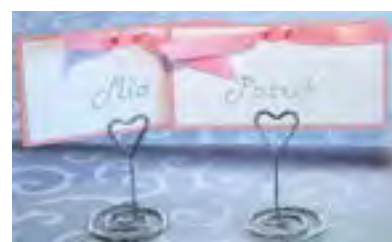
Har det ökat med bröllop på Söderarm?

– Inte ökat direkt. Vi har fortfarande en stor kapacitet som inte används. Däremot märker vi att det kommer mer privatpersoner. Förut var det nästan bara företag, svarar hon.

Vill du ha mer bröllop?

– Ja. Vi är bra på små bröllop. Jag kan ordna med allt. En präst eller vigselför rättare, mat, övernattning, fotograf och transport, säger hon.

Maten står kocken *Lotta Roxell* för. Man

Naturen och vädret
förskönade dagen.

Paret träffades för
27 år sedan och
känner varandra väl.

»Vädret. Den knallröda solnedgången.
Naturen. Att det var så vackert och att
vi fick så bra bemötande och service.«

satsar helst på lokala produkter. Här finns till exempel Västergårdens öl men eftersom det är i glasflaskor, vilket man inte får ta med till bastun, finns också burkalternativ.

– Anderssons öl. Eftersom jag heter Andersson, skojar Anngret.

Det finns också en egen snaps och ett eget vin. Noggrannt avsmakat och utvalt

med egen etikett. Vinet är direktimporterat från Nya Zeeland och en stamgäst som har vingård där.

– Vinet finns bara här i hela Sverige, avslöjar hon.

Hur många bäddar har du totalt?

– 33. Det har hänt att folk har varit fler och då sovit över i sina båtar, säger hon.

Vigsselförrättare Hans Stergel
förevigade brudparet.

Anngret kan berätta om ön historia, visa fyren och har skapat ett litet museum i en sjöbod. Plötsligt får hon väldigt bråttom.

– Oj, oj – nu kommer mina gäster. Nu måste jag springa, säger hon och ilar iväg för att välkomna sitt nya besök. 🍷

Fakta/Söderarm:

Söderarm ligger på ön Torskär längst ut i Stockholms skärgård, på gränsen till Ålands hav. Sedan 1999 finns här en konferensanläggning öppen året runt. Här kan man arrangera en annorlunda konferens, fest eller bröllop. Bland annat kan man åka stridsbåt till ön. Fram till 1997 var Söderarms fyrplats bemannad. Torskär är fortfarande militärt område men inte längre ett aktivt skyddsområde. Fyren från 1839 är kulturminnesmärkt. För mer information gå in på www.soderarm.com

Romantik på hög nivå.

Rådmanö

öppna famnen till Roslagen

ALLT FÖR BÅTEN

MERCURY VOLVO PENTA

GRÄDDÖ MARINA

WWW.GRADDOMARINA.SE

Bröllop & Fest

RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD

Gräddö • 0176-406 09

www.radmanso-bygdegard.se

ICA Gräddö QSTAR

Skärgårdshandel

Välsorterad ICA-butik

Tel: 0176-400 12

ATG, Svenska Spel och DVD-uthyrning

Ombud för Posten och Systembolaget

kajak&uteliv

0176-403 15

www.kajak-uteliv.com

Mauds HEMSLÖJD

Refsnäs 0176-403 92 eller 070-547 19 36

ERKAJAK

ARHOLMA-FEJAN

www.erkajak.se

Lidö VÅRDShUS

0176-404 99

www.lidovardshus.se

FRÖTUNA TAXI & BUSS AB

Vi kör dig lungt och säkert

ABONNERING AV BUSSAR

Telefon 0176-26 90 65

www.frotunataxiobuss.se

PARLMAKERIET

0739-526 189

GRÄDDÖ BYGG & SNICKERI AB

TOTALENTREPRENÖR

Mattias Anders

070-723 41 20 070-723 41 21

www.graddobygg.se

GRÄDDÖ

Lunch 79:--

Fullständiga rättigheter

Tel: 0176-400 11

Öppet må-lö 10-20, sö 11-20

Trevis Måleri AB

070-403 31 03

070-722 01 15

www.trevismaleri.se

Fritidsbyn KAPELLSKÄRET

Vandrarhem STF Camping SCR

Gästhamn Aktiviteter

Tel 0708-800 838

GRÄDDÖ ELINSTALLATIONER AB

0709-556 636

www.graddoel.se

Present & Gårdsbutik

BREVIKS LOGEN

Sväng av vid mjölkpallen på E18 efter Södersviksavfarten

0176-428 06 **Välkomna!**

W

FOTO: C G KAHL

Fotograf CG Kahls bilder från Öregrund

Följ med på en fotografisk vandring genom Öregrund i badortstid. En samling av Carl Gustaf Kahls glasplåtsnegativ och originalfotografier från tiden runt 1900 har fått nytt liv med modern digital teknik. I sommar visas ett urval av dem, flera hittills okända bilder med motiv som vyer, stadsmiljöer och porträtt i Rådhusalen, Biblioteket och Hembygdgården i Öregrund.

Matbok från Sandhamn

Med värme och nyfikenhet skildrar författaren Viveca Sten öbornas tillvaro på utskären – samtidigt som hon njuter av deras mat. Här bjuds på en rik och varierad kost, till exempel primörer med smaksatt smör, tryffelbakade svartrötter med lins- och äppelsallad, snabbgravad halstrad sik, älgfärsbiffar, wienerflundra och pinnbröd med gubbröra. Navet i berättelsen är Sandhamn, den ö där Viveca Sten har tillbringat varje sommar sedan hon var liten. Här bjuder hon på klassiskt fikabord med bland annat blåbärsbullar, nötbänkaka och chokladpunschrulle. Boken avslutas med en traditionell kräftska på hennes egen brygga. Boken finns nu också på engelska och tyska.

TITEL: Skärgårdssommar. Matbok från havsbandet
FÖRFATTARE: Viveca Sten
FOTOGRAFER: Jeppe Wikström och Lina Eriksson
FÖRLAG: Max Ström
ANTAL SIDOR: 192
CIRKAPRIS: 230 kr
ISBN: 978-91-7126-277-6

»Visste du att... salthalten i ytterskärgården är 6–8 promille?«

ILLUSTRATION: CHARLIE NORRMAN

Färg på Björkö-Arholma

Vill du utveckla din färgkunskap? På Björkö-Arholma i Roslagen erbjuds weekendkurser i färglära. Den ger dig grunderna och verktygen. En kurs för dig som jobbar med färg i någon form. Datumen är 10–12 juli, 14–16 augusti och 4–6 september. Pris 3650 kr. Info och bokning: tolsen.se eller 073-615 2085.

CLAUDIA PIELBUSCH
jewelry
Handmade jewelry

www.claudiap.se

ÅRETS SKÄRGÅRDSCUP
spelas på Tyvöängen den 25–26/7 och 1/8.
Mer om denna spektakulära fotbollsturnering finns att läsa på www.skargardscup.se

Stort TACK till årets sponsorer och till alla eldsjälar, spelare samt trogna supportrar genom cupens alla 39 år.
Utän er – ingen cup!

Väl mött!
Tyvölaget

Kafé, Krog och Bed & Breakfast med utsikt över Gräddö hamn. Hos oss kan du äta och dricka i skärgårdsmiljö.

ÖPPETTIDER
Alla helger i maj och juni: 11–16
Från 20 juni: alla dagar 11–19
Trubadurkvällar med grillbuffé onsdag & fredag i juli kl 19–23

kvarnudden.se 0176-400 50

Rådmansödagen
Gräddö brygga
Lör 27 juni kl 10–16

Lokalt hantverk, marknad,
Sjöräddningen, kaffe
Fotoutställning Roine Karlsson
Allsång med musikquiz på kvällen kl 19

Arr: Rådmansö bygdegårdsförening,
www.radmanso-bygdegard.se

Kräftklor och utan skor

Under sensommaren brukar ett gäng glada skärgårdsentusiaster åka ut till Nåttarö för att tälta, bada och dansa barfota i sanden. »Robinsonhelgen« är alltid lika populär och det gäller att boka snabbt för att få en plats framför brasan på stranden.

TEXT & FOTO: Hélène Lundgren

Hela gänget anländer från Nynäshamn till Nåttarö.

Magdalena Engström och Ulrika Wiking på väg ner till stranden där vi ska tälta.

Stora Sand på Nåttarö är en av skärgårdens vackraste stränder.

» **DET BÖRjade 2004** när ett litet gäng från gruppen Skärgårdsaktiviteter skulle åka till Gotska Sandön. Väl framme i Nynäshamn berättade kaptenen att båtresan var inställd. »Vad gör vi nu då?«, sa gänget. *Magnus Wegler* kom på idén att de istället skulle åka till den fina sandstranden på Ålö.

Båten skulle gå om en halvtimme, så någon sprang snabbt och köpte vattendunkar och en annan fixade toapapper. Kräfter

hade vi redan med oss. Vi hann precis med båten och otroligt nog hittade vi en flaska T-sprit som låg och skvalpade i vattenbrynet på stranden, berättar Magnus Wegler som är mannen bakom Facebookgruppen Skärgårdsaktiviteter.

Tanken är att göra roliga aktiviteter i skärgården och träffa trevliga människor.

Skärgården är den gemensamma nämnaren. Gruppen är öppen för alla typer av aktiviteter som är skärgårdsrelaterade.

Folk ska kunna organisera dagsutflykter och övernattnings eller hitta sällskap för spontana utflykter i skärgården. Det kan vara en vandring, en konsert eller en pilsner på en skärgårdskrog, säger Magnus.

Det är sjunde gången som Magnus arrangerar Robinsonhelgen och resan brukar snabbt bli fullbokad. I början gick resan till Ålö men de senaste åren har gänget tältat på Nåttarö som har en av Stockholm skärgårds vackraste stränder.

Det blir kräftska på stranden.

Vi har dukat upp kräftor och andra godsaker på en bänk vid stranden.

Johanna Junback har kommit väl förberedd med kräftor och hemlagad paj.

»Tanken är att göra roliga aktiviteter i skärgården och träffa trevliga människor.«

Andra året blev Robinson ett begrepp, med just Söderhavet och 1700-talsromanen som förebild. Barfota, ”att bara vara”, frihet och tropisk värme är några ledord, även om det sistnämnda inte alltid infinner sig, säger Magnus.

Kräftska på stranden

Vi är ett 20-tal personer som tidigt en sensommarmorgon samlas på pendeltåget till Nynäshamn för att ta båten vidare till Nättarö. Väl framme har vi en riktig tur och Tobbe som har hand om stugorna på

ön erbjuder sig att köra ner allt bagage till Stora Sand där vi ska tälta. Det går en liten grusväg genom skogen som sen övergår till en sandig stig ner till stranden vid Stora Sand. Den vackra stranden ligger i en perfekt liten bukt med vit sand.

Ulrika Wiking och Johan Tyllström försöker sätta upp tältet.

Vi har tagit med oss två marschaller var som ska läggas ut på stranden.

Till lunch blir det pannkaka med jordgubbssylt.

På morgonen ligger det fullt av spindelväv på blåbärsrisen och dagdropparna glittrar i solen.

Hela gänget sätter igång att fixa till eldstaden och tälten sätts upp i skogsbrynet eller nära havet. Vi hjälps alla åt att plocka torra grenar och kvistar i skogen som ska sågas upp till kvällens brasa. Efter lunch blir det en promenad till vandrarhemmet

och den lilla gästhamnen. Vi fortsätter längs klipporna och klättrar upp på berget till öns högsta punkt. Här uppe får man en härlig utsikt över havet från alla håll. Solen är på väg ner och vi tar vägen över ett stort klapperstenfält kantat av röd tång.

»Solen är på väg ner och vi tar vägen över ett stort klapperstenfält kantat av röd tång.«

Jörgen Johansson ser till att eldstaden brinner bra.

Magdalena Engström, Ulrika Wiking och hunden Rocky vilar ut på stranden efter vandringen.

Magnus Wegler

Gitarrspel och Cornelis

Tillbaka vid vår strand blir det ett dopp från de släta klipporna i dagens sista solstrålar. Alla har tagit med sig varsin marschall som läggs ut längs den vackert böjda stranden. Det är dags att duka fram kräftorna inför kvällen och kräftlyktorna spänns upp på ett snöre mellan träden. Vi sätter oss runt elden med kräfthattarna på och sjunger den första nubbevisan. Det blir riktigt stämningsfullt när marschallerna tänds i skymningen. Johan Tyllström plockar fram gitarren och har förberett ett litet sånghäfte med låtar

Det är varmt och skönt kring eldstaden.

Längs stranden har vi lagt ut marschaller.

som »Brev från kolonien« och »Flickan och Kråkan«. Det blir en lång kväll och det är svårt att lämna den härliga varma eldstaden.

Nästa morgon ligger dimman tät över havet och den mossbeklädda marken är täckt av spindelväv. Det svaga morgonljuset lyser igenom daggdropparna som glittrar i regnbågens alla färger. Plötsligt spricker solen upp och ett mjukt sken sprider sig över hela skogen. Det är en helt magisk morgon. En av de vackraste naturupplevelsorna som jag kommer att minnas mycket länge. 🌿

Info:

Skärgårdsaktiviteter är en Facebookgrupp med över 2 600 medlemmar som älskar skärgården. www.facebook.com/groups/skargardsaktiviteter

I väntan på båten hem.

»Andra året blev Robinson ett begrepp, med just Söderhavet och 1700-talsromanen som förebild. Barfota, > att bara vara<, frihet och tropisk värme är några ledord...«

Nätterö är verkligen en fin ö med en vacker strand, vandringsstigar, sommarrestaurang, vandrarhem samt stugor att hyra.

Bakteriernas fiende nummer ett

ÖFOLK Lydia Banderby växte upp på ett slakteri och blev veterinär och livsmedelskonsult. Hennes mission är att sprida kunskap om hur man handskas med mat på ett bakteriesäkert och hygieniskt sätt. – Mat är det bästa jag vet. Det finns inget som väcker mer känslor och värme, tycker hon.

TEXT & FOTO: Josefin Ekberg

» **LYDIAS MAN HÄMTAR MIG** med en liten snabb R.I.B.-båt på Ekerö och kör smidigt ut till ön Fågelo i Mälaren. Ombord på en före detta tysk polisbåt »Lapycos« väntar Lydia och skeppskatten Simba.

– Det finns bara fyra sådana här båtar i världen. Två är fortfarande i tjänst. En har blivit skrotad. Det här är forna vs3, berättar Lydia.

Hon visar stolt runt på fartyget som blivit familjens hem. Stålbåten byggdes 1966, har två starka dieselmotorer, väger en massa ton och orkar mer än en bogserbåt. Tekniken är mekanisk och tålig.

– Jag älskar allt med den här båten, säger hon lyriskt.

Anders köpte båten 1999. När Lydia

förälskade sig i sin man för drygt tio år sedan och fick »ögonstenen« på köpet, så att säga. Den har fungerat som deras sommarnöje istället för fritidshus. Med åren har de vistats alltmer ombord och mindre i lägenheten i stan. Sedan drygt ett år bor de här mer eller mindre permanent. Lapycos ligger i året runt och åker på varv för att servas vart femte år ungefär. Hemmet är riktigt »compact living« där varje skrymsle och vrå utnyttjas till fullo med krokar och praktiskt förvaring. Lapycos är ingen riktig husbåt som alltid ligger förtöjd utan åker ibland på utflykter i Mälaren och Stockholms skärgård.

–Vi har varit till Västerås, Dalarö, Vaxholm, Värmdö, Svartsö, Finnhamn och Västervik, nämner Lydia.

NAMN: Lydia Banderby

FAMILJ: Maken Anders och fyra barn i åldrarna 16–23 år

BOR: Kungsholmen och stålbåten Lapycos

UPPVÄXT: Österrike

YRKE: Leg veterinär, livsmedelskonsult och VD

ÄTER: Allt utom inälvor.

Älskar choklad och nötter.

Vilket är drömmålet?

– Sankt Anna i Gryts skärgård, svarar hon.

Slaktarens dotter

Lydia kommer ursprungligen från Österrike och hamnade i landet av en ren tillfällighet.

– Jag kom hit på 90-talet. 28 år gammal. Jag skulle bara handla och så blev jag kvar. Krigsåren på Balkan bröt ut. Jag var på weekendresa till Göteborg med en killkompis och hade bara en beautybox med mig, berättar hon.

Det var hennes första resa till Sverige och det enda hon visste om riket i norr var att Pippi Långstrump kom härifrån.

Hemma i Alperna växte Lydia upp som slaktarens dotter och enda barnet. Hon såg vilken respekt hennes pappa hade för veterinären. Han blev alltid lika skakis inför den myndiga vita rocken med makt och pondus. Veterinären var den enda fadern hade stor respekt för. Hans dotter reagerade mer positivt. Hon fick hjälpa till med »den

stora stämpeln« på köttet.

– Jag blev så stolt och tänkte att det här vill jag bli, säger Lydia.

Yrkesvalet ogillades av pappan, så till den milda grad att han vägrade prata med henne på några veckor.

–»Ska du vara som dem?«, sa han. »Arki-tekt« ville han att jag skulle bli. »De tar bra betalt«, sa han.

Hennes mamma önskade att hon skulle bli läkare. Nästan som veterinär kan tyckas. Vit rock och vård av sjuka i alla fall.

Kan kött

Äpplet faller som bekant inte långt från trädet. Lydia blev först veterinär som hon drömde om. Att hon idag jobbar som livsmedelskonsult med specialisering på animaliska livsmedel är inte kanske så underligt. Kötthantering fick hon ju känna på redan som barn. Och god mat tycker hon om. Lydia äter nästan allt. Hennes företag Food Safety hjälper myndigheter och näringsliv med hygiensäkerhet för livs-

medel. Lydia och hennes kollegor följer hela kedjan från ax till serverat på tallrik.

– Vi tittar på hur råvaror har handskats i fabriken, produktion, förpackning, hur det förvaras och tar prover bland annat. Det är hårda EU-direktiv som gäller, berättar hon.

Det märks att Lydia brinner för det hon håller på med. Hon tycks kunna allt om bakterier och giftiga ämnen som kan finnas i maten.

– Om du låter rått kött ligga ute i värmen en varm sommardag, på 10–15 minuter blir det dubbelt så mycket bakterier, varnar hon.

– Giftiga ämnen går inte att döda. Inte ens på en grill, påpekar hon och vill slå håll på myter som att kryddor eller frysen eller alkohol skulle kunna döda bakterier.

– Det enda som hjälper är att hålla rent, torrt och rätt temperatur, förklarar hon.

Maten ska alltid vara så färsk som möjligt. Lydias råd är att aldrig handla mer än vad som går åt. Hon blir upprörd över allt matsvinn och håller nu på med en bok om hur man kan minska det.

– Visste du att 68 % av all mat kastas? Visste du det?, undrar hon.

Efter en trevlig eftermiddag med matnyttig kunskap om ovälskomna bakterier och hur man undviker matförgiftning skjutsar Anders mig iland igen. Lydia vinkar glatt. 🐾

»Kötthantering fick hon ju känna på redan som barn. Och god mat tycker hon om. Lydia äter nästan allt.«

»Visste du att... vikingar från Roslagen lär ha bildat Ryssland?«

MARINFLYTBRYGGAN

Egen tillverkning
Lager
Helhetslösningar
Flytbryggor i trä
Flytblock
Ponton- & hamnbryggor
Båt- & badbryggor
Bojar och bommar
Förtöjningsmaterial
Tillbehör

MARINFLYTBRYGGAN

Allt för hamnen

Tel. 0176-22 16 35 / 070-812 65 28 www.marinflytbryggan.se

Dagstur i skärgården!

Köp paketresa på båten – till rabatterat pris får du t o r biljett samt välja mellan att ha cykel över dagen eller dagens rätt på BåtsHaket, Dannekrogen eller Utö Vårdshus. Kombinera gärna olika sträckor med varandra.
(Ex på sträckor: Årsta Havsbad – Utö eller Nynäshamn – Ålö, Stockholm City – Utö)

Turupplysning: 08-679 58 30
www.utorederi.se • www.waxholmsbolaget.se

Livet med dagens »Hemsöbor«

Kymmendö – den välkända ön från August Strindbergs roman Hemsöborna är väl värd att besöka. En levande ö året runt som sköts av släkten Wahlström. Med affär, sjömack, varv, krog, uthyrningsstugor, betande djur, guidningar och Internetbokhandel.

TEXT & FOTO: Hans Brandt

Eva och Bosse Wahlström driver krogen Carlssons Bakficka.

» VI LÄMNAR DALARÖ och efter cirka 15 minuter når vår båt Kymmendö och vid bryggan hittar vi öns centrum. Här finns livsmedelsaffär, mack och matservering. Strax ska vi gå en tio minuters promenad upp till »Gården« – det vill säga Kymmendös gamla centrum men innan dess litet bakgrundsfakta om ön och dess invånare.

Det är lätt att råka på någon av de nästan 30 »Wahlströmmarna« som bor året runt på Kymmendö och ön har ägts av familjen Wahlström i 200 år. När barnen Wahlström väl hittat sina partners flyttar vanligtvis även partnern ut till ön och finner sin sysselsättning på något vis och bidrar till att upprätthålla entreprenörsandan och mångfalden av yrken. Ön har på så sätt utvecklats i behaglig och positiv takt.

Öborna föredrar att stava Kymmendö med ett »m« och det är en lång historia bakom detta... Så från och med nu stavas öns namn, det vill säga Kymmendö med ett »m« i denna artikel.

Alla släkt med alla

Idag ägs ön gemensamt av bröderna *Bo*, *Rolf* och *Christer* som ärvde den av föräldrarna *Rickard* och *Hjördis Wahlström*. Förutom egna aktiviteter hyr de gemensamt ut ett antal stugor runtom på ön. Bosse driver tillsammans med hustrun Eva affären, bensinstationen och matstället »Carlssons Bakficka« vid Waxholmsbåtsbryggan. Mellan varven snickrar Bosse eller kör taxibåt.

Clary och Christer Wahlström har boskap på Gården.

När återvinningsbåten kommer står traktorerna på kö.

Stundtals hittar man också honom inlevelsefullt spela dragspel i »Ornö Spelmän«.

Roffe och Brittis äger varvet, också nära Waxholmsbåtsbryggan och Roffe kör gärna taxibåten när det behövs. Hustrun Brittis ägnar förutom varvsadministrationen mycken tid åt Kymendö Internetbokhandel och förlaget »Rökorna« som har specialiserat sig på att tillhandahålla skärgårds-

litteratur. Brittis forskar även själv eller ihop med andra, till exempel *Karin Lindeberg* på Skräddarkobben, om äldre händelser i närskärgården och ibland blir detta en ny bok eller skrift.

Christer med hustru Clary från Norrland bor på öns historiska centrum det vill säga »Gården« och hyr ut bryggplatser samt har kor, höns och hästar. Dessutom

idkar de färskost och säljer bland annat egenproducerad fårkorv.

Brödernas barn utbildar sig i kompletterande yrken som exempelvis bryggbyggare, snickare, dykare, bokföreläsare, skogshuggare, grävmaskinister, elektriker, plåtslagare, kockar, guider med mera. Alla är mycket allsidiga och hjälper varandra vid behov.

»Idag ägs ön gemensamt av bröderna Bo, Rolf och Christer som ärvde den av föräldrarna Rickard och Hjördis Wahlström.«

Gården där författaren Strindberg bodde sju somrar.

Strindberg satte Kymendö på kartan.

Alla som bor på ön är släkt med varandra.

»Öborna föredrar att stava Kymmendö med ett »m« och det är en lång historia bakom detta...«

Strindbergs diktarstuga

Den varma årstiden trafikerar Waxholmsbolaget frekvent Kymendö med flera båtlinjer. Andra regelbundna båtar, till exempel Strömma Kanalbolagets »Waxholm III« lägger dagligen till med cirka 100 passagerare som sommardagar färdas med »Tusen öars kryssning«. Tessan tar välkomnande emot vid bryggan och sköter guidningarna. Till sommaren 2015 kommer även den nya båtförbindelsen Nord/Sydlinjen att angöra

ön vilket man hoppas förbättra besöksantalet ytterligare.

Som de flesta kanske vet är Kymendö Strindbergs Hemsö i Hemsöborna. Många känner till den så kända inledningen »Han kom som ett yrväder en aprilafton och hade ett Höganäskrus i en svängrem om halsen«. Strindberg bodde på »Gården« på Kymendö i sju somrar och fick ihop materialet till »Hemsöborna« som han sedan skrev i Lindau, Tyskland. När boken väl gavs ut

var han inte välkommen till Kymendö igen. Detta då likheterna mellan bokens aktörer till exempel Gusten och Madam Flod (för övrigt släktingar till bröderna Wahlström) och verklighetens förlagor var för stora.

Ett antal tv- och filminspelningar om »Hemsöborna« har sedan gjorts på Kymendö och alla mycket uppskattade. Idag finns »Strindbergs diktarstuga«, en liten bod på öns sydostra del och den vårdas av Strindbergssällskapet och lockar många besökare.

Gudstjänst i det gröna.

Örnö Spelmän.

Traktorparad vid sopfärjan

Uppe på »Gården« hålls varje år en välbesökt gudstjänst med präst från Dalarö ackompanjerad av de så populära »Ornö Spelmän«. Andra stora händelser är när öborna samlas för att kasta grovsopor på »återvinningsfärjan« och traktorerna står på parad för att bli av med årets skräp. *Alla* deltar och efteråt blir det gemytligt kaffe med dopp.

Sammanfattningsvis – varför bör man besöka Kymendö? Lätt att komma till, härlig och promenadvänlig ö, fina badklippor och stränder, matställe, affär, mack, lätt att hitta båtplats i naturhamn eller vid ordnade bryggplatser, mycken historia, Strindbergs Hemsöborna och så vidare och så vidare. Om vi blickar framåt – hur ser Kymendö ut år 2215? Lika levande som idag? Absolut! 🐾

FAKTA/KYMENDÖ: Ett fiskehemman med jordbruk har legat på ön alltsedan medeltiden. Egendomen som tillhörde frälset på Tyresö slott friköptes 1802 av kofferdikapten Carl Petter Blom. Han lät skänka ön med kringliggande skär och fiskevatten till sin systerson. Därefter har Kymendö tillhört samma släkt i över 200 år. I nuvarande familjen Wahlströms ägo. Dess 27 medlemmar utgör idag öns hela befolkning. Anfader Wahlström var gift med sonsondottern till Strindbergs karaktär Madam Flod i romanen Hemsöborna. Även författaren Stig Dagerman inspirerades och skrev »De dömdas ö« på Kymendö. Källa: Wikipedia. Mer information finns på Kymendöservice hemsida www.kymendo.se

Vaxholm III på Tusen öars kryssning.

W

FOTO: ROINE KARLSSON

Veteranbåtsträff på Ålands Sjödagar i Mariehamn.

Veteranbåtar startar på Lidö

Den 16 juli kl 09.00 startar en veteranbåtseskader från Österhamn på Lidö i Norrtälje skärgård. Båtarna seglar däri från till Åland för att delta i evenemanget Ålands Sjödagar i Sjökvarteret som ligger i Östra hamnen i Mariehamn. Från en Österhamn till en annan med andra ord. Sjödagarna pågår 16–19 juli.

»Sjösala« med gullviva, mandelblom, kattfot och blå viol, inspirerad av Evert Taubes kända visa Sjösala vals. 28 cm. Säljs hos Gustavsbergs Porslinsfabrik. www.gustavsbergsporslinsfabrik.se

Aktivitetscenter på Arholma

Ett nytt aktivitetscenter har slagit upp portarna på Arholmas nordspets och anläggningen Arholma Nord i Norrtälje skärgård. Här kan man hyra kajak, cykel och MTB samt slänga sig ut i en 150 meter Zipline och klättra på ett gammalt kanontorn. Bakom satsningen står Ergroup AB som driver Erkajak på Fejan.

– Arholma Nord är en perfekt plats för att prova friluftsliv. Här finns naturen, äventyren, mat och boende på samma ställe, säger Robin Westerlund på Ergroup AB.

FOTO: ROINE KARLSSON

Stjärnor till Smådalarö Gård

»SDG-live!« ska liva upp skärgården vill storsatsande och nyrenoverade Smådalarö Gård på Smådalarö i Haninge. Elva stjärnor ur den svenska musikeliten är bokade i skrivande stund. Framträdandena börjar den 24 juni med Louise Hoffsten & Meja och avslutas den 28 augusti med Eric Gadd. Däremellan kommer artister som Linnea Olsson, Ebbot Lundberg, Pernilla Andersson, Sophie Zelmani med flera. Det bådär att det kommer svänga skönt.

FOTO: JENNIFER NEMIE

Huldrans Natt i mörka skogen

I Domaruddskogen utanför Åkersberga sker märkliga ting i skymningens mörker den 23–27 juni. I en ekologiskt guddad vandring mellan klockan 21–00.30 utspelar sig det folkmusik- och folksagebaserade skymningspelet Huldrans Natt. Ett nattligt möte med urskogens väsen. I år för 25:e året. Mer info på www.huldransnatt.se.

Välkommen till Haninge

– vi är en **bra** del av Stockholms skärgård!

Utö • Dalarö • Gålö • Huvudskär
Fjärdlång • Ornö • Kymmendö
Nåttarö • Rånö • Ålö • Muskö
Tyresta nationalpark

www.visithaninge.se

Träning och hälsa på Nässlingen

I april arrangerades en tränings- och hälsohelg med sjukgymnast och personlige tränaren Annika Palmqvist på Nässlingen utanför Ljusterö i Österåkers skärgård. Det blev löpträning, tabata, yoga, föreläsningar och bastubad på kvällen. I skogen gavs tips på hur man kan använda stenar, vedträn, grenar och backar för att göra träningen roligare. Fler träningshelger är planerade.

Nässlingens nya ägare *Virva Kuusela* och *Johan Pedersen* har många planer inför sommaren. Ny sandstrand, äventyrsbana, frisbeegolf, fisketurer, färskt bröd och grillbufféer. Gästhamnen utökas till 160 meter med ett djup på sex meter och plats för ett 100-tal båtar. /HÉLÈNE LUNDGREN

FOTO: HÉLÈNE LUNDGREN

VISIT NYNÄSHAMN

HAVSNÄRA SMAKER OCH UPPLEVELSER

Boka på visitnynashamn.se

Foto: Magnus Pietz, Lundstert

NYNÄSHAMNS TURISTBYRÅ

Fiskehamnen | tel 08-520 737 00 | www.visitnynashamn.se

GOTSKA SANDÖNS NATIONALPARK

TRAFIK FRÅN NYNÄSHAMN OCH FÅRÖSUND
20 MAJ - 6 SEPTEMBER

Boka via internet: www.gotskasandon.se

Telefon: 016-15 05 65

Foto: Magnus Lepschi

Krutrök över Bomarsunds ruiner

1854 seglar franska och engelska krigsfartyg mot Åland. Målet är Bomarsunds fästning, det ryska rikets yttersta utpost mot väster. Efter några dagars intensiva strider kapitulerar ryssarna och erövrarna spränger sönder fästningen. Som idag ligger i vackra ruiner.

TEXT: Helena Forsgård FOTO: Robert Jansson

ILLUSTRATION: ÅLANDSBANKENS SAMLINGAR

Som städer

Arbetet kom igång 1830 och planerna var vidlyftiga. Ett huvudfäste i två våningar skulle byggas och tolv försvarstorn. I en dalgång planerades en stor försvarskasern, en stram byggnad på en halv kilometer med inte mindre än 200 rum. Runt byggplatsen växte stadslänkande samhällen upp med postkontor, skola och Makajevs handelsbod, som sålde dagligvaror. På Prästö en liten ö intill, byggdes sjukhus och ett kapell. Det bodde mellan 3 000 och 3 500 personer i Bomarsund under de här åren – en ansenlig mängd på sin tid. Det sociala livet lär ha frodats med fester och baler som avlöste varandra.

Huvudfästet blev klart 1842. Också tre försvarstorn blev färdiga men 1854 ställer sig England och Frankrike på Turkiets sida mot Ryssland i det så kallade Krimkriget och väljer ut mål som kan skada Ryssland. Ett av dem är Bomarsund. Ett 60-tal franska och brittiska krigsfartyg med över 35 000 soldater ombord kommer till Åland. Anfallet mot ett av försvarstornen inleddes den 13 augusti på morgonen, två dagar senare anfölls huvudfästet. Efter knappt fyra dagar kapitulerar ryssarna.

Erövrarna spränger sönder fästningen och bränner upp de civila byggnaderna. Byggmaterial från fästningen återanvändes senare i både privata och statliga byggnader – både på och utanför Åland. I området finns rester av husgrunder kvar men det gäller att titta noggrant i busksnåren.

» UNDER EN KORT men intensiv period under första hälften av 1800-talet var Bomarsund Ålands ekonomiska och politiska centrum och miljön var internationell. Här bodde personer från hela det väldiga ryska riket. De talade olika språk och bekände sig till olika religioner. Och så – under några intensiva dagar förstördes det mesta. Kvar finns synliga rester av fästningen och försvarstornen. Men den som bemödar sig lite extra hittar både det ena och det andra i området. Följ med på en rundvandring.

Fästningsområdet i Bomarsund, som

ligger på den åländska huvudöns östra sida, är ett minne från den tid då lilla Åland hamnade i skottgluggen för stormakternas intresse. Efter 1808–1809-års krig blev Åland och Finland som tillhört Sverige, en del av det väldiga ryska imperiet och därmed förändrades Ålands position radikalt. Öriket hade tidigare legat i ett innanhav i Sverige. Nu blev Åland i stället Rysslands yttersta utpost mot väster och i detta gränsland ville ryssarna bygga en stark kustfästning. Det gällde att gardera sig mot ärkefienden Sverige.

Strategiska platser

Under lång tid var intresset för Bomarsund svalt på Åland. Andra sevärdheter gick före. Skotten Graham Robbins däremot numera anställd vid Ålands museum, har insett områdets potential och vet mer om historien än gemene ålänning.

– För mig är de ryska spåren på Åland väldigt exotiska men på Åland tycks man ha haft en annan syn.

Här har den ryska tiden snarast varit något man velat glömma, säger han.

Men den synen har långsamt förändrats. Det finns ett Bomarsundssällskap som ordnar aktiviteter i området och som trycker på för att få till stånd ett rejält besökscentrum.

»Efter knappt fyra dagar kapitulerar ryssarna.
Erövrarna spränger sönder fästningen och bränner upp
de civila byggnaderna.«

ILLUSTRATION: ÅLANDSBANKENS SAMLINGAR

I fjol öppnade Ålands museibyrå en informationsstig på 4,2 km genom området. Stigen går i en cirkel och man kan börja på olika platser, exempelvis vid huvudfästet eller vid försvarstornen Notvikstornet eller Brännklintstornet och gå antingen med eller motsols. Stigen går förbi strategiska platser i det stora fästningsområdet. Vid en vik finns stengrunder kvar efter några bastun som var stora, mellan 75 och 100 kvadrat. Bastun var viktig på 1800-talet, både för rekreation och hygien och i Bomarsund fanns många under den ryska tiden.

Högsta punkten

Stigen går också till Djävulsberget som är den högsta punkten i området, 62 meter över havet. Härifrån har man en mäktig utsikt över nejden och här planerades ett av försvarstornen, men det byggdes aldrig. Däremot fanns här en optisk telegraf. Stigen är väl utmärkt. Däremot är terrängen tidvis ojämn, en 35 meter lång trappa har byggts i ett riktigt brant parti. Regjåla skodon rekommenderas och gärna en matsäck – det finns gott om vackra utsiktsplatser.

Den som vill vandra mer i ryska fotspår kan fortsätta på kulturstigen på Prästö. Den går bland annat förbi sex gravgårdar

som anlades för olika trosinriktningar. På den nya ortodoxa begravningsplatsen står pampiga gravvårdar. Här ligger bland andra handelsman Kuffschinoff, den menige soldaten Vasilij Zaitsev och fyra syskon Kuptschikov som alla dog inom åtta månader 1847–1848.

Efter kriget inleddes fredsförhandlingar i Paris. Fredsavtalet slöts 1856 och till det fogades det så kallade Ålandsservitutet. Enligt det förband sig Ryssland att inte

bygga någon ny fästning på Åland, inte heller några andra militära anläggningar. Åland blev därmed en demilitariserad zon. 🇸🇫

Lästips om Bomarsund:

Bomarsund Det ryska imperiets utpost i väster av Graham Robbins, Håkan Skogsjö och Jerker Örjans. Bomarsund Imperiets utpost av Graham Robbins. Utgiven av Museibyrå vid Ålands landskapsregering.

»I fjol öppnade Ålands museibyrå en informationsstig på 4,2 km genom området.«

✿ En blomma säger mer ✿
✿ än tusen ord ✿

**Furusunds
Handelsträdgård**

www.furusundshandelsträdgård.se
Friluftsv. 1, Furusund • Tel. 0176-803 90

**Eds Trädgård
Östhammar**

Rosor Buskar Perenner Häckväxter
Frukt- och Prydnadsträd Krukor m.m.
Trädgårdsrådgivning Planering
Anläggning Besöksträdgård & Café

edstradgard.se 0736 17 18 17 Facebook

Växplats Nybyn

Ekologisk handelsträdgård
med café, butik, utställningar och kurser

Nybybackens väg 33, 762 92 Rimbo
Tel. 0175-606 44 www.vaxplatsnybyn.com

Välkommen till
Blomstersnäckan!
-den personliga butiken-

Specialitet:
Brudbuketter
&
Sorgdekorationer

  Blomstersnäckan

Nynäsavägen 24, Nynäshamn • 08-520 218 50 • www.blomstersnackan.com

En röd ros står för »Du är mitt allt«
och sju stycken betyder »Jag älskar dig« och
tio röda rosor är ett frieri på blomsterspråket.

Drömmarnas café i Vaxholm

Vaxholms populäraste café drivs av två eldsjälar som sätter ära i god service och överdådiga kakbufféer. Johanna Sandström och Eva Engné lever sin dröm och tycker att Vaxholms Hembygdgårds Café är det vackraste stället på jorden.

TEXT & FOTO: Gunnika Isaksson-Lutteman

Vaxholms hembygdsgårds café är populärt på sommaren.

DET ÄR MITTEN på juni och solen står högt på himlen. Havet glittrar och båtarnas motordunk guppar mellan mjuka klippor. Från Norrhamnen stiger en doft av nybakat dit turister och öbor söker sig mot udden som sticker ut i Vaxholmsfjärden. Här har *Johanna Sandström* och *Eva Engné*r skapat en oas där skärgårdsidyllen nästan slår knut på sig själv.

– En solig dag i juli är det många gäster här, säger Eva och ber en kille i personalen att vattna hortensian som ser lite slokelig ut.

– Det är så roligt att så många uppskattar det vi gör, fyller Johanna i och studsar upp från stolen för att hjälpa en gammal dam nedför trappan.

Förutom en dignande kak- och tårtbuffé serveras här även smörgåsar och lättare luncher. De anordnar grillkvällar och har numera bar- och loungehäng på verandan. I det gula huset rymt ett hembygdsmuseum på ovanvåningen och på bottenvåningen finns söta rum för den som vill fika ifred. Från gräsmattan som pryds av vita utemöbler, har gästerna utsikt över allt som sker på Vaxholms vattenvägar.

En dröm går i uppfyllelse

Hembygdsföreningen har drivit café här sen lång tid tillbaka, både Eva och Johanna sommarjobbade här från att de var 16 år. De älskade jobbet direkt men hade redan

då idéer om hur de ville förbättra. 2010 fick de chansen att förverkliga sin dröm om att ta över arrendet och forma ett genuint och hemtrevligt café utan reklamloggor.

– Det ska kännas som att komma hem till någons trädgård, säger Eva och signerar samtidigt en brödbeställning.

Bakverk som bländar, personliga förkläden, handplockat porslin, virkade dukar och spetsgardiner gör så klart sitt för stämningen på caféet. Men viktigast är nog personalens vänliga bemötande. Eva och Johanna är serviceminded ut i fingerspetsarna och för över tankesättet till sin personal. Att måna om sina kunder är viktigt.

– Vi vill att alla ska känna sig välkomna, berättar Johanna samtidigt som en förvirrad herre med en tax i släptåg blir erbjuden hundvattenskål och ett ledigt bord av en ung blond tjej i blårutigt förkläde.

De har lyckats och den inbjudande atmosfären skapas tillsammans med släkt, vänner och sommarjobbade ungdomar. Johannas mamma sköter om blommorna, Evas pappa är noggrann sopsorterare och Evas mamma stryker och tvättar dukar.

Bästa vänner

Eva och Johanna har varit bästa kompisar sedan dagis. Sen de var små har det funnits ett intresse för bakning och det har experi-

Johanna och Eva älskar sitt café.

NAMN: Eva Engné

ÅLDER: 39 år

GÖR PÅ VINTERN: Arbetar på Vaxholmsbolaget.

BOR: Karlsudd, Vaxholm.

MÅL MED CAFÉET: Vill vara Sveriges trevligaste café.

FAVORITBAKELSE: Prinsesstårta och punchrulle.

NAMN: Johanna Sandström

ÅLDER: 39 år

GÖR PÅ VINTERN: Driver spa på Amaranten hotell.

BOR: Kungsholmen, Stockholm.

MÅL MED CAFÉET: Vill att gästerna ska känna sig som prinsar och prinsessor.

FAVORITBAKELSE: Brittåtårta.

menterats en hel del hemma. Nu hoppas de få driva sitt café tills pensionsdagen och de är tacksamma för att folk vill fika hos dem.

Mellan dem finns en ömsesidig respekt. De pratar i mun på varandra men utan att avbryta varandras meningar. De gnabbas sällan och de är eniga om varje beslut som tas om caféet. Från minsta servett till allas

Utsikten från caféets udde avslöjar allt som händer på Vaxholms farleder.

Många unga får jobb här på sommaren.

förkläden. Inspirationen samlar de från resor och tidningar. När de ses utanför jobbet blir det mycket kakprat erkänner de.

Det märks att Johanna och Eva brinner för sina jobb. De har en gemensam passion som driver dem framåt. Deras energi verkar aldrig sina och trots att de redan genomfört många av sina idéer har de tusen åter som de vill förverkliga.

Ett bevis på att de tänkt rätt är att de förra året fick ta emot pris för »Årets företagare i Vaxholm«. Ett pris som de firade med

skönsång, anrik båttur och bubbel i glaset.

– Vi vill hålla flaggan i topp, aldrig nöja oss utan hela tiden ha mer, bli bättre och bättre, förklarar Johanna.

– Förfina och förädla, avslutar Eva.

Men när vi frågar om framtidsplanerna ser de hemlighetsfulla ut och ler mot varandra i samförstånd. ☺

Öppet:

maj–september

Mer information: www.facebook.com/vaxholmshembygdsgrandscafe

På caféets överdådiga kak- och tårtbuffé finns något för alla.

»Bakverk som bländar, personliga förkläden, handplockat porslin, virkade dukar och spetsgardiner gör så klart sitt för stämningen på caféet. Men viktigast är nog personalens vänliga bemötande.«

Senaste nytt & Notiser • Senaste nytt & Notiser • Senaste nytt & Notiser • Senaste nytt & Notiser

Brudkrona med smultron. Design Kerstin Kallin. Tillverkad av Pärlmakeriet.

Rådmansökonstnär på Åland

I sommar visas en minnesutställning med konst av Edvard Westman på Önningebymuseet strax utanför Mariehamn på Åland. Konstnären bodde i många år i byn Koholma på Rådmansö utanför Norrtälje. Utställningen pågår mellan 9 juni och sista augusti och har öppet alla dagar klockan 11–16.

Flottfärder på Trosaån

Varje onsdag den 10 juni – 19 augusti arrangeras flottfärder i Trosaån mellan scoutstugan i Vagnhärad och bron vid Kroka/Trosaland. Den 8, 15, 22 och 29 juli går dessutom en extratur kl 11.00. Bokning görs hos Trosa turistcenter på telefon 0156-522 22 dagen innan önskad tur. Start kl 14.00 & kl 17.00 – färden tar ca en timme. Pris 90 kr per person.

FOTO: JOSEFIN EKBERG

Designer Annika Almborg formger inredning som andas natur och skärgård. Hon tillverkar alla produkter själv.

www.annikaalmborg.se

Promenader i Norrtäljes historia

Lennart Janssons populära artikelserie i tidningen Roslagsliv har nu kommit ut i bokform. Det har blivit möjligt tack vare att Norrtälje Bibliotek startat ett nytt förlag. Boken har fått titeln DET VAR DÅ med underrubriken Promenader i Norrtäljes historia. Lennart tar med läsaren på en historisk promenad i Norrtälje och Roslagen. Han berättar kunnigt och trivsamt om kungarna som besökte staden, författarna August Strindberg och Astrid Lindgren i Furusund. Och den originelle Gustaf Bonde, en greve som högg i sten om himmelska lador och kapell. »Det var då« är späckad med gamla bilder och berättelser från förr. Boken fyller ett viktigt tomrum om Norrtäljes historia. /Roine Karlsson

TITEL: DET VAR DÅ. Promenader i Norrtäljes historia.

FÖRFATTARE: Lennart Jansson

FÖRLAG: Norrtälje Bibliotek Förlag

ANTAL SID: 133

CIRKAPRIS: 160 kr

ISBN: 978-91-982377-0-2

Boktips
Guide till
dåtid

SVARTSÖ ÄR:

BRÖLLOP KONFERENS FEST HELPENSION LANTHANDEL KROG META
 VANDRARHEM SKÄRGÅRDSHOTELL BASTU STUGOR GÄSTKÖK FIKA
 VINTER LEVANDE Ö TRÄNA LAGA MAT CATERING VÅR GRUSVÄGAR
 SYSTEMOMBUD HÖST SILL SKÄRGÅRD LEK SEGLA SOMMAR BÄVER
 CYKLA HEMBYGDS DAG BADA GLASS JULBORD SPRINGA SKOLA
 GRÖNSAKER ÅKA SVÄVARE HEMBYGDSGÅRD MUSIK JORDGUBBAR
 SKIDOR ÖPPNA LANDSKAP SKRIDSKOR SIMMA VANDRA PICNIC HÖ
 CAFÉ FISKA KRÄFTSKIVA WAXHOLMSBÅT ÅRETRUNT SMULTRON FÅR
 TAXIBÅT HAV METMASK CINDERELLA GRÄS FISKMÅS SEGELBÅT ISAR

08-542 47 400

WWW.SVARTSO.SE

Välkommen!

- 1. Arholma Handel 0176-560 12
- 2. Tjockö Butik och Krog 0176-431 80
- 3. ICA Nära Högarsö 0176-830 40
- 4. Rödlögboden 0176-870 60
- 5. Klint Sundet Ekolanthandel 08-542 432 43
- 6. Husarö Handel 08-542 450 90
- 7. Finnhamns Sommarbutik 08-542 462 07
- 8. Ingmarsö Livs 08-542 460 20
- 9. Svartsö Lanthandel 08-542 473 25
- 10. Coop Långvik Måja 08-571 612 00
- 11. Lådnmacken Livs 08-542 473 21
- 12. Norra Stavsudda Handel 08-571 650 78
- 13. Coop Berg Måja 08-571 612 00
- 14. Grinda Lanthandel 08-542 494 91
- 15. Gällnö Handelsbod & Cafe 08-571 663 10
- 16. Harö Livs 08-571 571 91
- 17. Westerbergs Livs Sandhamn 08-571 530 19
- 18. Runarö Lanthandel 08-571 527 00
- 19. GUNS Livs Nämndö 08-571 560 17
- 20. Kymendö Service 08-501 542 65
- 21. Butiken på Örnö 08-501 560 00
- 22. Utö Livs 08-501 570 05
- 23. Rånö Livs 08-501 571 22
- 24. Nättarö Handelsbod 08-520 400 15
- 25. Saltboden Kök & Proviant Landsort 08-520 340 14

skärgårdshandlarna.se

Din matbutik i Stockholms skärgård skärgårdshandlarna.se

En tur i skärgården kräver inga förberedelser. Skärgårdens matbutiker har allt du behöver. Livsmedel, färsk fisk, nybakat bröd, skärgårdsslöjd och ofta lokalt odlade grönsaker. Vi vill med vårt breda sortiment och vår geografiska spridning att du ska få en trevlig och bekymmersfri tillvaro i Stockholms skärgård. Många av oss har bensin, gasol, är ombud för apotek och systembolag. Vissa av oss har även ut cyklar, kanoter och rum. Ring gärna din butik för sortiment och beställningar!

Samarbetspartners för en levande skärgård

85-årig svängbro funkar än idag

Tottnäsbron och den röda brovaktarstugan.

Mellan klockan 8–20 från maj till augusti ska Tottnäsbron kunna öppnas för båtar varje hel timme, varje dag. Anna Nimsten är brovaktare och den som öppnar bron.

– Det är ett trevligt jobb, man får kontakt med båtfolket, säger Anna, som alltid är noga med att vinka till båtarna som passerar.

TEXT & FOTO: Anna Arnerdal

TOTTNÄSBRON FÖRBINDER fastlandet med de sydligaste delarna av Stockholms län; Torö, söder om Nynäshamn. Bron byggdes 1930 och har betytt mycket för dem som bor på Torö och öarna utanför och såklart också för alla sommarboende, badare och besökare.

Brovaktaren *Anna Nimsten* bor tillsammans med sin man *Tommy* i den röda brovaktarstugan som ligger på kullen uppe

till höger när man kommit över på Torösidan. I år blir det tredje sommaren som de vistas på Torö och sköter Tottnäsbron åt *Karl-Henrik Lindh* som har service-avtalet med Sjöfartsverket.

I huset bredvid bor *Kerstin och Lars Johansson*. Kerstin har spenderat sina somrar här sedan 1940-talet och sedan 2009 bor hon och Lars här året runt. Kerstin vet hur det var förr i tiden.

– Då var bilarna inte lika breda, så då var bron dubbelfilig. Man kunde se på nummerplåten varifrån bilarna kom. När vi var små satt vi på grindstolparna och räknade bilarna som passerade över bron, berättar hon.

Alla hus i området heter Lyktan följt av ett nummer. Brovaktarstugan heter till exempel Lyktan 1. Lars berättar historien om Lyktan:

Anna Nimsten, brovaktare

» Öppningen sköts från ett skåp ute på bron. Annas mobiltelefon larmar fem minuter före varje hel timme.«

– Innan bron fanns gick det en färja mellan Torö och fastlandet. När man ville att färjan skulle komma tänkte man en lykta som fanns utanför den gamla affären.

Tiotimmarspass 90 dagar i sträck

Tottnäsbron öppnas för båttrafik en gång i timmen under sommaren. Öppningen sköts från ett skåp ute på bron. Annas mobiltelefon larmar fem minuter före varje hel timme. Då går hon och kollar om det ligger någon båt vid bojarna.

– Målet är att bron ska vara öppen så kort tid som möjligt. Därför är det viktigt

att båtarna ligger vid bojarna eller mellan bojarna och bron när det är dags för öppning, säger Anna.

Alla rutiner kring broöppningen tar ungefär femton minuter. Då är det 45 minuter kvar till nästa gång. Och så är det tio timmar om dagen i cirka 90 dagar.

– Ja, man är lite läst. Det går inte att göra så mycket mellan öppningarna. Det går till exempel inte ha något i ugnen, för tänk om bron fastnar efter en öppning, förklarar Anna.

För att fördriva tiden mellan öppningarna läser Anna en hel del böcker, helst deckare. Hon läser ut tre till fyra böcker

på två veckor.

– Bokbussen stannar precis här nedanför varannan vecka, det är perfekt, tycker Anna.

När det som inte får hända händer

En eftermiddag dagen före midsommarafton för några år sedan gick inte bron igen ordentligt efter en öppning. Det bildades en lång kö av bilar som skulle över till Torö för att fira midsommar. Det var en liten glipa som nästan inte syntes men om man kör på bron då kan den gå sönder. Vilket var precis vad som hände.

– En man blev så upprörd att han gick ur bilen, bröt bort bommen och körde över bron. Bron var stängd i flera veckor efter det, berättar Anna och fortsätter:

– Det gick att gå över så folk parkerade på fastlandet och bar över sina saker som någon på andra sidan sedan hämtade och körde dit de skulle. Det stod bilar parkerade överallt på fastlandssidan, berättar Anna.

Tottnäsbron öppnas cirka 700 gånger per år och som tur är, är incidenter som den ovan sällsynta.

– För det mesta fungerar det som det ska och både båtfolk och biltrafikanter trevliga, tycker Anna Nimsten. 🍷

Fakta om Tottnäsbron

(58-54,0N 017-50,4E) Sjökort 6171, 6172
Svängbro som byggdes 1930. Segelfri höjd vid stängd bro: 2,0 m, fri bredd: 9,0 m
Öppningstider den 1 juni-31 augusti
Broöppning kan erhållas dagligen varje hel timme klockan 08.00-20.00.
Begäran om broöppning kan göras på telefon: 08-520 414 26 eller genom att ligga vid vänteboj eller mellan boj och bro.
Den 1 september - 31 maj är bron stängd.
Källa: Sjöfartsverket.se

Utanför brovaktarstugan med utsikt över bron och Tottnäsviken sitter Anna Nimsten, Karl-Henrik Lindh, Kerstin och Lars Johansson.

Fyrtiofem minuter kvar tills det är dags att gå ut på bron igen.

Anna vinkar till passagerarna på båten Flora.

Ur hetluften till sjöluften

ÖFOLK Från att vara en vanlig fyrabarnsmamma och informationschef på Fritidsresor till superkändis över en natt och nu en relaxande skärgårdsbo. Får vi presentera: Lottie Knutson.

TEXT: Hans Brandt

MÅNGA AV OSS känner till *Lottie Knutson* som den handlingskraftiga informationsdirektören på Fritidsresor som trädde fram och fick viktiga saker att hända snabbt i samband med tsunamikatastrofen en julhelg i Thailand för tio år sedan. Detta när de svenska myndigheterna hade julleddigt. Tsunamin den 26 december 2004 dödade 250 000–300 000 människor varav cirka 500 svenskar och skadade dessutom ytterligare mångfald personer.

Kändis på en dag?

– Jag var bara en vanlig fyrabarnsmamma som gjorde så gott jag kunde tillsammans med personalen på Fritidsresor, säger hon.

Lotties upplevelser finns nu att läsa i boken »Nöddrop«* som handlar om Fritidsresors anställda, Lotties och andras aktiviteter i samband med tsunamikatastrofen. Boken är spännande och också läsvärd för alla som drabbas av kriser, sysslar med krishantering, media-stormar och där beslut måste fattas med empati, prestigelöshet,

FOTO: PRIVAT

NAMN: Lottie Anna Knutson

ÅLDER: 51 år

FÖDD: Västerhaninge

YRKE: Journalist, skribent och föredragshållare.

FAMILJ: Gift med Mats Knutson, politisk kommentator på SVT:s Rapport. Tillsammans har de fyra barn.

PRISER: Utsågs till Årets smålänning 2005. Den 29 januari 2008 mottog hon H.M. Konungens medalj av kung Carl XVI Gustaf för sina förtjänstfulla insatser i samband med flodvågskatastrofen 2004.

flexibilitet, snabbt och utan hierarkiskt byggda rapporteringssystem.

Lottie fick mycket beröm för sina insatser i samband med tsunamin och tilldelades förtjänstfullt Serafimerorden som delades ut av konungen. Hon blev dessutom uppskattad av näringslivet och har nu blivit invald i styrelserna för Fritidsresor, H&M, Stena Line, Cloetta med flera. Anställningen

har Lottie nu slutat och förutom styrelseuppdragen »konsultar« hon numera, det vill säga håller föredrag samt skriver böcker och är »happy«, lycklig som det är.

Frihet utan måsten

Hur kopplar en så igenkänd och upptagen människa som Lottie av?

Jo, det många inte känner till, är att Lottie har ett stort hjärta för skärgården sedan länge och tillbringar en stor del av fritiden året runt på det egna skärgårdsstället. Intresset väcktes redan i ungdomen då Lottie var barnvakt åt en kusin och sedan dess har hon längtat till skärgården igen, men inte haft möjlighet att köpa något eget.

Familjen bor i Nacka sedan 17 år och fick för fem år sedan chansen att förvärva en sjötomt med ett enkelt hus utan indraget vatten och med torrtoa, riktigt »naturnära«. Här trivs Lottie med maken Mats. Familjen spenderar mer och mer tid i friheten utan alla måsten. En höjdpunkt är att grillas med egen ved. De fyra barnen följer högst frivilligt med till

skärgårdsstugan. För Lotties del blir det många svampturer eller bara promenader i skogen, medan maken fiskar. Också turer med båten till varierande öar, där hela skärgården är »favoriten« med alla dess upplevelser. Skärgården betyder för Lottie rekreation och umgänge, mest med familjen. Inga tsumanikatastrofer. Bara vågornas skvalp.

Lottie har några råd till skärgårdsnäringarna:

– Odlar närproducerat, pake-tera för året-runt-turismen och marknadsför! Och tillåt fler »nördar«, det vill säga olikänkande såväl i skärgården som på fastlandet.

Om fem år hoppas Lottie att hon är lika nyfiken, har upplevt mer skärgård, familjen mår bra och att hon fortfarande inte bryr sig om vad andra tycker. Dessutom naturligtvis – att hon kan vara på skärgårdsstället minst lika mycket som nu. 🐼

Fotnot: Boken »Nöddrop« är utgiven på Albert Bonniers Förlag och har ISBN nummer 978-91-0-014229-2.

»De fyra barnen följer högst frivilligt med till skärgårdsstugan.«

ELBIL - CLUBCAR

Vi har elbilar till skärgården
Bullrar inte, ryker inte och luktar inte
Elbilen som är pålitlig i alla väder

Ring 08 -10 82 83
www.clubcar.se

Skrot & Metalluppköparen

Köper större partier
JÄRNSKROT!

Rensar upp lantbruk,
Industrier m.m.

Utför även rivningar

GRATIS Skrotbilshämtning!

Auktoriserad bilskrotare
Lasse Östman, 070-696 25 21

VI SERVAR ALLA SLAGS MOTORER

Specialpris på Mercurymotorer Ex. F50 **56 500:-** (62 980:-)

Egen tillverkning av GRADDO 540

PRIS:
inkl Mercury 50 hk
159.000:-

GRÄDDÖ MARINA

0176-409 00

www.graddomarina.se

Skördefest för kropp och själ

Stor sol, underbara smaker och dofter möter besökarna när de kommer till hamnen i Nynäshamn. Närmare 6000 personer kom till Nynäs skördefest ifjol. En riktig folkfest.

TEXT & FOTO: Anna Arnerdal

» **BESÖKARNA** på Nynäs skördefest får ta del av ett brett utbud av närodlade och ekologiska produkter. Det bjuds på musik, snickeritips och matlagningsunderhållning. På bazaren förekommer allt från chokladtryfflar till jättelika pumpor. Bland försäljarna finns allt från privatpersoner som gillar att odla grönsaker och göra egen sylt till professionella ostmakare och Food trucks som förser hungriga kunder med mat.

En av de yngsta odlarna är *Hampus Ljungdell*, 9 år, som har åstadkommit en stor och ståtlig pumpa. Det var inget svårt att få den att växa hävdar han.

– Jag fick hjälp att göra en stor låda. Vi hade den i en liten kruka först och sedan när den blev för stor satte vi ut den. Jag ska spara den till Halloween, berättar Hampus.

I evenemangstältet lagar den populära tv-kocken *Tareq Taylor* mat på lokala råvaror som han gått runt och plockat åt sig bland utställarna. Han improviserar fram ett landgångsliknande morotsbröd med bland annat rödbetor, potatis, ädelost och lammkorv. Han tillagar entrecote med broccoli som tillbehör och till dessert svänger han ihop falska munkar med havtorn, björnbär och plommonmarmelad.

Under dagen hålls också en omåttligt

populär äppelpajstävling som arrangörerna lovar ska återkomma även 2015. Vinnarbidraget från *Charlotte Ohlsson Bresciani* har det otroligt smarriga namnet Double vanilla apple cupcake.

Ny smakfest 5 september

Även i år kommer du kunna besöka den stora smakfesten i Nynäshamn. Arrangörerna lovar att bjuda på ett evenemang för alla åldrar.

– Vi vill ge en upplevelse med lockande aktiviteter och en stor bredd av deltagare från regionen, säger *Paulin Sunesson*.

Redan nu står det klart att den populära äppelpajstävlingen återkommer. Hur arrangemanget utvecklas fram till den 5 september kan du följa både på Instagram och Facebook.

– Här presenterar vi nyheter och inspiration och på vår webbplats kommer hela programmet att finnas när det är klart, säger *Charlotte Friberg*.

Charlotte Friberg och Paulin Sunesson, arrangerar Nynäs skördefest för tredje året i rad.

FOTO: JOHAN GUSTAFSSON

Sund njutning utan pekpinnar

Det ska vara en fest för både kropp och själ, sund njutning utan pekpinnar och inget snobberi. Så beskriver de båda arrangörerna Paulin Sunesson och Charlotte Friberg Nynäs skördefest som i år arrangeras för tredje året i rad. Båda har ett stort intresse för mat och hållbar konsumtion. På frågan om varför de vill arrangera en skördefest i Nynäshamn svarar de:

– Vi tror på en mer medveten konsumtion och så tycker vi att det är så otroligt roligt, säger Charlotte Friberg.

Det är också ett sätt att förlänga turistsäsongen och få fler att upptäcka Nynäshamn. Vi vill stimulera lokalt företagande och regionens tillväxt, säger Paulin Sunesson.

Förutom skördefestarrangörer är de själva också egna företagare med säte i Nynäshamn.

Enkät:

Tänker ni på att handla närodlat och ekologiskt?

Sanna: Lite, mina föräldrar odlar. Det är kul att odla och det blir godare med hemgjord sylt och hembakat.

Andreas: Jag bryr mig inte alls. Det viktigaste är att det är gott. Jag vill gärna göra det enkelt för mig.

Sanna Sörman
Andreas Lillhannus,
Nynäshamn

Brukar du handla närodlat?

Kristina: Jag är van att ha egna grödor i närheten. Jag köper närodlat och ekologiskt i den mån det går. Finns det inte svenska äpplen i affären köper jag ekologiskt från nya Zeeland. Jag köper gärna kött från en bonde nära mig.

Kristina Bröms,
samarbetspartner
i Nynäshamn
sedan två år,
tillsammans med
barnbarnet Ellen.

Är det viktigt att handla närodlat och ekologiskt?

Micke: Ja, vi försöker alltid köpa närodlat. Det är bra för oss, vi vill inte få i oss en massa konstiga saker. Vi köper alltid ekologiska ägg, det är också bra för djuren.

Har du köpt något här på marknaden?
– Hittills har vi köpt ägg, korv, ost och sylt. Och vi har bara varit här i tio minuter.

Micke Carlsson, Tullinge

INTRESSERAD? Vill du medverka på skördefesten 2015, kolla informationen på www.nynasskordefest.se och gör en intresseanmälan. 🍂

»Den behöver aska, jord och gödsel. Och sol och värme så klart«, säger Hampus Ljungdell.

»En av de yngsta odlarna är Hampus Ljungdell, 9 år, som har åstadkommit en stor och ståtlig pumpa. Det var inget svårt att få den att växa hävdar han.«

Ölands östra ögonfröjd

Den byggdes 1871 i Helsingborg och forslades iväg i delar likt ett Mekanopussel till Öland. Först döptes fyren till Ölands östra och sedan Kapelluddens fyr. Det medeltida fiskeläget är mytomspunnet och var förr i tiden öns viktigaste handelsplats.

TEXT: Josefin Ekberg ILLUSTRATION: Lars Holm

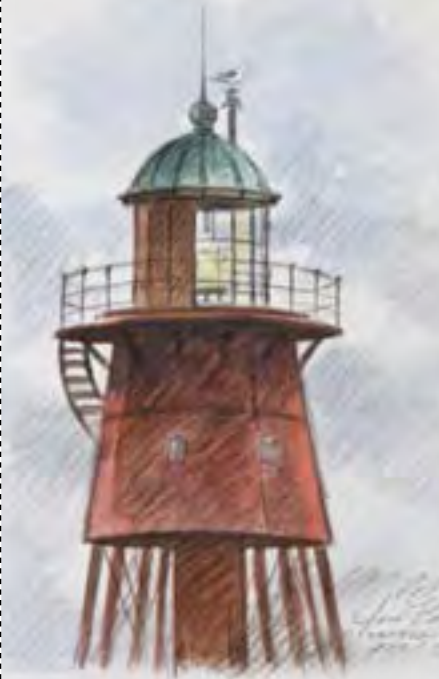

John Haley - 1915
STRAUSCHATOR, HAPPEBUCKENT -
FKK

KAPELLUDDEN ÄR en av Ölands mest natursköna platser med våtmarker, strandängar, betesmark och en skyddad liten vik. En populär rastplats för sträckfåglar som tranor och gäss bland andra. Här kan man också skåda den sällsynta rödspoven. Fiskebyn lockar både ornitologer, turister och historieintresserade. En rogivande miljö för meditativ närvaro och romantisk picknick. Med havet, vinden och de fria vyerna.

Men så lugnt har det inte alltid varit. Under medeltiden var kommersen livlig. Handeln handlade framförallt om fisk, spannmål, sten och Ölandshästar. Det gick riktigt bra för köpingen som kallades Sika-varp. Så bra att konkurrerande borgare i Kalmar och Borgholm klagade till kungen och såg till att handeln upphörde. Det är svårt att föreställa sig idag, att här skulle det lika gärna ha kunnat legat en hel stad. Men så sent som 1760 fanns stenlagda gator, brunnar, kyrkogård och stenbroar

Kapellkriget rasade

Området bär också på stor dramatik. Något som att kallas »Kapellkriget« utspelades här. I slutet av 1800-talet kallade fyrvaktaren *Oskar Olsson* till möte vid kapellets ruin. Godtemplarrörelsen åkte land och rike runt för att mana till mindre supande. En ansenlig skara kom till sammankomsten. Tumult uppstod när talaren gång efter annan blev avbruten och hånad. Ur tingsprotokoll kan man läsa hur *Olof Larsson* från Mörby blev så arg att han till slut tog *Olof August Jonsson* från Egby i rockkragen, och sa åt honom att sluta provocera till slagsmål. Då utbröt ett våldans handgemäng. Tumultet var så omfattande att det rättsliga efterspelet pågick i hela två år. Tio personer dömdes att böta upp till 100 riksdaler.

Ett annat dramatiskt öde sker i september 1938 när ångfartyget *Dux* på sin resa från Island till Stockholm kolliderar med ett undervattensföremål, okänt vad och sjunker drygt 20 nautiska mil från fyren.

»En rogivande miljö för meditativ närvaro och romantisk picknick. Med havet, vinden och de fria vyerna. Men så lugnt har det inte alltid varit.«

fullt synliga. Nu kan man skönja spår efter grunder och vallarna. Den bebyggelse som finns är några fiskebodar, fyrtornet och ett bostadshus. Samt ruinerna efter ett kapell från 1200-talet. Som var en med dåtidens mått mätt, en stor vallfartskyrka byggd för många besökare.

Helig plats

Enligt en legend lär kvarlevorna efter vårt helgon *Heliga Birgitta* kommit iland här, transporterad från Rom för vidare färd till Vadstena. Och det skulle då vara orsaken till att kapellet som hette *Långöre*, döptes om till *Sankta Birgittas kapell*. För att hedra henne. En annan mindre smickrande sägen menar att ölänningarna såg till att dra

fördel av myten, för att göra affärer på alla avbilningar av *Heliga Birgitta* som gjordes vid den här tiden.

Av kapellet finns nu bara ena gaveln kvar. Resten ligger i ruiner. Men det vilar något poetiskt och vackert över ruinen. En bit bort står ett drygt tre meter högt stenkors som också restes på 1200-talet. Här under bar himmel hölls gudstjänsterna och man la ner offergåvor vid korsets fot. Både kapellet och korset fungerade länge som väl synliga sjömärken för sjöfarare innan fyren fanns. Under orkanen *Per* för åtta år sedan blåste bråte från en förfallen sjöbod ner över korset så det gick i tre delar. Det är idag restaurerat och man får titta noga för att se den pietetsfulla lagningen.

Hela besättningen räddas. Men den tunga lasten som bestod av 4 342 tunnor sill, 331 tunnor salt och 30 ton kol gick till botten. Så under *Kapelluddens* idag så lugna yta vilar alltså vrede från konkurrerande köpmän, helgonhysteri, orkanvindar, sjunket vrak och ett stort »fylleslag« som kallades »krig«. Vem kunde ana det om detta fridfulla smultronställe? 🍷

Fakta Kapelluddens fyr:

Fyren uppfördes 1871. På fyrplatsen bodde fyrmästare, fyrvaktare och fyrbiträde med sina familjer. Inte förrän 1967 avbemannades fyren. Fyren är en så kallad »Heidenstamfyr« ritad av *A T Gellerstedt* och gjord av järn. Den är tvilling med fyren *Pater Noster* på västkusten. Det är den första fyren som restes på Ölands östra sida. Fyren är 31 meter hög med en innesluten trappa i mitten.

Välkommen till **GLASklart**®

Skaffa ditt fönster i världens bästa typ av fönster. Ökningen i ljus och värme gör att du kan njuta av solen, värmen och utsikten. Fönstret kan du ha i alla typer av material. Vi hjälper dig med glömska och anläggning av uterum. Vi sköter även reparation och målning.

Kontaktnummer: 0123-10993
Vi gör även utbud av glas

Fönsterförsäljning & reparationsgläsning

Markiser & Persiennor

Inglasningar & Uterum

Bilglas & Stensköttlagning

Marksten & Murar

Dränring av husgrund

Anläggningsarbeten & Försäljning av avloppssystem samt pooler

Maskinuthyrning & Försäljning

Våra samarbetspartners

Öppet: Mån – Fre kl 07:00–16:30, Lör kl 09:00–13:00
Arbetsdagen 1, Östhammar Telefon 0123 100 00. 1år glasvårdning i Uppsala, telefon 018 44 12 30

www.glasklart.se

Vi samarbetar med alla försäkringsbolag. Fri lånebil vid byte av bilmodell.

ÅRETS RADIOSTATION BLEV JUST ÄNNU BÄTTRE

Skärgårdsradion blev nyligen framröstad till Årets Radiostation av Radioakademien. Vi blandar skön musikmix, aktuella gäster, nyheter, kustväderprognoser varje timme och bryggnedslag presenterat av Sveriges bästa programledare Jesse & Loogna, Ted Johansson, Rolf Arsenius m.fl.

Och, i våra digitala kanaler blev vi just mycket bättre. Vår nya gratisapp* är full med smarta funktioner som spellistor, playsida med radioinslag och senaste kustvädet samt lyssnartävlingar direkt i appen. Allt för att ge dig som lyssnar ännu mer skärgårdskänsla var du än är, året runt!

* Skärgårdsradions app hittar du på App Store, Google Play och Windows Store.

Årets RADIO STATION 2014

skärgårdsradion.se

Björnen som simmade till Granö

Den 9 maj 1999 lufsade en kärlekskrank björn på Blidö i Roslagen. Det ovanliga besöket föranledde stor uppståndelse. Björnen blev en riksnyhet. Blidökonstnären Erik »Kulan« Wennberg har förevigat ögonblicket med den här tavlan.

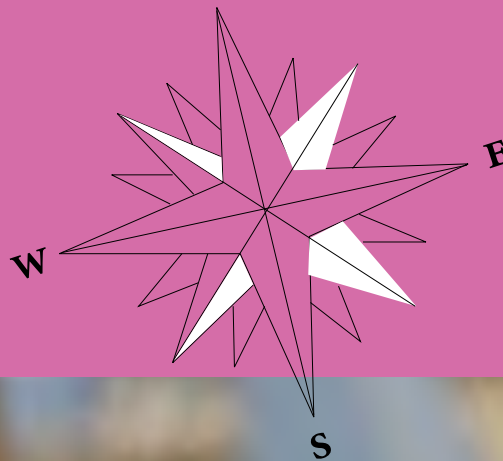
BJÖRNEN KALLADES »Granfjällsbjörnen« eller »Granis« och kom ursprungligen från Sälenfjällen. Han blev rikskändis när han började synas i skärgården. Ett vittne filmade björnen när han kom lommande över Rådmansö. Han simmade över till Kudoxa och sedan Norröra för att kliva iland på udden Granö på Blidö. Antagligen på jakt efter en lämplig hona att bilda familj med. Där blev en viss Göran iklädd sprillans nya arbetskläder av märket Björnkläder varse att björnen var i närheten.

– Göran och hans fru hade eldat under dagen och röjt i skogen invid huset. På kvällen gick Göran ut för att kolla elden vid 23-tiden. Han samlade ihop högen och då flammade elden upp på nytt. Då hörde han ett brak i ett buskage bara 4–5 meter från elden. Han gick in och sa till sin fru att det var ingen älg, för det lät som den lufsade bort

när elden flammade upp. Undrar vad det var för djur? Det fanns inte i deras värld att björn fanns på ön, återberättar Kulan historien.

Helgen därpå såg man spillning och märken på marken där björnen hade legat. I pressen kunde svenska folket följa »Granis« väg söderut genom Sörmland och mot Småland där han slutligen mötte sitt öde den 22 september år 2000. I svarta rubriker beskrevs djuret som »fårslukaren«. Läsarna reagerade känslösamt från skräck till kärlek. Varför kunde han inte leva på blåbär som björnar brukar göra? Om han bara inte hade rivit så många får. Ett jaktlag från Dalarna kom och sköt »Granis« på Björnakullsmossen utanför Värnamo. Rakt i hjärtat. Den som vill hälsa på »Granis« idag kan göra det på Store Mosses Naturum. Där står han uppstoppad. / JOSEFIN EKBERG

Guiden

Lördag den 18 juli firas den traditionella Harödagen med kappsegling, loppis, auktion, servering på bryggan och musikunderhållning, på Gummerholmen vid Harö Livs.

Din Skärgårdsguide

Hjälper dig att hitta alla krogar, vandrarhem, spa, sjötaxi och sjöräddning. Och mycket mycket mer...

Nytta o. nöje

Krogar/cafeer

ADAS KAFFESTUGA, ÖSTHAMMAR

0173-129 99
www.adaskaffestuga.se
BETTANS HEMBAGERI, GIMO
0173-120 20
www.bettanshembageri.se
EDS HANDELSTRÄDGÅRDS CAFE, ÖSTHAMMAR
0173-108 99
www.edstradgard.se
FORSMARKS VÄRDShUS & CAFE FORSMARK 0173-501 00
www.forsmarkswardshus.se
GLADAN RESTAURANG, ÖSTHAMMAR
0173-215 00
KAFE WILMA, ÖREGRUND
0173-300 31
www.kafewilma.se
KINA-THAI RESTAURANG, ÖSTHAMMAR
0173-175 54, 073-742 27 72
LEUFSTABRUKS VÄRDShUS & KONFERENS, LÖVSTABRUK
0294-311 22
www.leufstabuswardshus.se
MJÖLNARENS MAT & CAFÉ, ÖSTHAMMAR
0173-128 88
www.cafemjolnaren.com
NORRSKEDIKA HOTELL, NORRSKEDIKA
0173-150 55
www.gamlajarnhandeln.se
RESTAURANG HUMMELGRUND, ÖREGRUND
0173-314 26
www.hummelgrund.se
SJÖKROGEN, ÖSTHAMMAR
072-721 25 29
www.sjokrogeniosthammar.se
STRANDHOTELLET I ÖREGRUND
0173-316 00
www.strandhotellet.se
SUSHI INDORA, ÖSTHAMMAR
073-996 87 97, 070-350 61 76
www.facebook.com/sushiindora
ÖRSKÄRS FYR, VANDRARHEM & SERVERING
Boka@orskarsfyr.se
www.orskarsfyr.se
BARNENS Ö KROG & SCEN, VÄDDÖ
0176-933 83
www.barnenskrog.se
BERGSTUGAN RESTAURANG & BAR, NORRTÄLJE
0176-101 29
www.bergstugan.net
BLIDÖ HAMNKROG, BLIDÖ
0176-825 99
www.blidohamnrog.se
FEJANS KROG, FEJAN
0176-430 42, www.fejan.se

SUNDBODEN, ÖREGRUND

0173-133 64
www.sundboden.se
GROSSHANDLARGÅRDEN, MARHOLMEN
0176-20 81 00/75
www.marholmen.com
HAVSPIREN RESTAURANG, NORRTÄLJE
0176-162 20
www.havspiren.se
KVARNUDDEN KAFE & KROG, GRÄDDÖ
0176-400 50
www.kvarnudden.se
KÄRLEKSUDDENS SKÄRGÅRDSRESTAURANG, NORRTÄLJE
0176-101 11
www.karleksuddennorrtalje.se
L8 I HAMNEN, GRISSLEHAMN
070-273 20 42
www.l8ihammen.se
LIDÖ VÄRDShUS, LIDÖ
0176-404 99
www.lidovardshus.se
PIZZERIA GRÄDDÖ, GRÄDDÖ
0176-400 11
SIARÖFORTET, LJUSTERÖ
08-24 30 90
www.blidosundsbolaget.se
CAFE TRE PRALINER, NORRTÄLJE
0176-125 50
www.trepraliner.se
ÅTELLET I NORRTÄLJE
0176-70 04 50
www.atellet.se
ARTIPELAG, VÄRMDÖ
08-570 130 00
www.artipelag.se
BAGERIET BAR & RESTAURANG, STAVSNÄS
08-571 504 60
www.stavsnashembageri.se
BEST WESTERN THE PUBLIC HOTEL, ÅKERSERGA
08-558 090 00
www.publichotel.se
BULLANDÖ KROG, VÄRMDÖ
08-571 458 54
www.bullandokrog.se
DOMARUDDENS FRILUFTSGÅRD, ÅKERSERGA
08-540 208 25
www.domarudden.se
FREDRIKSBORGS HOTELL, VÄRMDÖ/RINDÖ
08-541 380 50
www.fredriksborgshotel.se
GRINDA VÄRDShUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se
INGMARSÖ KROG, INGMARSÖ
08-542 468 00
www.ingmarsokrog.com
NEDERGÅRDEN, SÖDRA STAVSUDDA
070-516 54 04
www.nedergarden.com

NORRA STAVSUDDA HANDEL

08-571 650 78
www.stavsudda-handel.se
OSTMAKERIETS CAFE, RINDÖ
070-726 60 59
www.ostmakeriet.se
SANDHAMNS VÄRDShUS
08-571 530 51
www.sandhamns-wardshus.se
SOLBRÄNNAN RESTAURANG & CAFÉ, ÖSTERSKÅR
08-540 609 09
www.solbrannan.se
SVARTSÖ KROG, SVARTSÖ
08-542 472 55
www.svartsokrog.se
VAXHOLMS BRYGGHUS, RINDÖ
072-300 00 46
www.vaxholmsbryggghus.se
VAXHOLMS HEMBYGDSGÅRDS CAFE
08-541 319 80
www.facebook.com/vaxholmsshembygdswardscafe
VAXHOLMS KASTELL, VAXHOLM
08-12 00 48 70
www.kastellet.com
WIKSTRÖMS FISK, MÖJA
08-571 641 70
www.wikstromsfisk.se
ANTONS KROG, TROSA
0156-127 49
www.antonskrog.se
BÅTSHAKET, ÅLÖ
08-501 574 63
www.batshaket.se (sommartid)
LOTSTORNET & SVEDTILJAS, LANDSORT
08-520 341 11
www.g-mo.se
LANDSORTS GÄSTHAMN & STUGOR, LANDSORT
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomsservice.se
NILSSONS BAGERI, TROSA/NYKÖPING
0156-123 94 (Trosa),
0155-212 325 (Nyköping)
www.mekkakonditori.se
NÄMDÖ KÖK & BAR, NÄMDÖ
08-571 563 79
www.gunslivs.se
OAXEN BYGDEGÅRD, MÖRKÖ
070-453 85 33
www.oaxenbygdegard.se
ORNÖ BÅTVARV, ORNÖ
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
SKANSHOLMENS SJÖKROG, HÖLÖ
08-551 550 66
www.skansholmen.com
TROSA GÄSTHAMN
0156-161 11, 070-227 36 31
www.trosagasthamn.se
TROSA HAVSBAD, TROSA
0156-124 94
www.trosahavsbad.se

ÅGÅRDEN HOTELL, RESTAURANG & TRÄDGÅRDSBAR, TROSA

0156-400 90
www.agarden-trosa.se
PARK ALANDIA HOTELL, MARIEHAMN
+358 (0)18 141 30
www.parkalandiahotel.com

Boende

BO & KAJAK, ÖREGRUND

070-280 54 42
www.bokajak.se
EPOKGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-302 00
www.epokgarden.se
GAMLA BRUKSHANDELN B&B, LÖVSTABRUK
070-676 59 94
www.leufstabruk.com
GUNILLAS BED & BREAKFAST, ÖSTHAMMAR
0173-125 26, 070-648 98 75
www.gunhem.se
KAFE WILMA, ÖREGRUND
0173-300 31
www.kafewilma.se
KRISTINAS BED & BREAKFAST, ÖSTHAMMAR
070-238 15 46
www.kristinas.se
KLOCKARGÅRDEN, ÖREGRUND
0705-55 65 85
www.klockargardenoregrund.se
LEUFSTABRUKS VÄRDShUS & KONFERENS, LÖVSTABRUK
0294-311 22
www.leufstabuswardshus.se
NORRSKEDIKA HOTELL & CAFÉ
0708-841 442
www.gamlajarnhandeln.se
PENSIONAT ANKARGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-305 12
www.ankargarden.se
RÄVSTENS STUGBY, GRÄSÖ
0173-360 18
www.facebook.com/TusenOch1Natt
STRANDHOTELLET I ÖREGRUND
0173-316 00
www.strandhotellet.nu
TUSEN OCH EN NATT, ÖSTHAMMAR
0173-101 81
www.ravsten.se
UDDENS B & B, ÖREGRUND
0173-302 20, 070-316 59 99
www.uddensbb.se
VILLA ROSENBERG, SNESSLINGEBERG
0173-170 00
www.villarosenberg.se
VILLA ÖSTHAMMAR, ÖSTHAMMAR
070-56 51 877
www.villaosthammar.se

ÖRSKÄRS FYR, VANDRARHEM & SERVERING
Boka@orskarsfyr.se
www.orskarsfyr.se

ARHOLMA NORD – ARCHIPELAGO LODGE
0176-560 40
www.arholmanord.se

ARHOLMA VANDRARHEM BULL-AUGUST GÅRD
0722-43 35 89, 0176-560 18
www.bullaugust.se

BLIDÖ HAMNKROG, BLIDÖ
0176-825 99
www.blidohamnrog.se

CARLBERG BED & BREAKFAST, BERGSHAMRA
0176-260 420
www.carlbergbo.se

FEJANS KROG, FEJAN
0176-430 41, www.fejan.se

FRITIDSBYNN KAPELLSKÄRET, RÅDMANSÖ
0176-441 69, 0708-800 838
www.fritidsbyn.se

GRISSEHAMNS GÅRD, GRISSEHAMN
0175-302 52, 070-755 73 51
www.grisslehamngard.se

HOTELL HAVSBADEN, GRISSEHAMN
0175-309 30
www.hotellhavsbaden.se

KVARNUDDEN, GRÄDDÖ
0176-400 50, 0733-833 786,
0739-87 20 03
www.kvarnudden.se

LIDÖ VÄRDHUS, LIDÖ
0176-404 99,
www.lidövardshus.se

LYCKHEM SKÄRGÅRDSPENSIONAT, BJÖRKÖ
0176-940 27 www.lyckhem.nu

LYRAN KONFERENS, MARHOLMEN
0176-20 81 00
www.marholmen.com

SALNÖ GÅRD, VÄDDÖ
0176-931 30
www.salnogard.se

SIARÖFORTET, LJUSTERÖ
08-24 30 90
www.blidosundsbolaget.se

SVEN FREDRIKSSON BED & BREAKFAST, NORRTÄLJE
070-209 42 43
www.svenfredriksson.com

STF VANDRARHEMMET HVILAN, NORRTÄLJE
0176-133 16
www.vandrarhemnorrtaelje.se

VILLA DAGMAR, FURUSUND
070-757 57 46, 076-212 98 97
www.villadagmar.se

WIK BED & BREAKFAST, SÖDERBYKARL
0176-27 03 22, 070-789 69 98
www.wikbnb.se

ÅTELLET I NORRTÄLJE
0176-70 04 50
www.atellet.se

BEST WESTERN THE PUBLIC HOTEL, ÅKERSERGA
08-558 090 00
www.publichotel.se

BOGESUNDSGÅRDEN, VAXHOLM
08-541 322 40
www.bogesundsgarden.se

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com

FINNHAMNS VANDRARHEM
08-542 462 12
www.finnhamn.se

FREDRIKSBORGS HOTELL, VÄRMDÖ
08-541 380 50
www.fredriksborghotel.se

GRINDA VANDRARHEM, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se

MÖJA GÄSTHEM, MÖJA
0709-49 45 20
www.mojagasthem.se

NORRGÅRDEN B&B, INGARS Ö
0708-250 258, 073-357 2674
www.ingmarsonnorrard.se

SANDHAMNS VÄRDHUS, SANDHAMN
08-571 530 51
www.sandhamns-vardshus.se

SANDS HOTELL, SANDHAMN
08-571 530 20
www.sandshotell.se

SVARTSÖ SKÄRGÅRDSHOTELL & VANDRARHEM, SVARTSÖ
08-542 474 00
www.svartsonorra.se

VAXHOLMS B&B, VAXHOLM
0703-725 333
www.vaxholmsbedandbreakfast.se

EKUDDENS VANDRARHEM, GÅLÖ
0707-60 92 90
www.ekuddensvandrarhem.se

FJÄRD LÅNG VANDRARHEM
073-595 53 03
www.enebackens.se

GRUNDETS VANDRARHEM, RÖGRUND
08-571 561 10
www.grundet.se

HÄRINGE SLOTT, VÄSTER HANINGE
08-504 204 40
www.haringeslott.se

LANDSORTS VANDRARHEM, LANDSORT
08-520 341 05,
www.landsort.com

LOTSTORNET & SVEDTILJAS, LANDSORT
08-520 341 11
www.g-mo.se

OAXEN BYGDEGÅRD, MÖRKÖ
070-453 85 33
www.oaxenbygdegard.se

SKÄRGÅRDSHOTELLET, NYNÄSHAMN
08-520 111 20
www.skargardshotellet.com

STF STUDIO LAGNÖ, TROSA
0156-224 70,
www.studiolagno.se

ÅGÅRDEN HOTELL, RESTAURANG & TRÄDGÅRDSBAR, TROSA
0156-400 90
www.agarden-trosa.se

PENSIONAT SOLHEM, MARIEHAMN
+358 18 163 22
www.visitaland.com/solhem

PARK ALANDIA HOTELL, MARIEHAMN
+358 (0)18 141 30
www.parkalandiahotel.com

Stugor

BO & KAJAK, ÖREGRUND
070-280 54 42
www.bokajak.se

EPOKGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-302 00
www.epokgarden.se

KRISTINAS BED & BREAKFAST, ÖSTHAMMAR
070-238 15 46
www.kristinas.se

RÄVSTENS STUGBY, GRÄSÖ
0173-360 18
www.ravsten.se

ÖRSKÄRS FYR, VANDRARHEM & SERVERING
0173-340 21
www.orskarsfyr.se

GRISSEHAMNS MARINA & CAMPING
0175-330 30 (camping)
0175-306 49 (marina)
www.grisslehamnsmarina.se

LIDÖ VÄRDHUS, LIDÖ
0176-404 99
www.lidövardshus.se

LJUSTERÖ SKÄRGÅRDSCENTER
08-542 424 01
www.ljusteroskargardscenter.se

LYCKHEM SKÄRGÅRDSPENSIONAT, BJÖRKÖ
0176-940 27
www.lyckhem.nu

LYRAN KONFERENS, MARHOLMEN
0176-20 81 00
www.marholmen.com

SANDVIKEN CAMPING & HAVSBAD, VÄDDÖ
0176-503 15
www.sandvikencamping.se

FRITIDSBYNN KAPELLSKÄRET, RÅDMANSÖ
0176-441 69, 0708-800 838
www.fritidsbyn.se

DOMARUDDENS FRILUFTSGÅRD, ÅKERSERGA
08-540 208 25
www.domarudden.se

FJÄRDEN
070-832 88 63
www.fjarden.se

GRINDA STUGBY, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se

MÖJA GÄSTHEM, MÖJA
0709-49 45 20
www.mojagasthem.se

STOCKHOLMS SKÄRGÅRDSTUGOR
08-570 231 31
www.skargardsstugor.se

LANDSORTS GÄSTHAMN & STUGOR
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjblomsservice.se

ORNÖ BÅTVARV, ORNÖ
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se

TROSA HAVSBAD, TROSA
0156-124 94
www.trosahavsbad.se

UTÖ STUGA, UTÖ
070-251 01 21
www.utostuga.se

STUGSOMMAR
020-625 625
www.stugsommar.se

Camping

FRITIDSBYNN KAPELLSKÄRET, RÅDMANSÖ
0176-441 69, 0708-800 838
www.fritidsbyn.se

GRISSEHAMNS MARINA & CAMPING
0175-330 30 (camping)
0175-306 49 (marina)
www.grisslehamnsmarina.se

SANDVIKEN CAMPING & HAVSBAD, VÄDDÖ
0176-503 15
www.sandvikencamping.se

TROSA HAVSBAD, TROSA
0156-124 94
www.trosahavsbad.se

Konferens/Bröllop

EPOKGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-302 00
www.epokgarden.se

LEUFSTABRUKS VÄRDHUS & KONFERENS, LÖVSTABRUK
0294-311 22
www.leufstabruckswardshus.se

PENSIONAT ANKARGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-305 12
www.ankargarden.se

RÄVSTENS STUGBY, GRÄSÖ
0173-360 18
www.ravsten.se

STRANDHOTELLET I ÖREGRUND
0173-316 00
www.strandhotellet.nu

FEJANS KROG, FEJAN
0176-430 41
www.fejan.se

LIDÖ VÄRDHUS, LIDÖ
0176-404 99
www.lidövardshus.se

LYRAN KONFERENS MARHOLMEN, NORRTÄLJE
0771-16 17 00 (bokningen)
www.lyrankonferens.se

NORR MALMA HB, SVANBERGA
070-370 33 91
www.fyrspann.se

SALNÖ GÅRD, VÄDDÖ
0176-931 90
www.salnogard.se

SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com

ARTIPELAG, VÄRMDÖ
08-570 130 00
www.artipelag.se

BEST WESTERN THE PUBLIC HOTEL, ÅKERSBERGA
08-558 090 00
www.publichotel.se

BULLANDÖ KROG, VÄRMDÖ
08-571 458 54
www.bullandokrog.se

BOGESUNDSGÅRDEN, VAXHOLM
08-541 322 40
www.bogesundsgarden.se

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com

DOMARUDDENS FRILUFTSGÅRD, ÅKERSBERGA
08-540 208 25
www.domarudden.se

FREDRIKSBORGS HOTELL, VÄRMDÖ
08-541 380 50
www.fredriksborghotel.se

GRINDA VÅRDSHUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se

MÖJA GÄSTHEM
0709-49 45 20
www.mojagasthem.se

NJUTA SPA, NACKA STRAND
08-21 21 68, 0707-21 21 26
www.njutaspa.se

SAILING EVENTS, VÄRMDÖ
08-571 471 00
www.sailingevents.se

SANDS HOTELL, SANDHAMN
08-571 530 20
www.sandshotell.se

SEGELFARTYGET T/S CONSTANTIA
070-577 32 33
www.constantia.se

ÅVENTYRENS Ö, ÅKERSBERGA
08-540 881 16
www.aventurenso.se

GRUNDETS VANDRARHEM, RÖGRUND
08-571 561 10
www.grundet.se

HÄRINGE SLOTT, VÄSTER HANINGE
08-504 204 40
www.haringeslott.se

LAGNÖ STUDIO, TROSA
0156-224 70
www.studiolagno.se

LANDSORTS VANDRARHEM
08-520 341 05
www.landsort.com

LOTSTORNET & SVEDTILJAS, LANDSORT
08-520 341 11
www.g-mo.se

PARK ALANDIA HOTELL, MARIEHAMN
+358 (0)18 141 30
www.parkalandiahotel.com

Grupp- och ledarskapsutveckling

ÅVENTYRENS Ö, ÅKERSBERGA
08-540 881 16
www.aventurenso.se

Sjötaxi/båtturer

BLIDÖSUNDSBOLAGET
08-34 30 90
www.blidosundsbolaget

CATCH & RELAX, VAXHOLM
08-544 913 20, 070-509 61 11
www.catchrelax.se

ENSKÄRS SJÖTRANSPORT, RÅDMANSÖ
070-692 83 83
www.enskarssjotransport.se

GRÄSKÖ ARKIPELAGSERVICE, GRÄSKÖ
070-845 58 63

LÖPARÖ MARINA, BERGSHAMRA
0176-26 43 25, 070-272 17 72
www.loparomarina.se

GUSTAFS TAXIBÅTAR & EVENTS
TAXIBÅTARNA M/S DIANA, M/S VIDAR, M/S THE BAY STOCKHOLM
0739-81 67 70
www.gustafstaxibatar.se
facebook.com/GustafsTaxiboats

HUB PROJECTS
070-575 60 70
www.sjotransporter.se

PER ELIASSONS SJÖTJÄNST
070-660 03 62
www.per-eliasson.se

ROSLAGENS SJÖTRAFIK, SANDHAMN
070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se

SEGELFARTYGET T/S CONSTANTIA
070-577 32 33
www.constantia.se

SOLBERGA GÅRD, RUNMARÖ
08-571 520 61
www.solbergagard.nu

SKÄRGÅRDSSTJÄNSTER, YXLAN
070-537 90 19
www.taxibat.nu

TROSA REDERI
073-655 18 21
www.trosarederi.se

TRÅLHAVETS REDERI M/S RÖDLÖGA, ÖSTERSKÅR
08-540 863 80
www.rodloga.com

TUR TILL SJÖSS HC AB, ÅKERSBERGA
0760-835 082 el
0704-239 704 (maj-sep)
0043-6991-942 68 54 (okt-apr)
www.turtillsjoss.com

UTÖ REDERI AB
08-679 58 30 (turupplysning)
08-571 546 10 (godsbokning)
08-501 570 25 (kontoret)
www.utorederi.se

WAXHOLMSBOLAGET
08-679 58 30 (turupplysning)
www.waxholmsbolaget.se

Fiske/fisketurer

CATCH & RELAX, VAXHOLM
08-544 913 20, 070-509 61 11
www.catchrelax.se

DOMARUDDENS FRILUFTSGÅRD, ÅKERSBERGA
08-540 208 25
www.domarudden.se

RÅVSTENS STUGBY, GRÄSÖ
0173-360 18
www.ravsten.se

SKÄRGÅRDSGUIDERNA
070-512 04 05
www.skargardsguiderna.se

STHLM KITEBOARDCENTER, DALARÖ
070-046 40 42
www.kiteboardcenter.se, facebook.com/kiteboardcenter

TUR TILL SJÖSS HC AB, ÅKERSBERGA
0760-835 082 el
0704-239 704 (maj-sep)
0043-6991-942 68 54 (okt-apr)
www.turtillsjoss.com

ÅLANDS JAKT & FISKEMUSEUM, ECKERÖ
+358 (0)18 382 99
www.jaktfiskemuseum.ax, facebook.com/jaktfiskemuseum

Charter/event

CATCH & RELAX, VAXHOLM
08-544 913 20, 070-509 61 11
www.catchrelax.se

EREVENT, FEJAN
073-970 81 18, 070-297 91 32
www.erevent.se

GUSTAFS TAXIBÅTAR & EVENTS
TAXIBÅTARNA M/S DIANA, M/S VIDAR, M/S THE BAY STOCKHOLM
0739-81 67 70
www.gustafstaxibatar.se, facebook.com/GustafsTaxiboats

HUB PROJECTS
070-575 60 70
www.sjotransporter.se

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66,
www.idoborg.se

LINJETTCHARTER, NORRTÄLJE
0176-23 05 15, 070-571 85 50
www.linjettcharter.se

NORR MALMA HB, SVANBERGA
070-370 33 91
www.fyrspann.se

OUT SEGELINGSEVENEMANG, VAXHOLM
08-618 00 80
www.out.se

SANDS HOTELL, SANDHAMN
08-571 530 20
www.sandshotell.se

SAILING EVENTS, VÄRMDÖ
08-571 471 00
www.sailingevents.se

SEGELFARTYGET T/S CONSTANTIA
070-577 32 33
www.constantia.se

SANDKILEN HELMI, BLIDÖ
070-609 01 34, 070-246 03 48,
070-496 10 91
www.helmi.se

STOCKHOLMS GUIDEBYRÅ
TRÅLHAVETS REDERI M/S RÖDLÖGA, ÖSTERSKÅR
08-540 863 80
www.rodloga.com

TUR TILL SJÖSS HC AB, ÅKERSBERGA
0760-835 082 el
0704-239 704 (maj-sep)
0043-6991-942 68 54 (okt-apr)
www.turtillsjoss.com

VAXHOLMS BRYGGHUS, RINDÖ
072-300 00 46
www.vaxholmsbryggus.se

Kitesurfing/surfing

STHLM KITEBOARDCENTER, DALARÖ
070-046 40 42
www.kiteboardcenter.se
facebook.com/kiteboardcenter

Seglingsturer

OUT SEGELINGSEVENEMANG, VAXHOLM
08-618 00 80
www.out.se

SANDKILEN HELMI
070-609 01 34, 070-246 03 48
www.helmi.se

Seglingskurser

STHLM KITEBOARDCENTER, DALARÖ
070-046 40 42
www.kiteboardcenter.se
facebook.com/kiteboardcenter

Båtuthyrning

HUB PROJECTS
070-575 60 70
www.sjotransporter.se

RÅVSTENS STUGBY, GRÄSÖ
0173-360 18
www.ravsten.se

SKÄRGÅRDSGUIDERNA
070-512 04 05
www.skargardsguiderna.se

TUR TILL SJÖSS HC AB, ÅKERSBERGA
0760-835 082 el
0704-239 704 (maj-sep)
0043-6991-942 68 54 (okt-apr)
www.turtillsjoss.com

Lägerverksamhet

ÅVENTYRET VÄSSARÖ
0173-371 19
www.aventuretvasvaro.se

MÖJA GÄSTHEM, MÖJA
0709-49 45 20
www.mojagasthem.se

SEGELFARTYGET T/S CONSTANTIA
070-577 32 33
www.constantia.se

Kajak/kanot

BO & KAJAK, ÖREGRUND
070-280 54 42
www.bokajak.se

BLIDÖ KAJAKUTHYRNING
073-600 15 14
www.blidokajak.se

ERKAJAK, FEJAN
073-970 81 18, 070-297 91 32
www.erkajak.se

GRINDA GÄSTHAMN, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se

HEMVIKEN KAJAK, LJUSTERÖ
076-711 90 44
www.hemvikenkajak.se

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se

INGMARSÖ KAJAKUTHYRNING
08-542 463 63, 0735-52 35 08
www.ingmarsokajak.se

KAJAK & UTELIV, RÅDMANSÖ
0176-403 15
www.kajak-uteliv.com

LIDÖ VÄRDHUS, LIDÖ
0176-404 99
www.lidövärdshus.se

NORRA STAVSUDDA HANDEL
08-571 650 78
www.stavsudda-handel.se

SOLBERGA GÅRD, RUNMARÖ
08-571 520 61
www.solbergagard.nu

TROSA HAVSBAD, TROSA
0156-124 94
www.trosahavsbad.se

VAXHOLMS BRYGGHUS, RINDÖ
072-300 00 46
www.vaxholmsbryggghus.se

Spa/relax

JENNYS DAGSPA, NORRTÄLJE
www.bokadirekt.se
www.jennysdagspa.se

KAFE WILMA, ÖREGRUND
0173-300 31
www.kafewilma.se

MARELD SPA, MARHOLMEN
0176-20 81 00
www.marholmen.com

NJUTA SPA, NACKA STRAND
08-21 21 68
www.njutaspa.se

Hudvårdssalong

NJUTA SPA, NACKA STRAND
08-21 21 68
www.njutaspa.se

Yoga

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se

STUDIO KARMA, NORRTÄLJE
0176-20 93 23
www.studiokarma.se

Badtunna/bastu

DOMARUDDEN, ÅKERSEGA
08-540 208 25
www.domarudden.se

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com

LANDSORTS GÄSTHAMN & STUGOR
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomsservice.se

RÄVSTENS STUGBY, GRÄSÖ
0173-360 18
www.ravsten.se

Gokart

GOKART FÖR ALLA, MALSTA
0176-22 62 62
www.gokartforalla.se

Minigolf/golf

GRISSEHAMNS MARINA & CAMPING
0175-330 30 (camping)
0175-306 49 (marina)
www.grisslehamnsmarina.se

LYRAN KONFERENS, MARHOLMEN
0176-20 81 00
www.marholmen.com

TROSA HAVSBAD, TROSA
0156-124 94
www.trosahavsbad.se

Cykel

BO & KAJAK, ÖREGRUND
070-280 54 42
www.bokajak.se

CARLBERG BED & BREAKFAST, BERGSHAMRA
0176-260 420
www.carlbergbo.se

FORSMARKS VÄRDHUS, FORSMARK
0173-501 00
www.forsmarksvardshus.se

LANDSORT GÄSTHAMN OCH STUGOR
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomsservice.se

ORNÖ BÅTVARV, ORNÖ
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se

SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se

SVARTSÖ SKÄRGÅRDSHOTELL & VANDRARHEM, SVARTSÖ
08-542 474 00
www.svartsonorra.se

VANDRARHEMMET HVILAN, NORRTÄLJE
0176-133 16
www.vandrarhemnorrtalje.se

Gårdsbutik

NEDERGÅRDEN, SÖDRA STAVSUDDA
070-516 54 04
www.nedergarden.com

Butik/ekomat

STUDIO KARMA, NORRTÄLJE
0176-20 93 23
www.studiokarma.se

Ridning

Ö-TÖLT, INGARSÖ
0708-250 258
www.otolt.se

Körning med häst/vagn

NORR MALMA HB, SVANBERGA
070-370 33 91
www.fyrspann.se

Livsmedel

COOP KONSUM ÖSTHAMMAR
0173-108 64
www.coop.se

COOP KONSUM ÖREGRUND
010-741 27 30
www.coop.se

COOP KONSUM, TROSA
010-741 46 90
www.coop.se

GRINDA LANTHANDEL, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se

HARÖ LIVS, GUMMERHOLMEN-HARÖ
08-571 571 91
www.harolivs.se

INGMARSÖ LIVS, INGARSÖ
08-542 460 20
ingmarso.livs@telia.com

ICA NÄRA KASTBERGS, HÅLLNÄS
0294-220 05
www.ica.se

ICA NÄRA, ÖREGRUND
0173-313 10
www.ica.se

ICA BLIDÖ, BLIDÖ
0176-820 37

ICA BAROMETERN, BJÖRKÖ
0176-930 04
www.ica.se/barometern

ICA GRÄDDÖ SKÄRGÅRDSHANDEL
0176-400 12

ICA TORGET SKÄRPLINGE
0294-102 55
www.ica.se

ICA VÄDDÖ KASSEN, ÄLMSTA
0176-778 80

ICA NÄRA GUNS LIVS, NÄMDÖ
08-571 560 17
www.gunslivs.se

LANDSORTS GÄSTHAMN & STUGOR
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomsservice.se

NORR MALMA HB, SVANBERGA
070-370 33 91
www.fyrspann.se

NORRA STAVSUDDA HANDEL
08-571 650 78
www.stavsudda-handel.se

NÄTTARÖ LIVS, NÄTTARÖ
08-520 400 15

SPILLERSBODA LANTHANDEL
0176-22 10 01
www.spillersbodalanhandel.se

SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se

SKANSHOLMENS SJÖKROG, HÖLÖ
08-551 550 66
www.skansholmen.com

SKÄRGÅRDSHANDELNA
www.skargardshandlarna.se

Kiosk

DOMARUDDENS FRILUFTSGÅRD, ÅKERSEGA
08-540 208 25
www.domarudden.se

Apotek/systemombud

SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se

Postombud

SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se

Bageri

BETTANS HEMBAGERI, GIMO
0173-120 20
www.bettanshembageri.se

KAFE WILMA, ÖREGRUND
0173-300 31
www.kafewilma.se

KAFE TRE PRALINER, NORRTÄLJE
0176-125 50
www.trepraliner.se

NILSSONS BAGERI, TROSA/NYKÖPING
0156-123 94 (Trosa),
0155-212 325 (Nyköping)
www.mekakonditori.se

Hantverk/inredning/ present

ATELJÉN RAMVERKSTAN, ÖSTHAMMAR
070-357 03 03
Glas – Ram – Tryck
**A-K: S PRESENT & HEMTEXTIL,
ÖSTHAMMAR**
0173-212 04
BREVIKSOGEN, RÅDMANSÖ
0176-428 06
CARINAS KÄRA TING, SKÄRPLINGE
0176-931 90
www.facebook.com/carinas.kara
www.carinaskarating.se
CELIAS, ÖREGRUND & SKÄRPLINGE
0707-20 36 48
www.celias.se
FORMLYCKA, ÖREGRUND
073-352 13 33
www.formlycka.se
FÄRDIGHUSET/N60, ÖREGRUND
0173-300 53
www.facebook.com/North60
**GUSTAVSBERGS PORSLINSFABRIK,
VÄRMDÖ**
08-570 35 663
www.gustavsbergsporslinsfabrik.se
HANTVERKETS HUS, LÖVSTABRUK
0294-311 17
www.hantverketshus.se
HANTVERKET, ÖREGRUND
Strandgatan 8
facebook.com/hantverketoregrund
KULANS BOD & GALLERI, BLIDÖ
070-517 12 53,
www.kulan.org
LEUFSTA HANDKRAFT, SKÄRPLINGE
0294-233 43
www.leufstahandkraft.se
MAUDS HEMSLÖJD, RÅFSNÄS
0176-403 92
NEDERGÅRDEN, SÖDRA STAVSUDDA
070-516 54 04
www.nedergarden.com
SUNDBODEN, ÖREGRUND
0173-133 64, 0709-46 84 18
www.sundboden.se
SKÄRGÅRDSHANTVERK, GRISSLEHAMN
070-331 24 10
www.skargardshantverk.n.nu
SKÄRGÅRDSFRÖJD, VÄRMDÖ
070-773 47 44
skargardsfrojd@hotmail.com
SOLBERGA GÅRD, RUNMARÖ
08-571 520 61
www.solbergagard.nu
**SJÖPRICKEN KERAMIKVERKSTAD,
LANDSORT**
08-520 341 05, 073-231 90 01
www.landsort.com
**ÅLANDS JAKT & FISKEMUSEUM,
ECKERÖ**
+358 (0)18 382 99
www.jaktfiskemuseum.ax,
facebook.com/jaktfiskemuseum

Loppis/antikt

EPOKGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-302 00
www.epokgarden.se
SOLBERGA GÅRD, RUNMARÖ
08-571 520 61
www.solbergagard.nu

Galleri/Konst

SKÄRGÅRDSHANTVERK, GRISSLEHAMN
070-331 24 10
www.skargardshantverk.n.nu
SKÄRGÅRDSFRÖJD, VÄRMDÖ
070-773 47 44
skargardsfrojd@hotmail.com
**ÅLANDS JAKT & FISKEMUSEUM,
ECKERÖ**
+358 (0)18 382 99
www.jaktfiskemuseum.ax
facebook.com/jaktfiskemuseum

Museum

**ALBERT ENGSTRÖMMUSEET,
GRISSLEHAMN**
0176-308 90
www.albertengstrom.se
ARTIPELAG, VÄRMDÖ
08-570 130 00
www.artipelag.se
BATTERI ARHOLMA
KUSTFÖRSVARSMUSEUM, ARHOLMA
0176-560 40
www.batteriarholma.se
FORSMARKS KRAFTVERK
0173-500 15
www.vattenfall.se/forsmark
ORNÖ MUSEUM, ORNÖ
070-796 18 18
www.ornomuseum.se
ROLAND SVENSSON MUSEET, MÖJA
070-553 973 23
www.moja.nu/roland-svensson-
museet
SIARÖFÖRTET, LJUSTERÖ
08-24 30 90
www.blidosundsbolaget.se
SJÖFARTSMUSEET, ÄLMSTA
0176-502 59
www.sjofartsmuseet.se
MUSEET HAMN, FISKSÄTRA
08-570 311 10
www.hamnmuseum.se
MÖJA HEMBYGDSMUSEUM, MÖJA
0705-73 83 13
www.hembygd.se/stockholm/moja
SEGELFARTYGET T/S CONSTANTIA
070-577 32 33
www.constantia.se
SKÄRGÅRDSMUSEET, STAVSNÄS
08-571 502 14
www.skargardsmuseet.org
VAXHOLMS FÄSTNINGENS MUSEUM
08-541 718 90 (info),
08-541 333 61 (bokning)
www.vaxholmsfastning.se

SJÖKVARTERET, MARIEHAMN
+358 (0)18 160 33
www.sjokvarteret.com
**ÅLANDS FOTOGRAFISKA MUSEUM,
KASTELHOLM**
+358 (0)18 439 64,
(0)457 059 59 67
www.alandsfotografiskamuseum.
com
ÅLANDS JAKT & FISKEMUSEUM, ECKERÖ
+358 (0)18 382 99
www.jaktfiskemuseum.ax
facebook.com/jaktfiskemuseum

Gästhamn

FRITIDSBYNN KAPELLSKÄRET
070-880 08 38
www.fritidsbyn.se
GRISSLEHAMNS MARINA & CAMPING
0175-330 30 (camping),
0175-306 49 (marina)
www.grisslehamnsmarina.se
GRINDA VÄRDSHUS
08-542 494 91
www.grinda.se
INGMARSÖ KAJAKUTHYRNING
08-542 463 63, 0735-52 35 08
www.ingmarsokajak.se
LANDSORTS GÄSTHAMN & STUGOR
08-520 341 20, 0709-562 561
www.sjoblomsservice.se
LIDÖ VÄRDSHUS
0176-404 99
www.lidovardshus.se
NYNÄSHAMNS GÄSTHAMN
08-520 116 35
www.nynashamn.se/gasthamn
ORNÖ BÅTVARV
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
SKANSHOLMENS SJÖKROG, MÖRKÖ
08-551 550 66
www.skansholmen.com
TROSA GÄSTHAMN
0156-161 11, 070-227 36 31
www.trosagasthamn.se

Marina/Varv

BERGSHAMRA VARV, BERGSHAMRA
0176-26 20 68
www.bergshamravarv.se
DYVIKS MARINA, ÅKERSBERGA
08-543 543 00
www.dyvik.se
GRISSLEHAMNS MARINA
0175-306 49
www.grisslehamnsmarina.se
GRÄDDÖ MARINA, RÅDMANSÖ
0176-409 00
www.graddomarina.se
**KANHOLMSFJÄRDENS MARINA,
DJURHAMN**
08-571 631 64
www.kanholmsfjardensmarina.se
DREVDELAR, SKÄRPLINGE
070-224 66 48
www.drevdelar.se

ORNÖ BÅTVARV, ORNÖ
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
SALTÖ MARIN, OXELÖSUND
0155-329 30
www.saltomarin.se
SVINNINGE MARINA, ÅKERSBERGA
08-540 631 55
www.svinningemarina.se
ÖREGRUNDS BÅTVARV, ÖREGRUND
0173-304 23
www.oregrundsbatvarv.se

Turistbyråer

DESTINATION DALARÖ
08-501 508 00
www.dalaro.se
MUSKÖ TURISTBYRÅ
08-500 454 10
www.ludvigsborg.se
MÖJA TURISM
08-571 640 53
www.mojaturistinfo.se
NYKÖPINGS TURISTBYRÅ
0155-24 82 00
www.visitnykoping.se
NYNÄSHAMNS TURISTBYRÅ
08-520 737 00
www.visitnynashamn.se
NÄTTARÖ TURISTBYRÅ
08-520 400 55
turistbyra@nattaro.se
ORNÖ TURISTBYRÅ
08-501 563 05
www.orno.se
OXELÖSUNDS TURISTBYRÅ
0155-383 50
www.visitoxelosund.se
TROSA TURISM
0156-522 22
www.trosa.com
UTÖ TURISTBYRÅ
08-501 574 10
www.utoturistbyra.se
VAXHOLMS TURISTBYRÅ
08-541 314 80
VISIT ROSLAGEN
0767-650 660
www.roslagen.se
VISIT VÄRMDÖ
08-570 346 09
www.varmdo.se
VÄDDÖBYGDENS TURISTINFORMATION
0176-20 89 00
www.vaddobygden.se
LÖVSTABRUKS TURISTINFORMATION
0295-202 20,
0295-214 06 (bokning)
www.vallonbruken.nu,
www.bokauppland.se
ÅLANDS TURISTFÖRBUND
+358 (0)18 240 00
www.visitaland.com

Skräddarsydda paket

BO & KAJAK, ÖREGRUND
070-28 05 442
www.bokajak.se

SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com

Sjöpolisen

SJÖPOLISEN I STOCKHOLMS LÄN
010-563 73 26
TIPS TILL SJÖPOLISEN 114 14
www.polisen.se
www.batsamverkan.se

Sjöräddningen

(**VID ALLVARLIG OLYCKA RING 112**)
Arkösund, 0705-80 81 24
Möja, 0705-80 81 22
Räfsnäs, 0705-80 81 18
Trosa, 0705-80 81 23
Stockholm, 0705-80 82 01
Öregrund, 0705-80 81 17

Övrigt

Allsång
GRIGGEBO BERGTÄKT, HÄLLNÄS
www.griggebobergtakt.se

Arkitekt
KREAPLAN ARKITEKTKONTOR, ÖSTHAMMAR,
0173-100 10
www.kreaplan.se

Barnkläder
GARIGEN, NORRTÄLJE
076-881 81 21
www.garigen.se

Bergsprängning
NJ MARK
070-602 32 42

Bilar
CLUBCAR ELBILAR, VALLENTUNA
08-10 82 83
www.clubcar.se

Bio
STUDIO LAGNÖ, TROSA
0156-224 70,
www.studiolagno.se

Blommor
BLOMSTERSNÄCKAN, NYNÄSHAMN
08-520 218 50
www.blomstersnackan.com
FURUSUNDS HANDELSTRÄDGÅRD
0176-803 90
www.furusundshandelsträdgård.nu
LÖVSTABRUKS TRÄDGÅRDSMÄSTERI
073-739 12 22
www.lövstabruksträdgård.nu
VÄXPLOTS NYBYN, FINSTA-RIMBO
0175-606 44
www.vaxplatsnybyn.com

Bokhandel
ROSLAGENS BOKHANDEL, NORRTÄLJE
0176-199 70
www.roslagensbokhandel.se

Bryggeri
LÖVSTAÖLETS VÄNNER, LÖVSTABRUK
070-275 04 11
www.lovstaolet.org

Bryggor
HESSELIUS BYGG & EL, STOCKHOLM
070-533 76 06
www.sjotransporter.com
MARINFLYTBRYGGAN, SPILLERSBODA
0176-22 16 35
www.marinflytbryggan.se
ROTHOLMA SÅG, HERRÅNG
0708-26 10 50
www.stenkistor.com
SJÖMASKINER, KATRINEBERG
08-500 404 00
www.sjomaskiner.com

**Bryggor/fastighets-
service/allt-i-allo**
NMS MARIN, VÄSTERHANINGE
0708-753 878
www.nmsmarin.se

Bränneri
NORRTÄLJE BRENNERI, LOHÄRAD
0176-22 71 30
www.norrteljebrenneri.se

Bygg
BEIJER BYGGMATERIAL, ÖSTHAMMAR
075-241 29 80
www.beijerbygg.se
FROMS BYGG, NORRTÄLJE
070-770 03 08
GRÄDDÖ BYGG & SNICKERI, GRÄDDÖ
070-723 41 20
www.graddobygg.se
MAGNUS FALK ENTR, ÖSTHAMMAR
0173-500 25
www.falkentreprenad.com
NIKLAS GUSAVSSON BYGG, XPLAN
0768-81 61 77
www.ngbygg.se
**NILS SCHÖNBERGS BYGG &
FASTIGHETSSERVICE, BERGSHAMRA**
0176-26 05 21, 0709-260 521
www.schonbergsbygg.se
SÄLLSTRÖM BYGG, BERGSHAMRA,
0708-26 13 34
www.sallstrombygg.se

Båtar/båtbyggeri
**ERIKSSONS BYGGERI &
BÅTBYGGARSKOLA, INGMARSÖ**
08-542 461 36

Båtar/Båttillbehör
BÅTMAGNETEN, VÄRMDÖ
08-571 685 70
www.batmagneten.se
**LÖTENS MEKANISKA/DREVDALAR,
SKÄRPLINGE**
070-224 66 48
www.drevdelar.se

Bärgning
**AB BILBÄRGARNA I ROSLAGEN/FALCK
RÄDDNINGSKÅR**
0176-184 80, 020-38 38 38
www.roslagsassistans.se

Catering/Servering
BULLANDÖ KROG, VÄRMDÖ
08-571 458 54
www.bullandokrog.se
SIR PERCYS CATERING, SIMPNÄS
0176-525 12, 070-175 91 88
www.sirpercyscatering.se
SKÄRGÅRDS CATERING, GRÄSÖ
073-971 51 12, 072-324 73 33
www.skargardscatering.se
TRE PRALINER, NORRTÄLJE
0176-125 50
www.trepraliner.se

Dynor
HELÉNS LÄDERSMEDJA, GIMO
070-545 57 83
www.ladersmedjan.se

Däck/verkstad
SVENNES DÄCKSERVICE, HÄLLNÄS
0294-220 37
VAXHOLMS DÄCK
08-541 335 50
www.vaxholmsdack.se

Ekologiskt kött
LÖTENS GÅRD, SKÄRPLINGE
0294-107 57
www.lotensgard.se

El
ELTJÄNST KARLBOM, ÖSTHAMMAR
0173-217 44
www.elkedjan.se
GRÄDDÖ ELINSTALLATIONER
0709-556 636
www.graddoel.se
HESSELIUS BYGG & EL AB
070-533 76 06
www.sjotransporter.com
ELGUBBEN, DJURHAMN
0708-11 12 03, www.el-gubben.se

Entreprenad/markarbeten
**SÖREN GUSTAVSSON ENTR,
ÖSTHAMMAR**
070-222 02 02
www.sorengustavssonentreprenad-
osthammar.clearsearch.se

Fastigheter/mäklare
DALARÖ SKÄRGÅRDSFÖRMEDELING
08-501 518 80
www.dalaroskargard.se
VASALLEN, RINDÖ HAMN
www.rindohamn.se

Festlokal/bygdegård
**LÖVSTABRUKS BYGDEGÅRD
/SKOLGÅRDEN, LÖVSTABRUK**
0294-311 29
www.bygdegardarna.se/
leufstabruk
OAXEN BYGDEGÅRD, MÖRKÖ
070-453 85 33
www.oaxenbygdegard.se

RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD, GRÄDDÖ
0176-406 09
www.radmanso-bygdegard.se

Fisk/skaldjur/rökeri
KALLES FISK, HÄLLNÄS
0294-231 10, 070-551 39 58
www.kallesfisk.nu
HÄLLSTRANDS FISK, HÄLLNÄS
070-544 85 56, 0294-233 19
www.hallstrandsfisk.se
P-G PERSSONS FISKERI, HÄLLNÄS
0294-303 47, 073-035 80 71

Frisör
FORMA, ÖSTHAMMAR
070-297 58 33
www.formafrisor.se
GRÄSÖ KLIPPBOD, GRÄSÖ
0173-362 03
www.grasoklippbod.se
**HOVDEGÅRDS HERRFRISERING,
ÖSTHAMMAR**
0173-101 70, 070-551 01 70
HÅRATELJÉN, ÖSTHAMMAR
073-915 99 18
www.facebook.com/hårateljén
SKÖNHETSHÖRNAN, ÖSTHAMMAR
070-405 41 79
www.facebook.com/
skönhetshörnan

Färg
FLÜGGER FÄRG, NORRTÄLJE
0176-20 61 00,
www.flugger.com

Färg/Golv
**NORDSJÖ IDE & DESIGN,
ÖSTHAMMAR**
0173-212 35, 070-787 87 68
www.roslagensgolv.se

**Garn/sybehör/
presenter/inredning**
GARN & AFFÄREN, NORRTÄLJE
0176-146 55
www.inorrtelje.se

Glas
GLASKLART, ÖSTHAMMAR
0173-109 95
www.glasklart.se

Grill/utekök
SPISDOKTORN, ARNINGE
08-540 203 95
www.spisdoktorn.se

Grus/jord
**JIDSTRANDS ENTREPRENAD AB,
BLIDÖ**
070-562 33 88
**REDERI AB SKÄRGÅRDSGRUS,
GÄLLNÖ**
08-570 331 95,
070-571 95 80
www.skargardsgrus.se
SKÄRPLINGE GRUS
070-312 31 32
www.sigbritt.se

WETERBERGS GRUS, DJURHAMN
070-349 22 04
www.nordanvind.se

Guldsmed
GULDSMEDERNA, NORRTÄLJE
0176-156 56
www.guldsmederna.se
PORATHS GULD, NORRTÄLJE
0176-101 62
www.guld.net

Hembygdsförening
LÖVSTA BYGDERÅD, LÖVSTABRUK
0294-340 31
www.leufstabruksarkiv.se

Hydraulik
ÖSTHAMMARS INDUSTRIHYDRAULIK
0173-25 28 50
www.industrihydraulik.se

Hälsa
BLOMQVISTS MEDICINSKA
FOTVÅRDSMOTTAGNING, ÖSTHAMMAR
072-702 14 62
www.blomqvists-fotvard.se
**VERONICA ANDERSSON, ÅTERFÖR-
SÄLJARE ALPNAERING, ÖSTHAMMAR**
072-572 07 11
www.verosalpnaering.studio.nu

Järn/färg
ÖREGRUNDS JÄRN & FÄRG
0173-300 48

Järngjuteri
ALUNDA JÄRNGJUTERI
0174-101 94
www.alundajarngjuteri.se

Kamin/spis
ELDABUTIKEN, NORRTÄLJE
0176-142 00
www.soderlindsvedspisar.se
SPISDOKTORN, ARNINGE
08-540 203 95
www.spisdoktorn.se

Kartor
UTEMEDIA
www.utemedia.se

Kläder
BRÄNNVINSMAGASINET, NORRTÄLJE
0176-108 58
www.brannvinsmagasinet.se
CELIAS, ÖREGRUND & SKÄRPLINGE
0707-20 36 48
www.celias.se
4WORK YRKESKLÄDER, NORRTÄLJE
010-199 35 30
www.4work.se
MUSKOT FASHION, ÖREGRUND
www.muskotfashion.se

Körskola
CONNYS TRAFIKSKOLA, ÖSTHAMMAR
070-631 52 15, 0173-461 50
www.connystrafikskola.se

Lås
LÅSSERVICE, ÖSTHAMMAR
0173-108 95

Lägenheter
ROSLAGSBOSTÄDER
0176-20 75 00
www.roslagsbostader.se
ÖSTHAMMARSHEM
0173-425 50
www.osthammarshem.com

**Maskinuthyrning/
markarbeten**
GEAB, ÖSTHAMMAR
0173-109 95
www.glasklart.se

Måleri
**STRÖMBERGS RÖDFÄRGMÅLNING,
ÖSTHAMMAR**
070-592 15 31
christer_stromberg@hotmail.se
VIKLUNDS MÅLERI AB, RÅDMANSÖ
0176-22 50 89, 070-533 21 05
www.viklundsmaleri.com
ÖSTERGÅRDENS MÅLERI, HARGSHAMN
070-282 62 15

Måleri/hustvätt
SMEDBERGS MÅLERI, HALLSTAVIK
070-324 28 15

Nationalpark
GOTSKA SANDÖN/LÄNSSTYRELSEN
016-15 05 65
www.gotskasandon.se

Naturum
NATURUM STENDÖRREN
0155-26 31 80
www.naturumstendorren.se

Ost/delikatesser
OSTMAKERIET, RINDÖ
070-726 60 59
www.ostmakeriet.se
ÖREGRUNDS SKAFFERI, ÖREGRUND
070-264 06 04

Porslin/inredning
GUSTAVSBERGS PORSLINSFABRIK
08-570 35 663
www.gustavsbergsporslinsfabrik.se

Radiokanal
SKÄRGÅRDSRADION 90,2
08-506 121 90
www.skargardsradion.se

Reklam
JMR REKLAM, SKÄRPLINGE
070-894 96 66
www.jmr-reklam.com

Schakt
GRÄSÖ SCHAFT, ÖREGRUND
070-594 55 64, 070-356 40 13

Staket/stängsel
DELKA PRODUKTER, HARGSHAMN
0173-230 77
www.delka.se

Stiftelse
STIFTELSEN LEUFSTA
0294-310 97, 310 70
www.lovestabruk.nu

Städning
HUSTOMTEN LARSSON, ÖSTHAMMAR
070-530 29 61

Second Hand
MALINS SECONDHAND, ÖSTHAMMAR
0173-463 49
www.malinssecondhand.se

Sjökort/kompasser
PAPPERSTUGAN, ÄLMSTA
0176-523 69
www.pappersstugan.com
HUB PROJECTS
070-575 60 70
www.sjotransporter.se
SJÖENTREPRENADER, INGMARSÖ
070-347 49 01
www.sjoentreprenader.se
SKÅN SJÖ FRAKT AB, NÄMDÖ
08-571 590 40, 070-750 90 90
UTÖ REDERI AB
08-679 58 30 (turupplysning)
08-571 546 10 (godsbokning)
08-501 570 25 (kontoret)
www.utorederi.se

Skadeservice
SKADESERVICE I ÖSTHAMMAR
0173-211 15 (jourtelefon)
www.skadeservice.se

Skrothämtning
SKROT & METALLUPPKÖPAREN
070-696 25 21

Smycken
**CLAUDIA PIELBUSCH JEWELRY,
GRÄDDÖ**
www.claudiap.se
PÄRLMAKERIET, RÅDMANSÖ
0739-526 189
www.parlamakeriet.se

Solsegel/vindskydd
OPTIMISTEN
073-615 20 85
www.optimisten.se

Strumpor/underkläder
SOMMARBACKENS ULLBOD
0221-516 79,
www.ullboden.se

Såg/snickeri
BERGSHAMRA SÅG & SNICKERI
0176-26 02 10
www.bergshamrasag.se

Sällskap/föreningar
**VETERANTRAKTORKLUBBEN,
NORRTÄLJE**
www.veterantraktorklubben.nu
VÄNFÖRENINGEN S/S NORRTÄLJE
www.ssnorrtelje.se/vanforeningen

Tandläkare
TANDHÖRNAN, ÖSTHAMMAR
0173-106 07
www.tandhornan-praktikertjanst.se
**ENGLESSONS TANDLÄKARPRAKTIK,
ÖSTHAMMAR**
0173-104 98

Taxi/buss
FRÖTUNA TAXI & BUSS, RÅDMANSÖ
0176-26 90 65
www.frotunataxiobuss.se

Trädgårdsmaskiner
ENBO MOTOR, SKÄRPLINGE
0294-221 51
www.enbomotor.se

Utbildning
**ERIKSSONS BYGGERI &
BÅTBYGGARSKOLA, INGMARSÖ**
08-542 461 36
FRILUFTSGYMNASIE, NORRTÄLJE
08-758 25 46
www.friluftsgymnasiet.com
SJÖSKOLAN PÅ BECKHOLMEN
08-661 09 09
www.sjoskolan.se

Utemöbler
KARLAVAGNEN, ÖSTHAMMAR
070-687 18 76
www.osthammarsjarn.se
SVANTES BÄNKBORD, ÖSTHAMMAR
070-363 27 59
www.svantesbankbord.se

Vattenteknik
CEWE VATTENTEKNIK, STHLM
0736 14 45 70
www.blocket.se/cewe-vattenteknik

Verkstad
OLSSONS BILVERKSTAD, ÖSTHAMMAR
0173-122 02
www.olssonsbilverk.se

Veterinär
**KVISTHAMRA VETERINÄRKLINIK,
NORRTÄLJE**
0176-22 33 02
www.kvisthamraveterinarklinik.se

Väskor
MALUNGS, NORRTÄLJE
0176-165 13
www.malungs.se

Zoologisk handel
NORRTÄLJE ZOO, NORRTÄLJE
0176-153 45
www.norrtaljezoo.com

BEIJER
BYGGMATERIAL

Östhammar

Tel 075-241 29 82
Edsvägen 2, Östhammar

DREVELAR.SE
Ersättningsgödet 101 Lutha Rosta

"Pröva på drivlina och reservdelar"

Lötens Mekaniska

Lösen 311
819 61 Skärpånge

Ingenjör 070-2246648
Regr-Ölar 070-2097482 info@drevelar.se

GRÄSÖ SCHAKT

Alla slags markarbeten
Vacuumtoalettsystem

Leif Olsson • Nötsveden 120 • 742 97 Gräsö
graso.schakt@telia.com
Tel. 070 594 55 64 • 070 356 40 13

Verkstadsvägen 5,
ÖSTHAMMAR

GEAB

MASKIN &
UTHYRNING

osthammar@glasklart.se
www.glasklart.se
0173-109 95

GLASklart®
AB

GLASMÄSTERI &
BILGLAS

Verkstadsvägen 5,
ÖSTHAMMAR

osthammar@glasklart.se
www.glasklart.se
0173-109 95

LISSERVICE
I MALARDALEN AB

UPPSALA ÖSTHAMMAR
018-242800 0173-10895

Servicefolk »Vi hjälper dig med allt möjligt. Från bygga brygga, fixa avlopp till målning och ny bil.«

BYGG&MÅLERI

FALK
ENTREPRENAD AB

0173 - 500 25, 070 - 640 68 78
www.falkentreprenad.com

OLSSONS BILVERKSTAD

- DIN PARTNER FÖR ÄLDRE BILAR -
Vid bilprovningen i Östhammar
Tel. 0173-122 02

www.olssonsbilverk.se
På plats: Mån-Tors kl. 13-17

Rotholma Såg

Vi bygger monteringsfärdiga stenkistor i kärnfuru efter era mått. Lärkvirke till brygg- och altandäck. Stängselstolp.

www.stenkistor.com
0708-26 10 50

Skadeservice
Jour Dygnet Runt

Skadeservice i Östhammar AB
0173-211 15 (jourtelefon)
www.skadeservice.se

ÖREGRUNDS BÅTVÄRVARV AB
Båtverksamhet i Östhammar

www.oregrundsbatvarv.se

Öppettider
Mån - Fre 08.00-16.30 Lör 10.00-13.00
Jour: 070-5510233

Vi har bostaden för dig!

ETT NEM ATT LÅNGTA TILL!

www.osthammarshem.com

Falck

Bilbärgning Dygnet Runt!
Norrtälje 0176-184 80

VI BYGGER ALLT!

- Vi hjälper er från bygglov till slutbesiktning
- Erfarenhet av större och mindre byggnationer
- Gedigna hus med kvalitet
- Total eller delad entreprenad

ROSLAGSBYGGARE

0176-25 05 00 • www.roslagsbyggare.se

From Bygg

ANDERS: 070-770 03 08
fromsbygg@etanet.se

Servicefolk »Vi hjälper dig med allt möjligt. Från tvätta båten, bärga bilen till spränga berg och borra brunn.«

1960 **2015**
FURUSUNDS EL
 VÅR KUNSKAP - ER SÄKERHET
 www.furusunds.se, info@furusunds.se
 EGEN SERVICEBÅT I ROSLAGEN
 Roslagen 0176-88 424, Stockholm 08-704 22 75,
 Norrtälje 0176-10 140 "Välkommen!"

GRÄSKÖ
ARKIPELAG
SERVICE
 ENTREPRENAD I SKÄRGÅRDEN
 0708 - 455 863

4WORK
 YRKESKLÄDER
 JÄRFÄLLA NORRTÄLJE SOLLENTUNA
 010/199 35 35 • WWW.4WORK.SE

 Yxlan
NICLAS GUSTAVSSON
BYGG & SNICKERI AB
 076-881 61 77 • niclas@ngbygg.se

 Kvisthamra Veterinärklinik
 Telefon tid: 9-11
 0176-22 33 02
 Akut: 070-643 68 10
 Bergsgatan 26 Norrtälje
 www.kvisthamraveterinarklinik.se

Nils Schönbergs
 BYGG & FASTIGHETSSERVICE
 Certifierad Kontrollansvarig
www.schonbergsbygg.se
 Tel. 0176-26 05 21
 0709-42 42 43

Byggvaror av rätta virket
 Vi levererar till Er med bil eller egen båt i mellanskärgården.
 BERGSHAMRA SÄG
 0176-26 02 10 • www.bergshamrasag.se

SERVICE OCH REPARATIONER
 EVINRUDE
JOHNSON
HONDA
MERCURY
TOHATSU
BERGSHAMRA VARV AB
 www.bergshamravarv.se Tel: 0176-26 20 68

Låt oss visa skärgården! Vi finns i den.
 Reguljär direktbåt Sandhamn - Stavsås
Båttaxi ≥ 190 p
Skärgårdsturer
Åretrunt-charter
Mat & Dryck
ROSLAGENS SJÖTRAFIK AB
 "Tärnan" & "Gudungen" • 070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se

SKÄRGÅRDS
TJÄNSTER
SJÖFRAKT & BÅTTAXI
 070-537 90 19 • SKARGARDSTJANST.EU

SÄLLSTRÖMS
Snickeri & Bygg AB
 0708-26 13 34
 www.sallstrombygg.se

SPILLERSBODA
LANTHANDEL
 Två mil öster om Norrtälje
 Öppet året runt må-fr 9-18, lö-sö 9-16
 Tel 0176-22 10 01
 www.spillersbodalanthandel.se

Viklund's Maleri AB
Vi utför all slags målning, kakel och klinker i skärgården med egen båt och även i Sthlms län.
 Tel/fax 0176-22 50 89 • info@viklundsmaleri.com
 Mobil 070-533 21 05 • www.viklundsmaleri.com

GÄLLER DET **Träbåtar?**
 DÅ GÄLLER DET OCKSÅ OSS!
Nyhet! Båttvätt!
 Båtbyggarskola
 Fullständig varvsrörelse
 ERIKSSONS BÅTBYGGERI & BÅTBYGGARSKOLA AB
 Box 15, 130 25 INGMARSÖ
 08-542 461 36 batservice@swipnet.se

59°27.9N 18°45.4E

 Ingmarsö gästhamn
 Kajakuthyrning
 08-542 46 363
 www.ingmarsokajak.se

BRYGGBEKYMNER?
 Vi utför allt i bryggor och kajer
 Påning • Muddring • Bogsering
 Sjötransporter
Sjöentreprenader AB
 Box 47 • 130 25 Ingmarsö
 Tel: 08-542 463 20 • Mobil: 070-347 49 01
 Mail: sjoentreprenader@ingmarso.com

**Vaxholms
Däck AB**
En komplett däckverkstad
 Petersbergsvägen 5 • 185 34 Vaxholm
 08-541 335 50 • 070-532 99 56
 vaxholmsdackab@telia.com
 www.vaxholmsdack.se

NORDANVIND
 leveranser i Stockholms
 skärgård och Mälaren
sand • grus • jord
070-349 22 04
 www.nordanvind.se

NJ-Mark
**BERG-
SPRÄNGNING
I ROSLAGEN**
070-602 32 42

MIS Containa: 070-750 90 90
 Kran upp till 19 meter
 Flytbryggor
**SKÅN SJÖ
FRAKT**
 Containerar &
 Storsäckar
 www.skansjofrakt.se

SKÄRGÅRDSGRUS
M/F Solskär
 LEVERERAR GRUS/BADSAND
 UTLÄGGES
070-571 95 80
 www.skargardsgrus.se

Servicefolk »Vi hjälper dig med allt möjligt. Från fälla träd, byta däck till sjötransporter och ullstrumpor.«

Drivvedskonst | Måsar | Tjårdoft | Tovat | Ståltrådkonst
SKÄRGÅRDSFRÖJD
 Skärgårdsinspirerat hantverk
 Värmdövägen 65
 +46 70 773 47 44
 skargardsfrojd@hotmail.com

Brunn Eko-Värme AB
 Brunn och bergvärme
 Egna sjötransporter
 Sten: 070-750 90 94, Jonas: 070-712 59 34
 www.bevab.nu, info@bevab.nu

batmagneten
 båttillbehör - motor - båt - trailer
 Fagerdalavägen 11 A • 139 52 Värmdö
 08-571 685 70
 www.batmagneten.se

Radon
 i dricksvattnet?
CEWE Vattenteknik
SÖTT SOM SALT VI RENAR ALLT!
 Tel 073-614 45 70
 Välkommen till butiken på blocket.se/cewe-vattenteknik

EL GUBBEN
**Allt inom el, vvs, bygg,
marinteknik, försäljning**
0708-11 12 03
www.el-gubben.se

VÄRMDÖ SKÄRGÅRDSTRANSPORTER AB
 www.värmdöskargardstransporter.se
 Transporterar allt från grus till hus.
 Även entreprenadmaskinsarbeten.
08-570 331 95, 070-831 41 10

SJÖHUS
 Bryggor, kajer, båthus
 Muddringsarbeten
 Bogseringar, transporter
SJÖMASKINER
 08-500 404 00 / 0705-27 87 87 (86)

**Marina transporter &
fastighetservice**
 Niklas 0708-753 878
 www.nmsmarin.se

Sommarbackens Ullbod
 Strumpor
 &
 underkläder
 av mjukaste ull
 0221 - 516 79
 www.ullboden.se

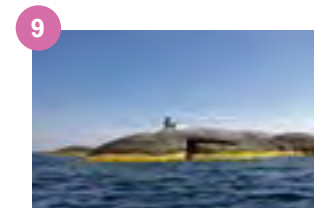

W

S

Känner du igen ön?

I SOMMAR STARTAR Waxholmsbolagets efterlängtnade »Nord/sydlinjen«. Då kan man åka från norr till söder och omvänt. Istället för bara »österut«. Nu blir det lättare att båtlufta mellan öarna. Till glädje för turister och näringsidkare i skärgården. Det vill vi fira med en kunskapsävling om några av våra populära öar. En liten passus bara – den nya båtlinjen trafikerar inte alla dessa öar men flera.

PARA IHOP öarna *Lidö, Röder, Vaxön, Tjärven, Utö, Blidö, Rödlöga, Gotska Sandön* och *Fejan* med rätt siffra. Du får en stjärna i kanten om du svarar med rätt ordning från norr till söder. Skicka in ditt svar och ha chans att vinna en praktisk nätkasse från Waterline Design. Att ha kall dryck i eller skrubba potatis med i sjön efter båten.

Har du koll på öarna? – skicka in ditt svar till info@magasinskargard.se eller med post till Magasin Skärgård, Gräddö Varvsväg 12, 760 15 Gräddö. Glöm inte fylla i din adress, ålder, yrke och intressen då vi vill lära känna våra läsare lite grann. Ett extra plus om du även berättar var du hittade ditt magasin. Tusen tack.

Vi gratulerar vårnumrets vinnare: Göte Lindström på Harö som tjänstgjort som fyrvaktare i sin ungdom, Barbro Nordstedt på Söderöra, hon hittade sitt magasin på köksbordet hemma (förmodligen har någon av hennes söner lagt det där) och Joachim Bende, chef för reaktorsäkerhetskontoret på Forsmarks Kraftgrupp. Han hittade sitt ex på Forsmarks världshus.

Grattis alla tre, ni vann var sitt exemplar av Algkokboken. Rätt svar var: 1 – L Söderarm. 2 – F Femörehuvud.

3 – D Björns fyr. 4 – E Smygehuk. 5 – I Grönskär. 6 – B Falsterbo. 7 – K Landsort. 8 – Julaftons fyr.

9 – J Hoburgen. 10 – C Tjärven. 11 – H Garpen. 12 – A Kullen.

NATURSKILDREAREN
LARS HOLM

SOMMARUTSTÄLLNING

VERNISSAGE LÖRDAG 11 JULI
11 JULI - 2 AUGUSTI
KL. 11 - 17, ALLA DAGAR

LYCKHEM, BJÖRKÖ, NORRTÄLJE
SKÄRGÅRDSPENSIONAT OCH RESTAURANG

LARS HOLM TELEFON 0176 - 918 19 WWW.LARSHOLM.SE
I SAMARBETE MED ROSLAGENS SPARBANK

Roslagens Sparbank

MARHOLMEN

WWW.MARHOLMEN.SE